

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Marijan Markežič

Praznik življenja

Velikokrat slišimo ali tudi sami tožimo: Božič se bliža in rad bi ga lepo praznoval. Želel sem se pripraviti nanj. Prve dni je šlo, sedaj pa ne gre več. Molitev je rutina, nič več doživeta, odnosi v družini napeti... Kakor da gre vse narobe. Bojim se, da bo to še eno obdobje, ki ga bom preživel v prazno. Prej ali slej bo vsakega izmed nas pot do Boga vodila skozi pokrajino naveličanosti, enoličnosti in občutja osamljenosti. Mučila nas bo brezizhodnost. Tudi obdobje pred Božičem je dokaj napeto. Hitimo, ker moramo postoriti veliko stvari: pospraviti, poskrbeti za darila, obiskati prireditve (ki jih je očitno preveč)... Zlahka se zgodi, da zaradi te naglice in tekanja postanemo živčni. Odnosi v družinah in drugih okoljih hitro postanejo napeti in drug drugemu očitamo, da je veliko dela in smo za vse sami. In adventni čas, ki naj bi bil predvsem čas lepega pričakovanja Božiča, se lahko spremeni v nervozno in živčno tekanje. Rešitev je lahko samo v tem, da se zavestno ustavim, najdem trenutek tišine, molitve, meditacije, da napolnim baterije, da ob vse-splošnem hrupu slišim trkanje Božiča - majhnega Boga na vrata mojega srca. Razumeti moram, da je kljuka od znotraj, da je največ odvisno od mene, če bo On vstopil, v meni prebival in z mano delal. Tako bom doživel, da Kralj miru resnično prihaja in pri naša umirjenost, luč in polno življenje v naše napete ali celo zapletene družinske odnose, da prihaja v našo naglico, našo nemoč, v našo slabost...

Ko bomo stali v vrsti avtomobilov, ki se bodo v predbožični gneči premikali po polžje, in ko bomo stali v dolgi vrsti pred blagajno, pomislimo, da Bog prihaja k nam, da nas želi danes osrečiti in odrešiti. In pomislimo še, kako mu bomo pripravili pot do svojega srca. V nasprotnem se zna (zopet) uresničiti stara modrost: Vse so storili kmetje: njivo zorali, pognojili, samo prezrli so jo posejati... Jeseni so imeli praznik na prazni njivi... Vse so storili: napravili pogodbo, dobili lokacijo in gradbeno dovoljenje, skopali temelje, navozili materiala, napravili ploščo, dvignili stene, postavili streho, samo prezrli so uporabo cementa in železnih vezi... Kmalu se je začelo podirati... in imeli so praznik. Vse so storili: za praznik prebelili prostore, poribali po tleh, pobrisali prah, menjali posteljnino, spekli potico, nakupili darila... samo prezrli so Njega, Kristusa. In imeli so praznik, Božič 2009, nadvse prazničen, samo prazen praznik.

Še je čas, da nekaj storimo. Ne bomo reševali vprašanj velikega sveta. Rajši začnimo reševati vprašanja našega malega sveta. Reši tisto, kar je dosegljivo, tu pred teboj, pred tvojimi očmi. Ali še bolje: tu v tvojem srcu, v tebi samem, v tvojem lastnem življenju - po preverjeni teoriji majhnih korakov in s pozitivnim nabojem. Namesto tarnanja, da je Bog dal rožam trnje, se mu rajši zahvaljujmo, da na trnju rastejo rože. Preprosto globoko božično veselje ne potrebuje opoja, alkohola in mamil. Zanj tudi ni potrebno, da vse imam, vse kupim, vse vidim, vse doživim. Za pristno veselje velja podobno kot za srečo: ni zunaj nas, pač pa v nas. Ni v količini dobrin, ampak v kakovosti. Če prižgemo luč v temni sobi, se sicer nič ne bo spremenilo, toda vse je osvetljeno. Vsaka stvar se pokaže v svojih resničnih oblikah. Kdor je v osvetljeni sobi, lahko stvari čisto drugače uporablja in opazuje.

Letošnji Božič nas vabi tudi, naj prenehamo jamrati o ekonomski krizi, ki gotovo ima svojo težo. Ko bomo rajši kaj storili za lajšanje vse večje krize vrednot, bomo pripravljali pot rojstvu Boga v nas. Zaman bi se rodil tudi tisočkrat v Betlehemu, če se danes ne rodi v mojem srcu... To je najbolj učinkovito cepivo proti krizam in vsem hudičem tega sveta. Ko dam Boga v svojem življenju na prvo mesto, potem lažje najdem tudi pravo mesto za druge in za vse stvari... in Božič lahko postane vsak dan skozi celo leto. Tako malo stane dati: dobroto, veselje, potrpljenje, prijateljstvo, spoštovanje, solidarnost, prijaznost, ljubezen, poslušanje, sprejemanje... To so dobrine, ki dobro denejo tistemu, ki jih da, in tistemu, ki jih sprejema.

Tako bogat in življenjski Božič voščim vsem!

Silva Copič, V naročju

Sporočilo uredništva

Prihodnja številka Novega glasa bo izšla v četrtek, 14. januarja 2010. Sodelavce prosimo, naj pošljejo svoje prispevke najkasneje do petka, 8. januarja.
- Ured.

Bralcem in sodelavcem ter vsem ljudem dobre volje želimo blagoslovljen Božič, poln miru in notranje sreče, v novem letu 2010 pa obilo Božjega blagoslova in veliko dobrega!

- Uredništvo in uprava

Rokovnik Deželnega sveta za leto 2010 je popolnoma štirijezičen

Večjezičnost si vendarle počasi utira pot!

Rokovnik (it. agenda) Deželnega sveta FJK za leto 2010 je popolnoma štirijezičen. Gre morda za simbolično zelo pomemben podatek zlasti v času, ko se sredstva za izvajanje zakonov, ki ščitijo in promovirajo narodno-jezikovne manjšine, stalno krčijo in omejujejo. Drugačna je slika v Deželnem svetu FJK, kjer je med zasedanjem skupščine zagotovljeno simultano prevajanje iz slovenščine in furlanščine. Koliko se tega svetniki poslužujejo, je sicer problem zase. O tem kdaj drugič. Pred nedavnim je Deželni svet sprejel tudi zakon za zaščito nemških manjšin na Videmskem, ki se je pridružil deželnima zakonoma za

Slovence in Furlane. Lani sem zato predsednika deželnega sveta Edouarda Ballamana opozoril na dejstvo, da je bil rokovnik deželnega sveta le v italijanščini. Pravzaprav so bili edini večjezični podatki (dnevi, meseci in še kaj) navedeni v številnih svetovnih jezikih in pisavah, ne pa, paradoksalno, v furlanščini in slovenščini. Nemščina je bila upoštevana le

zato, ker očitno gre za uradni

Foto IG

jezik dveh velikih evropskih držav. Verzel je letos končno le zapolnjena z rokovnikom, ki priznava popolno dostojanstvo vsem štirim jezikom, ki so uporabljeni, priznani in zaščiteni v Furlaniji Julijski krajini: italijanščina, furlanščina, slovenščina in nemščina. Štirijezične so tudi splošne informacije in podatki o organizaciji in sestavi deželne skupščine, deželnega odbora in glavnih uradov. S tem daje Deželni svet FJK zgled vsem, žal še vedno številnim javnim upravam in javnim podjetjem, ki se še vedno upirajo uvajanju večjezičnosti in s tem kršijo tako duha deželnega statuta o avtonomiji kot tudi veljavno zakonodajo.

Igor Gabrovec,
deželni svetnik

Napad na premierja

Italijanski vladni predsednik Silvio Berlusconi je bil pred nedavnim v Milanu tarča napada umsko prizadetega moškega.

Ko je Berlusconi končal govor in se odpravil proti avtomobilu, se je zaustavil ob pogovoru z množico somišljenikov in podpornikov: tedaj je iz množice priletela vanj težka miniaturna podoba milanske gotike katedrale. Napadalec je pri tem premierju izbil dva zoba, zlomil nos in poškodoval ustnico. Policija je dvainštridesetletnega moškega, ki ima že več let psihične težave, takoj po napadu prijel in ga odvedla v zapor, Berlusconi, ki je kraval, pa so nemudoma odpeljali v bolnišnico, ki jo je po nekaj dneh zapustil in se odpravil na okrevanje v svojo vilo v Arcore pri Milanu.

Napad na Berlusconi je v italijanski vladajoči koaliciji sprožil veliko polemik, češ da je ta dogodek le zaključek stopnjevanja politične napetosti zadnjih mesecev. Voditelji vseh političnih strank so sicer premierju izrazili solidarnost, sam Berlusconi je v svojem donečem slogu dejal, "da bo ljubezen premagala katerokoli zlo!"

Na dnu...

V luči Lizbonske pogodbe

EU in narodne manjšine

Nova reformna Lizbonska pogodba, ki delno preureja in nadgrajuje ustroj in delovanje organov Evropske unije po znani zavrtnitvi predloga ustavne pogodbe, je uradno stopila v veljavo minulega 1. decembra. Potrjeni predsednik Barroso je tako imenoval 26 članov izvršne Evropske komisije, ki nekako predstavlja vlado EU. Med temi člani je tudi predstavnik Luksemburga Viviane Reding, ki so ji bili dodeljeni pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo. V sklopu temeljnih pravic, ki jih priznava Evropska unija, spadajo tudi zaščitne pravice pripadnikov narodnih in jezikovnih manjšin. To pa še ne pomeni, da EU pridobi neposredne pristojnosti na področju zaščite manjšin, temveč da se bo dosledno zavzemala za "spoštovanje človekovih pravic, vključno s pripadniki manjšin".

Pomembno je zato, kako bodo določila Lizbonske pogodbe pravno in dejansko vplivala na stanje manjšin v Evropski uniji. V minulem mandatu Barrosove komisije (2004-2009) so se vprašanja v zvezi z evropskimi manjšinami obravnavala po načelu o vrednotenju vseh jezikov, ki so v rabi v Uniji, ob istočasnem priznavanju pristojnosti tujih držav članic na področju zaščite manjšin na njihovem ozemlju, a obenem želi z njimi pri tem sodelovati. Glavna sredstva za to so programi EU, ki zagotavljajo finančno podporo za projekte o učenju vseh jezikov, tudi manjšin. Drugače povedano, danes še

evropska pogodba ne daje Uniji pristojnosti za sprejemanje zakonodaj, ki bi določale rabo jezikov v državah članicah. Je pa v 22. členu evropske listine o temeljnih pravicah, ki zavezuje Unijo, da upošteva jezikovno različnost. Zaščita pripadnikov nekaterih manjšin je sestavni del spoštovanja človekovih pravic. Zato morajo vse države članice uporabiti vsa razpoložljiva pravna sredstva, da zagotovijo pravice pripadnikov narodnih manjšin v skladu s svojim ustavnim redom ter obvezami, ki izhajajo iz mednarodnega prava. Med te sodi na primer Evropska listina za regionalne ali manjšinske jezike (sprejel jo je leta 1995 Svet Evrope, ki je evropska mednarodna organizacija in jo je podpisalo 47 njegovih članic). Med podpisniki je tudi Italija, ki pa je ni

pogodbe. Še vedno pa ni razvidno, kako bodo lizbonska določila vplivala na stanje manjšin v Evropi. Zato bo zelo pomembno, kakšne zahteve bodo postavili tisti evropski poslanci, ki so napovedali svojo zavzetost za vprašanja manjšin, na zaslišanju kandidatov za komisarje, napovedanem za začetek prihodnjega januarja. Mnogi se namreč zavzemajo, da bi evropski Parlament osvojil poročilo južnotirolskega poslanca v prejšnji mandatni dobi Ebnerja o jezikovni politiki Evropske unije. V njem je namreč med drugim predlog za ustanovitev evropske agencije za jezikovno različnost in učenje jezikov in vzpostavitev samostojne zadevne proračunske postavke.

Gre namreč za spoštovanje manjšinskih skupnosti, ki po uradnih ocenah same EU šteje približno 45 milijonov pripadnikov v 27 državah članicah, ki od obstoječe evropske pogodbe pričakujejo nekaj več kot samo načelne izjave. Največja krovna organizacija manjšin v Evropi FUEN (Federalna unija evropskih narodnosti) je v prejšnjem mandatu zahteva-

Viviane Reding

še ratificirala.

Nova Lizbonska pogodba je glede zaščite manjšin naredila korak naprej s tem, da je pravice pripadnikov manjšin vključila med človekove pravice, ki jih je treba spoštovati enako kot vrednote človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, prava. Tako namreč pravi drugi člen

la, naj Evropska unija prevzame odgovornost za podpiranje avtohtonih manjšin. Evropske manjšine pričakujejo od nove komisarke Viviane Reding iz Luksemburga, da se bo zavzela za zagotovitev avtohtonim manjšinam pomembne vloge v Evropski uniji.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Da bi sprejeli pomoč

Preganjana in vedno na begu je izvoljena družina doživela v neuglednem hlevčku rojstvo svojega sina, presrečen dogodek zase in za vse ljudi. Ta sin bo prinesel veselo novico, srečno novico in jo razglasil s takšno močjo, da je nihče več ne bo mogel izbrisati. In kako bi jo bilo sploh mogoče izbrisati, ko pa srečna novica pripoveduje o Božjem kraljestvu, se pravi o prečudovitem življenju in njegovem delovanju, ki lahko olajša težavnost človekovega bivanja in mu odpre srečno in svetlo pot. In otrok, rojen tam neke daleč pred več kot dva tisoč leti, je bil poslan prav človeku v pomoč, človeku, ki ga težijo stiske in tesnobe, človeku, ki išče odgovore na vprašanja, na katera sicer ne more odgovoriti, človeku, ki ne more in ne more najti miru in spokojnosti niti v sebi niti v življenju z drugimi. Ne more se rešiti tesnobe zavedanja, ne more s svojim bližnjim ustvariti srečnega sobivanja, in če ni srečnega sobivanja z bližnjim, ni miru in sreče v človekovi notranjosti in brez tega miru v notranjosti ni miru in sreče v sobivanju z bližnjim. Kako torej najti srečo sobivanja z bližnjim in z drugimi, če pa se ti bližnji in drugi ravno tako borijo za svoj prostor tudi na račun mojega prostora, tako da se moram potem jaz boriti zase na račun drugih? Kako najti srečo sobivanja, če pa je okrog mene toliko različnosti in drugačnosti, če obstajajo od mojega rodu drugačni rodovi, od mojega naroda drugačni in drugi narodi, od moje vere druge in drugačne vere? Zakaj ne prinese to, kar je

zame prav, kar je prav mojega rodu, prav mojega naroda, prav moje vere in moje civilizacije, zakaj vse to ne prinese miru in pomiritve in je naša ter moja osebna zgodovina polna spopadov, uničenja, uničevanja in vojn in se ta uničenja in uničevanja od časa do časa, žal z vso zanesljivostjo, ponavljajo in to celo v znamenju vse večje krutosti in neusmiljenosti? Kje je rešitev, kako bom našel svoj notranji srečni mir in mir z vsemi drugimi, če pa, s tem da se sklicujem na svojo pravico, nenehno sprožam napade drugih oziroma uveljavljanje nekakšne njihove pravice? Kje je torej rešitev, če sploh je? Če sploh je? Je, rešitev zagotovo je, če le sprejmemo pomoč Božjega kraljestva. Božjega kraljestva, ki je na moč podobno otroškim sanjam o lepem in dobrem, otroškim sanjam, ki so nekoč živele v nas, pa smo jih potem v našem srcu obdali z obzidjem, da ne bi bili zaradi njih vedno znova ranjeni. Božje kraljestvo nam vztrajno in neutrudno zagotavlja, da rešitev je in obstaja in da je drugačna, kot si jo predstavljamo in se sicer zanjo borimo. Kajti rešitev ni v boju, ni v spopadu z drugimi, ni v pridobivanju novega in vse večjega posedovanja, ni v nadvladovanju drugega, ni v nadvladovanju nikogar in ničesar, pač pa je v upoštevanju drugih in v skrbi zanje. In če iskreno živimo za dobro drugega, smo čudežno poplačani, rešeni lastne ogroženosti in dan nam je mir, s katerim tako v malem kot velikem ustvarjamo svet, po katerem vsi hrepenimo sedaj in od vekomaj.

Janez Povše

Ob prazničnih dneh

Božično voščilo slovenskih škofov

“Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odršenik, ki je Mesija, Gospod” (Lk 2,11). Tako je angel sporočil pastirjem betlehemske novico, Kristusovo rojstvo, prihod Božjega Sina

politike, niso vedeli za umetnost ali književnost, nihče ni poznal slavnega pesnika Vergila ali slišal za učenega Gamaliela v Jeruzalemu. Vedeli so samo za Boga nad seboj in za ovce okrog sebe. V Boga so verovali, ovce pa

kraljev, poznavalci zvezd in neba, ljudje znanja in znanosti. Kot učenjaki so se zavedali, da ne vedo vsega, zato so na poti v Betlehem spraševali. In prav v tej ponižnosti so našli, kar so iskali, odkrili, kar so slutili, dosegli, kar so upali. Modri so v betlehemske detetu spoznali Modrost. S tremi darovi so izpovedali svoje spoznanje, svojo vero v Kristusa Boga in človeka. Tako je tudi danes. Boga sprejemajo preprosti ljudje, ki se zavedajo, da zelo malo vedo. Ali pa pravi učenjaki, ki se zavedajo, da ne vedo vsega. Za oboje je značilna ponižnost. Napovedani Mesija se ni rodil pod milim nebom, marveč v votlini. Kdor hoče stopiti v votlino, se mora skloniti, ponižati. Kdor pa tega ne naredi, ne spozna resnice in ne ve, kaj je Božič. Šele ko se ponižamo in postanemo majhni, odkrijemo

Gleda dete, a spozna Boga, ki ga ne moreta zaobjeti nebo in zemlja. Gleda jasli in vidi prestol, ovčjo stajo in vidi kraljevsko palačo. Ponižnost mu govori, da je to dete Božja beseda, učlovečeni Bog, rojen iz Device Marije. Rojen v času, a hkrati večni. On je sprejel našo človeškost, da bi nam dal svojo božanskost, naš 'nič', da bi nam dal svoje 'vse'. Božič je razodetje neskončnega Boga in njegove ljubezni do človeka. “O človek, spoznaj svoje dostojanstvo!” vzklika sv. Leon Veliki. S temi mislimi škofje voščimo vsem sobratom duhovnikom, redovnikom, diakonom, bogoslovcem, sestram redovnicam in vsemu Božjemu ljudstvu Cerkve na Slovenskem blagoslovljene in doživete božične praznike. Voščilo namenjamo tudi vsem rojakom po svetu, ki so se za praznike vrnili k svojem in sorodnikom ali pa ostali v svoji novi domovini. Še posebej pa voščilo izrekamo vsem bolnikom doma ali po bolnišnicah, ostarelim po domovih ter vsem trpečim in kakor koli preizkušanim. Angelska pesem “slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem” (Lk 2,14) naj vse napolni z veseljem in tolažbo tudi v prihajajočem letu.

na svet. Samo dve vrsti ljudi sta prodrli v to skrivnost: pastirji in modri, preprosti in učenjaki. Oboji so imeli nekaj skupnega: ponižnost. Preprosti pastirji niso poznali

pasli in zanje skrbeli. Zavedali so se, da ne vedo nič ali zelo malo. In prav v tej ponižnosti so pastirji v rojenem Odršeniku spoznali svojega Pastirja. Drugi so bili modri, učitelji

velike stvari, spoznamo neskončnega, velikega Boga v podobnosti betlehemskega deteta. Ponižen človek vidi stvari drugače kakor ošabni. Gleda strop votline, toda vidi nebo in zvezde.

Božično voščilo tržaškega škofa msgr. Crepaldija

Jezusovo rojstvo je praznik odločilnega zgodovinskega dogodka za naše odrešenje

Dragi bralci Novega glasa, veseli me, da lahko vsem vam voščim miren in svet Božič. To storim tako, da vas vabim k spominu Božje skrivnosti, ki ljubezen do človeštva izpričuje s sprejetjem podobne otroka, da bi bila bližja vsakemu izmed nas. Jezusovo rojstvo je praznik odločilnega zgodovinskega dogodka za naše odrešenje, ki nam daje gotovost, da naša želja po lepoti, po veselju, po dobroti, po pravici, po ljubezni, po miru ni utvara, ampak realnost, ki je bila že prisotna v otroku, rojenem v Betlehemu, ki nas roti k podoživljanju novega življenja, k opravljanju solidarnih dejanj in k izpolnjevanju dolžnosti aktivnega državljanstva. Jezus otrok, ki je sebe prikazal v krhkosti in revščini,

noče prisiliti nikogar, da ga sprejme. On se daje za vse, ki ga bodo hoteli sprejeti. Le tisti, ki ga sprejme z vedro vero v svoje srce, bo lahko slavil Boga. Lahko bo predvsem poskusil resnični mir, če ga bo ravno tako sprejel v otrocih, v revnih, v bolnih, v izobčenih, v zapornikih. Svojo solidarnost namenjam zato predvsem bolnikom, zapornikom, mladim, ki iščejo zaposlitev, družinam, ki mesečno težko shajajo. Prizadevajmo si zato, da ne bomo skrivili skrivnosti Božiča, da ne bomo pomotoma mislili, da je upanje, ki se rojeva od Kristusa otroka, zgolj zgodba o dedku mrazu, ki zapusti svet v žalosti in samoti, potem ko ga je varal s kako igračko. Ob prihajajočem Božiču vam voščim veliko luči, radosti in miru, ki izhajajo iz betlehemskega otroka, ki je

pravi slavljeneč Božiča: tvegamo, da ga bomo izgubili, zaslepljeni od umetnih luči, omamljeni od hrupa naših mest. Srečen Božič!

Božično voščilo goriškega nadškofa msgr. De Antonija

Pokaži nam svoje obličje

“Pokaži mi svoje obličje” (s. 79,4 9) je globoka želja človeka, ki se obrača na Boga.

“Pokaži mi svoje obličje”, to lahko ponavljamo tudi mi ob tem Gospodovem Rojstvu.

Bog, ki ga namreč ne more zajeti ves svet, se ni ustavil pred nemogočim, temveč je sprejel človeške razmere ter se je pojavil v svetu, ki je njegov.

Apostol Pavel nas na to spominja v pismu Galačanom: “Ko pa je nastopila polnost časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene” (Gal 4,4).

Vabljeni smo, da častimo Božjega sina v Otroku, ki se je po tradiciji rodil v votlini, torej ne v svojem domu, v stiski, ki si jo lahko samo predstavljamo. Lepo je se spomniti na to, saj na božični dan, ki je vedno v središču govorov, televizijskih reklamnih spotov in prireditev, lep, osvetljen in poln reflektorjev, tvegamo pustiti ob robu prav Njega, ki ga praznujemo. Lahko torej premaknemo svoj pogled od luči, da bi ga usmerili v skrivnost, ki jo proslavljamo?

V naših mestih in domovih bomo imeli jaslice. To ni dovolj! Ob jaslih se moramo ustaviti in ponavljati: “Bog je prišel v naše smrtno meso”, kot je pravil sv. Avguštin, da bi ga oznanjali vsem. Ne smemo namreč spremeniti ta dan sa-

mo v prebuditev čustev iz otroštva ali v priložnost za dostojen obed, ki ga ponudimo ubogim.

“O čudovita izmenjava! - piše Edit Stein - Stvarnik človeškega rodu nam daruje svojo božanskost tako, da je vzel nase človeško telo. Odršenik je namreč prišel v svet prek tega čudovitega dejanja. Bog je postal otrok ljudi, da bi ljudje lahko postali Božji otroci”.

To razloži tudi našo ljubezen do bližnjega, še več, je mera naše Božje ljubezni. Zato za kristjana nihče ni tujec. Naš bližnji je tisti, ki stoji pred nami in nas še najbolj potrebuje, čeprav je krščanska ljubezen več kot samo karitativno dejanje.

Praznovati sv. Božič zato pomeni stopiti na pot iskanja Boga, ugasiti svojo svetilko, pustiti, da blesči betlehemska zvezda, da bi razsvetlila našo dolgo in temno noč. Tedaj - kot piše sv. Avguštin - bomo srečali resnico, ki se je dvignila iz zemlje, da bi vzklikla pod materinim srcem; resnica, ki nosi ves svet in ki jo nosijo roke ene same žene; resnica, ki napaja angelski blagor in se je dvignila na zemlji, da bi jo došla žena; resnica, ki je nebo ne zmore zajeti in je bila položena v jasli.

Vse to se je zgodilo v našo korist, če verujemo. Veselimo se: za nas je Bog postal človek. Buon Natale a tutti. Vesel Božič vsem. Bon Nadal a duc.

Lepi spomini na otroške dni v decembru Ko naletava Miklavžev sneg

Včasih, ko smo otroci verjeli, da grmenje nastaja zaradi trčenja ledenih oblakov, je v naši vasi živel pravi sveti Miklavž. Ljudje sicer tega niso vedeli: mislili so, da je to le pek Boštjan, ki je slovel po najboljših žemljicah ljubljanske podeželja, bil pa je tudi pravi mojster za buhteljne, preste, medenjake in druge zapeljive dobrote. Seveda sem to vedel tudi sam, vendar mi je neki skrivnostni glas namigoval, da je to le preoblečeni nebeški dobronik, ki leto in dan opazuje, kako kaj otroci ubogamo ali nagajamo, potem pa iz tega izvaja posledice, ko pride njegov magični večer v zasneženem začetku decembra. Mojster Boštjan sicer ni imel skratne halje, škofovske kape in bele brade, izdajal pa ga je koš, pleteni nahrbtnik, s katerim je na predvečer kakega večjega praznika hodil od hiše do hiše in po-

nujal se tople dobrote, skrbno zavite in pokrite z belimi prtji. Ponekod je bil pričakovani, drugje so malo pomislili, ali bi ali ne bi, marsikje pa so se v drobni stiski izgovarjali, da za zdaj ničesar ne potrebujejo. Da je z njim povezano nekaj skrivnostnega, mi je postalo jasno, ko sem ga prvič zagledal, kako prihaja skozi mehko sneženje pod svetilko do našega praga: počasne hoje, s polhovko na glavi, svečano, s sloviti košem na ramah. Ko je zavrtel ročni zvonec na vratih in mu je mama odprla, je zadišalo po snežinkah na njegovem kožuhi in seveda po vsem sladkem, ko je skoraj pobožno odgrinjal tiste bele prtičke in je bilo vsega dobrega deležno tudi oko. Mati je nekaj kupila, pa tudi nekaj sta se zarotniško pogovarjala, kot bi mu kaj naročala za bližajoči se

Miklavžev večer. Jaz pa sem samo strmela vanj, iskal in najdel podrobnosti iz pravljic o svetem Miklavžu in v meni je trdno rasla

vera, da smo doživeli veliko več kot navaden pekovski obisk. Še

skozi okno sem potem gledal za njim, dokler ga je dohajala obcestna luč in ga je zagrnila snežna zavesa, onkraj nje pa ga je prav gotovo že čakal kak angelček, o tem skoraj ni moglo biti dvoma. Kmalu zatem je pod večer spet zazvonilo in radoveden sem stekel do vežnih vrat, ki so imela

prevlekli prozorno šipo, sem s cunjico odstranil malo še sveže barve v višini obraza. Domači so mi to pustili in tako sem imel prost pogled v svet.

Ni se še dobro polegel brneči zven mehanskega zvonca, ko sem že stal pri svoji odprtini. Videti pa ni bilo nikamor ven. Le kaj je to?

Od zunanje strani je tik za šipo gledalo v mene dvoje majhnih modrih oči. Kazalo je, da se za tistim pogledom skriva tudi nasmeh, pravzaprav nasmeh. Osuplo sem pogledal mamu, ki je prihajala odpirat, in potem spet tisto presenetljivo dvojno modrino.

Bila je Nuška, majhna kot jaz, vsa zimsko ovita in rdečih ličk. Za roko je držala svojega očeta, pekovega mojstra Boštjana. Včasih me takole spremlja, je pojasnjeval obiskovalec in jo komaj opazno pobožal po kitkah, ki so uhajale izpod volnene kapice. Potem je spet zadišalo iz tiste potujoče slaščičarne in spet so ime-

li odrasli nekaj šepetajočega za bregom. Jaz pa sem samo gledal to deklco z modrimi očmi, gledal in gledal brez besede. Ni bila zadrega, bilo je strmenje, ki ga je nezavedno povečevala še misel o resnični osebnosti njenega očeta. Nekakšno sladko beganje mi je polnilo misli, vse se je mešalo z vonjem po štručkah in cimetu, pa z jutranjim maminim namigovanjem na skorajšnjo Miklavžovo noč. Potem sta se poslovala, Boštjan je glasno pozdravljala, Nuška pa mi je pomahala z rdečo rokavičko, spleteno doma na en sam palec.

Dokler ju je dohajala obcestna luč, sem gledal za njima, kako se izgubljata v snežinkah, kako se držita za roko, kako hodita po zasneženi stezi vse rahleje, kot bi se pripravljala, da nazadnje nekam poletita. Kot da nista pek Boštjan in njegova štiriletna Nuška v tistem tihem večeru pred Miklavžovo nočjo, kot da nista onadva.

Porazgubila sta se v bele sanje in zlat spomin, kdorkoli že sta bila.

Saša Martelanc

Poslanica Benedikta XVI. ob 43. svetovnem dnevu miru

Kozmična vizija miru: ravnovesje med Bogom, človekom in stvarstvom

“Če hočeš gojiti mir, varuj stvarstvo”. Tako se glasi naslov poslanice svetega očeta Benedikta XVI. ob 43. svetovnem dnevu miru, ki ga bomo proslavljali 1. januarja 2010. O poslanici je prejšnji teden na tiskovni konferenci spregovoril kard. Renato Martino, častni predsednik papeškega sveta za pravičnost in mir. Papež Ratzinger se je ob dnevu miru l. 2006 zaustavil pri pojmovanju miru kot Božjega daru v resnici; leto kasneje je govoril o miru kot o sadu spoštovanja človeške osebe; leta 2008 je poudaril, da je mir izraz skupnosti človeške družine, ki - to je bil poudarek letošnjega leta - je klicana, da izniči vse oblike revščine, tako materialne kot nematerialne. V poslanici za bližajočo se novo leto 2010 Benedikt XVI. predlaga “kozmično vizijo miru”, ki se uresničuje v harmoničnem razmerju med Bogom, človeštvom in stvarstvom. V tej luči propadanje okolja izraža ne le skaljeno ravnovesje med človeštvom in stvarstvom, temveč globljo “okvaro” v odnosu in edinstvi med človeštvom in Bogom. Sveti oče poudarja, da je nujno čim prej ukreniti; ne ponuja tehničnih rešitev in se ne umešava v vladne politike, ampak zagotavlja priza-

devanja Cerkve v bran planeta ter našteva vrsto perspektiv za “skupno hojo” človeštva. Ena od teh je širša vizija narave in človeka, nato poziv k skupni odgovornosti in temeljita obnova vzora razvoja. Dokument spodbuja k doslednosti in odgovornosti pri izkoriščanju virov stvarstva ter k prenovljeni solidarnosti med različnimi rodovi. Gre za odgovornost in solidarnost do ljudi, ki živijo in bodo živeli v drugih časih in drugih krajih. Ne smemo razmišljati samo nase in na kraj, kjer živimo, ampak tudi na tiste, ki bodo prišli za nami, pa naj bo v razvitih državah ali v t. i. državah v razvoju. Ravnovesje je treba najti tudi v izkoriščanju energetskih virov. Benedikt XVI. sklepa svojo poslanico z upanjem v človekov ra-

zum in njegovo dostojanstvo, da bi lahko spet vzpostavil globoko - zunanje in notranje - ravnovesje med Stvarnikom, človeštvom in stvarstvom. Ni slučaj, da se je sveti oče v poslanici za svetovni dan miru 2010 osredotočil na temo ekologije. To leto se namreč ujema s 30-letnico razglasitve sv. Frančiška Asiškega, avtorja Hvalnice stvarstvu, za zavetnika tistih, ki si prizadevajo za ekologijo. Ljubezni do stvarstva v duhovnem kontekstu lahko vodi človeka do bratstva z bližnjim in do edinstva z Bogom.

V dneh, ko je v Københavnu potekala mednarodna podnebna konferenca Združenih narodov, je papež poudaril, da brezbriznost do problema in - še slabše - zloraba okolja grozi človeštvu in prihodnjim rodovom prav toliko kot vojne in terorizem. Industrializirane države morajo priznati svojo “zgodovinsko odgovornost” v ekološki krizi in se zavestno

odločiti za bolj trezen stil življenja. Tehnološko naprednejše družbe bi si morale prizadevati, je rekel, da bi zmanjšale svojo energetsko potrebo. To, kar se dogaja z okoljem, je namreč rezultat kratkoročnih političnih vizij in kratkovidnih ekonomskih interesov. Mednarodne vlade in skupnosti imajo zato moralno dolžnost se upreti izkoriščanju okolja, ki vodi v propad človeštva, ter se jasno opredeliti za pot treznosti in solidarnosti.

Danijel Devetak

Narodni kapitelj Frančiškovega svetnega reda

Frančiškovi bratje, odrinite na globoko!

V domu Oaza miru na Ljubelju je od 20. do 22. novembra potekal Narodni volilni kapitelj bratov in sester Frančiškovega svetnega reda. Na kapitlju so spregovorili o življenju in prehojenju poti krajevnih bratstev, o vzgoji v družini in bratstvu, o tesnejši povezanosti Frančiškovih otrok, še posebej mladine z odraslimi brati in sestrami, o aktivnejšem sodelovanju v Cerkvi in družbi, o oblikovanju slovenske duhovne kulture. Posebni poudarki so bili na pomenu molitve, češčenja sv. Rešnjega telesa in branja Svetega pisma, potrebi, da bi bili kristjani bolj povezani, da bi gradili humane odnose v času, ki ga zaznamuje vse večji razkorak med bogatimi in revnimi, individualizem, brezglavo potrošništvo, na drugi strani pa psihične in materialne stiske. Za predsednika osemčlanskega Narodnega sveta je bil ponovno izvoljen br. Mirko Potočnik iz krajevnega bratstva Piran. Tudi za br. Stanka Šorlija iz Frančiškove družine na Kostanjevici, ki je izvoljen kot svetovalec za mednarodne odnose, je to že drugi mandat. Iz vseh 38 slovenskih krajevnih bratstev - šest jih je v Koprski škofiji - je bilo prisotnih 53 kapitularijev z volilno pravico ob duhovni asistenci petih redovnikov, predstavnikov vseh treh vej prvega reda. Častni gostje kapitlja so prišli naravnost iz Frančiškove domovine. Kapucina p. Aurelia Blasottija, duhovnega asistenta goriškega KB Concetta Bertoli, sta spremljala ministrica Pokrajinskega bratstva Furlanija Julijske krajine s. Livia Vincelli iz Trsta in podpredsednik KB Gorica br. Robert Komjanc. Po prijetnem bratskem druženju ob delovnem kosilu so bili prisotni na volitvah ter tako poskrbeli, da so bili navzoči stvarno in v duhu še bolj povezani s svojim serafinskim očetom in njegovo karizmo. Tudi oni so se - kot nekoč sv. Frančišek in njegovi prvi privrženci - podali čez mejo v želji, da bi se bratje bolj povezali in tako prinašali svetu veselo oznanilo, da je Bog ljubezen, vsem, ki so oddaljeni ali ga ne poznajo.

Kapitlju je predsedoval delegat Mednarodnega sveta FSR (CIOFS) br. Tibor Kauser iz Madžarske, ki je zastopal generalno ministrico FSR s. Encarnación del Pozo. Pomagal mu je duhovni asistent z višje ravni p. Amando Trujillo - Cano TOR iz Mehike. Br. Tibor je ob odprtju kapitlja opogumil prisotne, naj dajo kot kristjani vse od sebe, naj z veseljem obhajajo kapitelj, ki je izredna priložnost, poseben trenutek hvaležnosti, veselja, radosti in Božje milosti. P. Amando, ki trenutno kot generalni asistent deluje v Rimu, je Frančiškove povabil, naj nadaljujejo z dobrim sodelovanjem in da bi ta povezanost rasla. Br. Tibor je sklenil kapitelj z besedami Janeza Pavla II. na generalnem kapitlju FSR: “Odrinite na globoko”. To je naš poklic. Ne bojte se. Vse veselje, dobra prihodnost nas čaka na globokem. Naša poklicanost ni ostati v mlaki ali na obali. Tam ne moreš napolniti mreže. Naš red moramo strastno ljubiti; privlačiti nas mora morje, globina. Pojdite v veri, zaupanju, da vas na drugi strani čaka Jezus. On je že pripravil prostor. Čas je, da gremo. Samo pojdite!” Nov Narodni svet je pred mnogimi izzivi, ki mu jih nalaga čas, v katerem je poglobljena vrednota imeti, ne pa biti. Čaka ga veliko dela in truda. Zaželimo mu, da bi z Božjo pomočjo zmožni plavati tudi proti toku: Mir in dobro! / (po zapisu Tine Ščuka)

Ob odprtem pismu 10. decembra 2009

Svet pa se dalje vrti...

V imenu mnogih zamejskih Slovencev BL, tako ste se podpisali, ko z bolečino doživljate odhod priljubljenih sester Noterdamk iz Sv. Križa pri Trstu. Malo me motita samo začetni črki podpisa, pa to nima iste teže kot zapis sam. Kljub vsej bolečini, ki jo izražate, bi vas rad na nekaj opozoril. V zakon življenja je vpeta tudi starost. V marsikateri naši družini se s težkim srcem poslavljajo od družinskega člana, ki zaradi btežnosti mora v takšno ali drugačno oskrbo izven domačega ognjišča, ki si ga je zgradil, v njem rasel in tudi zanj izgaral! Verjemite, če bi skupnost slovenskih Noterdamk imela sestre, bi

te ostale tudi v zamejstvu, ker pa jih je vedno manj, se postojanke krčijo. To se ni dogodilo samo v Križu. Redovnice so že pred časom odpoklicale iz Nadškofjskega dvorca v Ljubljani, iz ljubljanskega bogoslovja, iz Doma za ostarele duhovnike v Šempetru pri Gorici, tudi v našem zamejstvu marsikje, kjer so bile. Tako se dogaja po celi Evropi in ne samo v Križu. Ob tem bi rad mimogrede namignil: “Tudi naše duhovniške vrste se starajo!” Koliko verni na to mislijo? O tem ne bi govoril, raje pripomnim, da velikokrat od nas duhovnikov, pa tudi redovnic, se vedno nekaj pričakuje, velikokrat NESRAMNO ZAHTEVA; ko pa je treba pomagati, pa ni niko-

gar... Da o takšnih in drugačnih podtikanih, lažeh in tudi žalitvah ne govorim! Prav nič me ne moti, če sem koga prizadel, naj mi dokaže, da je drugače! V oktobru sem se na nekem evropskem srečanju pogovarjal z eno od redovnih vrhovnih predstojnic. Mimogrede sem ji rekel: “Vidim, da imate veliko poklicev po svetu, v Sloveniji pa skoraj nič!” Ona pa: “Ne skoraj nič, trenutno ni nobene novinke. Vedite, Bog jih bo poslal, ko jih bomo vredne in ne samo potrebne!” Se vam ne zdi, dragi moji zamejski verniki, ne samo prizadeti iz Sv. Križa pri Trstu, da bi ta stavek lahko veljal tudi za nas vse tu v zamejstvu? Koliko deklet se je odločilo, da bi nadaljevalo delo odhajajočih sester ali pa nadomestilo tiste, ki so šle tu? Menite, da v našem ljubem zamejstvu Bog nikogar ne kliče v redovni ali duhovniški poklic? Zakaj mo-

rajo ti prihajati v veliki večini k nam od drugod? Se vam ne zdi, da tu nekaj škriplje, ne glede pri kom in kje! Eden od odgovorov je tudi ta, ni pa edini: Te poklice se sploh ne cenijo, ampak so za povprečnega vernega zamejca samo servisna služba, ne pa ‘duhovna ponudba’. Koliko se jih sploh zaveda, da smo to ljudje, ki za vas molimo??? Da, molimo! Oprostite, prosim, prav sem zapisal - MOLIMO!!! Ker pa veliki večini naših zamejskih vernikov molitev nič ne pomeni, je razumljivo, da je tako, kot je! Kje je rešitev? Preprosto: “Pometimo pred lastnim pragom, eni in drugi, zavedajmo se, da so duhovni poklici dar nebeškega Očeta, kot so Božji dar dobri starši, pa z zaupanjem prosimo Gospodarja življenja, naj ‘vsaj kdaj pošilli tudi na naše zamejsko gnojnišče!’

Ambrož Kodolja

PAVEL IN NJEGOVA EVHARISTIJA (2. del)

V Pavlovih pismih pa se beseda ‘evharistija’ uporablja predvsem za hvaležnost in zahvalo Bogu. V razpravi o daru jezikov piše: “Kajti če blagoslovjaš v duhu, kako bo tisti, ki zavzema mesto nekega človeka, na tvojo zahvalo (epi té se evharistia) rekel ‘amen’, ko pa ne ve, kaj govoriš?” (1 Kor 14,16). V razpravi o težavah apostolske službe piše: “Zakaj vse je zaradi vas, da bi se milost po večji množici pomnožila in dala še obilnejšo zahvalo (tén evharistían) v Božjo slavo” (2 Kor 4,15). Pavel se zahvaljuje Bogu za varstvo v viharju (Apd 27,35); za sprejem pri Treh tabernah (Apd 28,15); za vernost Rimljanov (Rim 1,8); za uspešen notranji boj (Rim 7,25); Priski in Akvilu za svoje življenje (Rim 16,3-4); zahvaljuje se Bogu za Korinčane (1 Kor 1,4); da je krstil samo dva Korinčana (1 Kor 1,14); zahvaljuje se za jed, ki jo uživa (1 Kor 10,30); za dar jezikov (1 Kor 14,18); za Efežjane in Kološane, ki so verni in dejavni v ljubezni (Ef 1,16; Kol 1,3); za Filippljane, ker delajo za evangelij (Flp 1,3); za Tesaloničane, zaradi njihove vere in upanja in ljubezni (1 Tes 1,2); za Tesaloničane, da so sprejeli Božjo besedo (1 Tes 2,13); za Filemonovo ljubezen in zvestobo (Flm 4). Apd poročajo o prvih kristjanih: “Bili so stanovalni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v

lomljenju kruha in molitvah” (Apd 2,42). O apostolu Pavlu piše, kako je pred brodolomom prosil potnike, naj vendar kaj zaužijejo: “Ko je to rekel, je vzel kruh (tón árton), zahvalil (euharistesen) Boga vpricho vseh, ga razlomil (klásas) in začel jesti. Vsi so se osrčili in si tudi sami vzeli hrane. Bilo pa je na ladji nas vseh dvesto šestinsedemdeset duš” (Apd 27,35-37). Povezava ‘lomljenja kruha’ in ‘zahvale’ je pozneje pripeljala do današnjega zakramenta ‘evharistije’. Pavel je živel v stalnem stiku z Gospodom in se je večkrat tudi zamaknil. Svoja videnja razlaga v 2 Kor: “Hvaliti se je treba. Ne koristni sicer nič, prišel pa bom do prikazni in razodetij Gospodovih. Vem za človeka v Kristusu, ki je bil pred 14 leti - ali v telesu, ne vem, ali izven telesa, ne vem, Bog ve - zamaknjen v tretje nebo. In vem, da je bil tisti človek - ali v telesu, ali izven telesa, ne vem, Bog ve - zamaknjen v raj in je slišal skrivnostne besede, o katerih človeku ni dovoljeno govoriti. S tem se bom hvalil, s seboj pa se ne bom hvalil, razen s

slabostmi. Zakaj ko bi se tudi hotel pohvaliti, bi ne bil nespameten, ker bi govoril resnico. Toda vzdržujem se, da bi ne mislil kdo o meni več, kakor na meni vidi ali od mene sliši. In da bi se zaradi velikih razodetij ne prevzel, mi je bil dan trn v meso, angel satanov, da me bije. Zaradi njega sem trikrat prosil Gospoda, da bi od mene odstopil. Toda rekel mi je: ‘Dovolj ti je moja milost, zakaj moč se v slabosti izpopolnjuje.’ Z veseljem se bom torej rajši hvalil s svojimi slabostmi, da bi prišla name Kristusova moč. Zato mi ugajajo slabosti, zasramovanje, potrebe, preganjanje in stiske za Kristusa; kadar sem namreč slaboten, takrat sem močan” (2 Kor 12,1-10). Prikazanje ob spreobrnjenju pred Damaskom: “Ko pa je bil na poti in se je bližal Damasku, ga je naenkrat obsijala svetloba z neba. Padel je na tla in zasilal glas, ki mu je rekel: ‘Savel, Savel, kaj me preganjaš?’ Odgovoril je: ‘Kdo si, Gospod?’ In ta: ‘Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš, toda vstani, pojdi v mesto in izvedel boš, kaj ti je treba storiti!’ ” (Apd 9,3-6).

Prikazanje v Troadi pred odhodom v Makedonijo: “In ponoči je Pavel videl prikazen: Neki Makedonec je stal pred njim in ga prosil: ‘Pridi v Makedonijo in nam pomagaj!’ ” (Apd 16,9). Prikazanje v Korintu po sporu z judi in odhodu k poganom: “Gospod je pa Pavlu ponoči v prikazni rekel: ‘Ne boj se, ampak govori in ne umolknij, kajti jaz sem s teboj in nihče se te ne bo dotaknil, da bi ti storil kaj hudega, zakaj mnogo ljudstva imam v tem mestu!’ ” (Apd 18,9-10). Prikazanje v Jeruzalemu po povratku iz Damaska po treh letih (Apd 9,26): “Ko sem se pa vrnil v Jeruzalem in molil v templju, sem se zamaknil in ga zagledal (Gospoda), ko mi je govoril: ‘Pohiti in pojdi hitro iz Jeruzalema, zakaj tvojeja pričevanja o meni ne bodo sprejeli!’ ” (Apd 22,17-18). Ponovno v Jeruzalemu po zaslišanju pred velikim zborom in sporu med saduceji in farizeji: “Naslednjo noč je k njemu stopil Gospod in rekel: ‘Srčen bodi! Kakor si o meni pričeval v Jeruzalemu, tako ti je treba pričevati tudi v Rimu!’ ” (Apd 23,11). Prikazanje na ladji pred brodolomom na Malti: “Prišel je namreč to noč k meni angel Boga, čigar sem in ki mu tudi služim, in rekel: ‘Ne boj se, Pavel! Pred cesarja moraš priti. In glej, Bog ti je podaril vse, kar se jih pelje s teboj’. Zato bodite srčni, možje, zakaj Bogu verujem, da bo tako, kakor mi je bilo rečeno. Zadetni moramo na kakšen otok” (Apd 27,23-26).

Po Sloveniji

Tudi letos vrsta živih in umetniških jaslí

Božične praznike bodo po Sloveniji tudi letos obogatili uprizoritve živih in razstave umetniških jaslí. V Postojnski jami bodo žive jaslice uprizorili dvajseti, k ogledu živih jaslí pa vabijo še v Studenicah, Ligojni in drugod. Napovedujejo tudi že 10. razstavo Jaslice v piranskih cerkvah. V Postojnski jami bodo žive jaslice predstavljene v najlepših kapniških prostorih. Za praznično vzdušje bo poskrbelo preko 40 pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva, kot posebna glasbena gosta organizatorji napovedujejo Heleno Blagne in Ota Pestnerja. Božično zgodbo bo ponazorilo 43 nastopajočih. Predstave bodo 25., 26., 27. in 28. decembra ter 2. in 3. januarja, vedno ob 14., 15. in 16. uri. V jami Pekel bodo žive jaslice oziroma prireditve Božična skrivnost v jami Pekel letos pripravili deseti. Obiskovalci bodo ob sprehodu skozi jamo videli odlomke iz Božične zgodbe, za praznično vzdušje bodo poskrbele manjše vokalne skupine. Pred jamo bo najmlajše razveseljeval Božiček, v Turističnem društvu Šempeter, ki prireditve organizira, pa napovedujejo še druga presenečenja. Pred jamo bodo tudi koncerti pevskih zborov. Prireditve bo 25. in 26. decembra s pričetkom ob 15. uri. Zadnji vhod v jamo bo ob 17.30.

V Ligojni bodo predstave živih jaslí izvedli 25. in 26. decembra ter 2. in 3. januarja. Začele se bodo pred gasilskim domom, nato bodo obiskovalci skupaj z nastopajočimi nadaljevali pot po vasi. Na osrednjem prizorišču bodo postavljene pastirske koče, v njih bodo prikazana stara kmečka opravila in pastirsko življenje. Vse predstave se bodo začele ob 17. uri, v gasilskem domu pa bo na ogled tudi maketa jaslí.

V Studenicah bo Turistično druš-

vo samostan žive jaslice uprizorilo enajstič. Trg Studenic bo prevzel vlogo Betlehema, prva samostanska stavba bo služila kot popisno mesto, betlehemske poljane bodo na grajski vzpetini, hlevček pa bo postavljen v stari graščini. Nastopajočih bo skoraj 100. Predstave bodo 24. decembra ob 22. uri, 25. decembra ob 17. uri in 26. decembra ob 17. uri. Letos bodo posebno uprizoritev pripravili za starejše in invalide, in sicer 26. de-

jev. Zgodbi bosta med seboj prepleteni. Nastopajočih bo 21, predvsem otrok in mladih iz Mojstrane in okolice. Predstave bodo od 25. do 27. decembra in od 1. do 3. januarja, vsakič ob 16., 17. in 18. uri.

V Ljubljani bodo ob tradicional-

cembra ob 14. uri. Tretjega januarja bodo v Studence ob 10.30 prišli še sv. trije kralji.

Pod ledenimi slapovi v soteski Mlačca pri Mojstrani bodo žive jaslice letos sestavljene iz dveh zgodb. Moderna zgodba, ki bo letos posvečena otrokom in mladim, bo pripovedovala o simbolih in njihovem pomenu. Druga bo zgodba o oznanjenju Mariji, Jezusovem rojstvu, veselju pastircev in prihodu svetih treh kral-

Društvo Prijatelji zakladov Sv. Jurija Piran bo razstavo Jaslice v piranskih cerkvah letos organiziralo desetič. Odpri jo bodo 20. decembra v župnijski cerkvi sv. Jurija, kjer bodo Riko Butuč, Robert Letica in Srečo Vogrin postavili župnijske jaslice. V cerkvi Marije Zdravja bo Božjo skrivnost predstavil Roberto Cipollone - Ciro iz Loppiana, v cerkvi sv. Štefana bodo jaslice Ane Česarek iz Dolenje vasi, v cerkvi sv. Petra bo sveto družino pred-

stavil mednarodni umetniški center Ave iz Loppiana. V cerkvi sv. Roka bo sveto družino postavila Dubravka Šorel iz Pirana, v cerkvi sv. Frančiška bo samostanske jaslice postavil Ubald Trnkoczy, v cerkvi Marije Snežne bodo jaslice Rosalie Zalke Arnšek iz Ljubljane, v cerkvi Marije Tolažnice jaslice Hane Lukas Midžić iz Zagreba, v dvorani sv. Peregrina v pastoralno kulturnem centru Georgios pa upodobitve jaslí akademске slikarke Alekse Ivanc Olivieri. Jaslice bodo na ogled do 6. januarja.

V frančiškanskem samostanu na Sveti Gori pri Novi Gorici bodo pripravili 8. razstavo jaslí. Udeležili se je bodo jasličarji iz Slovenije in tujine. Odprtje bo 20. decembra, na ogled pa bo do 17. januarja.

Jaslice so se razvile iz duhovnih

iger o Kristusovem življenju v 11. stoletju. Znano je, da je sv. Frančišek Asiški leta 1223 v gozdu pri kraju Greccio v Umbriji za Božič postavil prve žive jaslice. Na Slovenskem so prve jaslice postavili leta 1644 v jezuitski cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Iz jezuitskih cerkev so se jaslice širile v druge cerkve in od tam v hiše plemičev, v 18. stoletju še v meščanske in na začetku 19. stoletja v kmečke domove.

mnenje. Pripomnil bi še: gorje, stokrat gorje, politiki, dušite mi življenje, ampak, kljub vsemu Bog je močnejši in izkazalo se bo, da je vse vaše početje samo velik lažniv dim. Kristus pa je prek vseh časov in vekov, On se rojeva in vedno stopa, upa si vstopati s svojo nedopovedljivo močjo svoje krotke Ljubezni v vsak najbolj grozen pekel. Torej, zaključujem z verzom iz stare slovenske božične pesmi: Če bi bilo to Dete tisočkrat rojeno, / ak' ni v tvojem srcu, / je vse izgubljeno! (Kdo pa sploh še ve za to pesem ob vsej eroziji duhovnega spomina?) Skupaj se spravite, dragi kristjani, in bodite pozorni vsaj na opozorila svetega očeta, ki pravi: "Človek brez Boga je smet!". In tudi "projekt Evropa, ker je brez Boga, nima nobenih možnosti!"

Ljubi kristjani, streznite se, končno! Na misel mi prihaja prejšnji ljubljanski nadškof msgr. Šuštar, ki je nekoč v nekem intervjuju izjavil, da je velika zagata Slovencev v družbenem smislu ta, da "smo Slovenci še vedno tako zastrupljeni s komunistično miselnostjo, da bo trajalo še Bog ve koliko časa, da bi lahko prišli na normalno mišljenje v duhu krščanskega evangelija".

Koliko časa bomo morali se 'trajbati' ta nesrečni komunizem, se zato jaz sprašujem?! Drugače bodo vse smrečice, jaslice in potičke izzevenle kot farsa! Kljub vsemu blagoslovljen Božič in pridi Gospod Jezus!

Vaš Pavle Bračko, alkoholni bo-

nik

Na praznik sv. Lucije 2009

Kratke

Papež osupel in zaskrbljen zaradi zlorab otrok na Irskem

Papež Benedikt XVI. je osupel in zaskrbljen zaradi zlorab otrok v katoliški cerkvi na Irskem. Kot so sporočili v Vatikanu po papeževem srečanju z najvišjimi predstavniki katoliške cerkve na Irskem o spolnih zlorabah otrok, sveti oče v tem težkem času za Cerkev sočustvuje z irskimi verniki. Benedikt XVI. je po poročanju tujih tiskovnih agencij tudi napovedal, da bo katoliški cerkvi in vernikom na Irskem v kratkem poslal pismo, v katerem bo predstavil ukrepe, ki jih bo sprejel v zvezi z zlorabami. Dejal je še, da bo Cerkev primer spremljala še naprej, da bi lahko bolje razumela zlorabe in pripravila strategije, s katerimi bi preprečila, da bi se podobni dogodki ponovili. Papež je v Vatikanu povabil irskega kardinala Seana Bradyja in predsednika irske škofovske konference ter dublinskega nadškofa Diarmuida Martina, s katerima je govoril o nedavno predstavljenem poročilu o zlorabah v dublinski nadškofiji in namernem prikrivanju dogodkov. Več kot 700 strani dolgo poročilo, ki ga je pripravila ekipa pod vodstvom sodnice Yvonne Murphy, razkriva, da je bilo med letoma 1975 in 2004 v dublinski nadškofiji zlorabljenih več kot 300 otrok. Ob tem ugotavlja, da ni nobenega dvoma, da so dublinska nadškofija in drugi odgovorni dogodke prikrili. Ob tem še posebej kritizira vlogo škofa Limericka Donala Murrayja, ki je doslej zavračal vse pozive k odstopu.

Srečanje poglavarjev Anglikanske in Rimskokatoliške cerkve

V Vatikanu sta se 21. novembra srečala papež Benedikt XVI. in najvišji cerkveni dostojanstvenik Anglikanske cerkve, canterburyski nadškof Rowan Williams. V Vatikanu so sporočili, da je bil pogovor, do katerega je prišlo le dva tedna po tem, ko je Vatikan poenostavil postopek spreobrnitve anglikancev v katoliško vero, prisrčen.

Cerkvena dostojanstvenika sta se pogovarjala o zadnjih dogodkih, ki vplivajo na odnose med Rimskokatoliško in Anglikansko cerkvijo, so sporočili v Vatikanu. Dodali so, da sta se sogovornika zavezala "k nadaljevanju in utrditvi ekumenskega odnosa". Obisk Williamsa v Vatikanu je bil sicer načrtovan že pred odločitvijo Vatikana, da anglikancem olajša prestop med katolike. Napoved Vatikana je sicer v Veliki Britaniji vzbudila veliko pozornosti, pri čemer je časnik The Times potezo označil za "potencialno najbolj eksplozivni razvoj v anglikansko-katoliških odnosih od obdobja reformacije". Do poteze Vatikana je prišlo v obdobju, ko se Anglikanska cerkev sooča z grozečim razdorom glede vprašanja, ali lahko ženske postanejo škofinje in zaradi različnih pogledov na škofo homoseksualce ter istospolne skupnosti. Odkar je od leta 1992 v celotni Anglikanski cerkvi mogoča posvetitev žensk v škofinje, je v katoliško vero prestopilo že več anglikanskih duhovnikov. Pripadniki Anglikanske cerkve bodo lahko v primeru prestopa v Rimskokatoliško cerkev sicer obdržali svojo duhovno in liturgično tradicijo.

Posvet o dilemah in izzivih novega družinskega zakonika v Sloveniji

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je v Antonovem domu v Ljubljani organizirala javni posvet in okroglo mizo na temo Družinski zakonik - dileme in izzivi. Na posvetu so sodelovali novoimenovani ljubljanski nadškof msgr. dr. Anton Stres, psihoterapevt Bogdan Žorž, podpredsednik Državnega zbora France Cukjati, prodekanica Filozofske fakultete Univerze v Mariboru prof. dr. Jana Bezenšek, predsednik civilne iniciative Za družino in pravice otrok Aleš Primc, nekdanja ministrica za visoko šolstvo Mojca Kucler-Dolinar in predsednik društva Družinska pobuda Tomaž Merše. Komisija je z organizacijo posveta želela poudariti septembrsko izjavo z naslovom Ohranimo in okrepimo vrednoto zakonske zveze in družine, v kateri je izpostavila problematiko nesklepanja zakonskih zvez v Sloveniji in odsotnost vzgoje za zakonsko ter družinsko življenje v izobraževalnih ustanovah. Zakonska zveza moškega, ženske in otrok je po mnenju Komisije najbolj primerno okolje za otrokov psihološki in telesni razvoj. Zato mora biti družina tako na zasebni kot tudi na družbeni ravni ustrezno ohranjena, zaščiten in v izobraževalnih ustanovah ter drugod v javnem življenju ustrezno promovirana. Komisija odločno nasprotuje tistim predlaganim spremembam družinske zakonodaje, ki bi pojmovanje in vrednotenje zakonskega in družinskega življenja izpostavile novim pretresom in ga še bolj razvrednotile, posvojene otroke pa izpostavile nepredvidljivim in nepopravljivim posledicam. Na koncu zaključili, da je še večja zaščita družine, utemeljena na zakonski zvezi med možem in ženo, nujno potrebna za celosten razvoj človeške osebe in njeno dostojanstvo ter tudi za trdnost, mir in prihodnost naroda ter države.

Ustanovitev dveh novih škofij na Hrvaškem

V soboto, 5. decembra, je Benedikt XVI. v Cerkvi na Hrvaškem ustanovil novi škofiji, in sicer Bjelovar - Križevci in Sisak, ki sta postali sufraganski škofiji obstoječe metropolije s sedežem v Zagrebu. Za prvega škofa nove škofije v Sisku je bil imenovan msgr. Vlado Košić, dosedanjí pomožni škof v Zagrebu, za prvega škofa nove škofije Bjelovar - Križevci pa msgr. Vjekoslav Huzjak, dosedanjí generalni tajnik Hrvaške škofovske konference.

Razmišljanje v obliki pisma

Božično voščilo ob koncu časov

"Ko duša stopi do grla, / kdo ti ponudi čarobne pijače, / da bi te otel?" (A. Askerc)

Ne moremo verjeti. Prišli smo v fazo propada. Boljše besede nimam. Slovenija izgleda, da postaja dežela gnusa, sramote, razvrata, sramu; ljudje, tudi kristjani, postajajo žrtve lastnih razbrzdanih užitkov. Tako imenovane diktature uživanja.

Ali ni to ena nova oblika smrti?! Še vedno, kot pravi sv. Janez Evangelist: Svet ljudi tiči v zlu. Ne ljubite sveta, otroci moji, ker svet ljudi je poželenje oči, poželenje mesa, napuh življenja. Ljubite Boga!

Torej sedaj razumemo, zakaj sodobni Evropejec tako pošastno, ošabno zavrača idejo o Kristusovem Bogu in ima namesto tega milijone bogov, ki niso Jezusu v ničemer podobni. Bogove nečistosti, požrtnosti, vse-mogočih lažnih idolov: tehnike, virtualnega sveta itd. itd, ad infinitum.

Priča smo grozljivemu razčlovečenju. Človek že davno ni več človek. Kot pravi Nikolaj Berdjajev, se človek na žalost upira resnici o lastnem božanskem bistvu. Božje kraljestvo je v nas, nam kljub vsemu sporoča novorojeno Dete. Božje Kraljestvo je v Vas! Torej v kolikor še upamo v pošastnosti sodobne imanence verjeti, da je Božje kraljestvo v nas,

se pravi, da je v nas božja ljubezen in s tem fantazija, humor, skromnost, spoštovanje stvarstva, predvsem pa življenje po nauku utelešene Besede, potem spoznamo, presenetljivo dejstvo, da je vse, kar nam ponuja takozvana 'realnost': družba, država, politika, znanost, šolstvo itd. vse skupaj velika utvara ali kosmata laž, ki nas peha v obup!

Torej zavrnilo dela teme in si nadenimo opravo luči! Kot nas

Msgr. Alojzij Šuštar

opozarja francoski filozof Henry Michel, "se je tragedija sodobnega Evropejca začela s tem, ko je zaradi t. i. lastnega napredka ošabno zavrgel besede utelešene božje Besede - Jezusa Kristusa. Samo to vam rečem, če hočete rešiti dušo, preljubi kristjani, se tako še sploh lahko imenujemo, potem se oprimo samo še na to evangelijsko sporočilo in si do-

volimo, da nas ne zaduši razprostranjena kultura smrti, če ne pa nas resnično, ne čaka drugega, ne da bi vam s tem grozil, nič več kot poguba - ena strahotna opozorilna Božja šiba! Dovolj je samolaganja in samoslepi! Cele civilizacije so propadle, zakaj ne bi še naša?!

Planet je postal plen Ekonomije! Edinost, sreča, sprava - prazne sanje! Postali smo vredni počene-ga groša. Kako izstopiti iz tega peklenškega risa? Ali je posameznik sploh še možen? Osebnost sem se odločil, da se s to smrtnostno razvratno družbo sploh ne bom več ukvarjal, ker se je že sama obsodila na smrt z brezboštvom in pogoltnostjo. To je neustavljivo! Preketo izobilje! To družbo zato imam za razvratno, ki jo bo obsodil Bog. Zato se pred njo umikam in bom hodil svojo pot. Ne bom več klical politikom: gorje, gorje Vam! "Za vsako rit ima Bog palico", je že za časa nemške okupacije vzklikal s prižnice pisatelj in duhovnik Fran Saleški Finžgar. To je strašno, pa vendar resnično. Vsi skupaj smo postali tudi kriminalno tolerantni do kakršnihkoli oblik zla in smo dejansko nemočni zoper to strahovito zver, ki se imenuje Država. Še celo jaz menim, da novorojeno Dete nima več nobenega veselja prihajati v to deželo gnusobe. Oprostiti mi, za moje iskreno

Kratki

Božični koncert na Štefanovo 2009

V soboto, 26. decembra, bo v goriški stolni cerkvi koncert pevskih zborov v organizaciji Združenja cerkvenih pevskih zborov - Gorica. Pobudo za te koncerte je dal že v petdesetih letih prof. Mirko Filej, ki je prve takšne nastope tudi sam vodil. Odtlej potekajo redno vsako leto na štefanovo. Poleg zborov z Goriškega nastopi večkrat še kak zbor s Tržaškega ali iz bližnjih krajev na slovenski strani. Na letošnjem božičnem koncertu bo nastopilo devet zborov, in sicer: Mešani pevski zbor Podgora, Moški pevski zbor Anton Klančič iz Mirna, Pevska skupina Musicum, Fantovski zbor Anton Klančič iz Mirna, Moški pevski zbor Štmaver, Moški pevski zbor Mirko Filej, Mešani pevski zbor Rupa - Peč, Mešani pevski zbor Jazbine - Plešivo in Mešani pevski zbor Štandrež. Poslušali bomo tudi glasbeni vložek: na orgle bo zaigrala Eva Dolinšek ob spremljavi Ane Cotic, violina, in Andreja Brescianija, viola.

Božični dobrotelni večer v spomin na dr. Mirka Špacapana

Pred dobrim mesecem je minilo drugo leto, od kar nas je nepričakovano zapustil dr. Mirko Špacapan, priznan pediater, prodoren politik, neutrujen zborovodja in športnik ter nekdanji načelnik slovenskih goriških skavtov. Kljub odločnemu prizadevanju, da bi ozdravel, mu huda in zahrbtna bolezen ni prizanesla. Za njim so takrat žalovali mnogi, ki so mu bili blizu v zdravstvu, politiki, kulturi in športu, saj je bil na vseh teh področjih gonilna osebnost. Danes, kljub temu da se pozna teža njegove odsotnosti, so sadovi njegovega daljnoročnega dela še živi. Prav ta živahnost, preko ljudi, ki so z njim sodelovali, spodbuja, da bi se Mirkovo delo ohranilo in še naprej rojevalo številne sadove.

AŠZ Olympia, Zveza slovenske katoliške prosvete, Združenje cerkvenih pevskih zborov, PD Podgora, Krožek Anton Gregorčič in stranka Slovenska skupnost so skupno sklenili počastiti spomin na dr. Mirka Špacapana z Božičnim dobrotelnim kulturnim večerom, ki bo v petek, 8. januarja 2010, ob 20.00 uri v župnijski cerkvi sv. Justa v Podgori. Na večeru bodo nastopili OPZ Veseljaki iz Doberdoba, MVS Akord, MePZ Podgora in MePZ F. B. Sedej iz Števerjana. Večer bo vsebinsko obogatila recitacija Balantičevih pesmi iz knjige Gospod, za Tabo bom sedaj šel, ki je izšla pred kratkim pri Goriški Mohorjevi družbi Dobrotelni izkupiček bo namenjen neprofitnemu društvu Mirko Špacapan - Amore per sempre / Ljubezen za vedno iz Vidma, ki nudi pomoč pri paliativni negi za onkološke bolnike.

SCGV EMIL KOMEL Božični nastop gojencev prof. Gadžijeva

Obetavni mladi pianisti

V desetih dneh pred Božičem je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel priredil vrsto božičnih nastopov na goriškem sedežu in podružnicah. Na sporedu so bili nastopi gojencev v Devinu, nastop harf in jazz oddelka v Gorici, nastop gojencev skupaj z GM in pihalnim orkestrom Kras v Doberdobo, pa še v Mirnu, na Plešivem in v Štandrežu. Osrednja prireditev je bila v torek, 22. t. m., v veliki dvorani Kulturnega centra Ljube Bratuž v Gorici. Posebno lep je bil božični nastop pianistov iz razreda prof. Sijavuša Gadžijeva v četrtek, 17. decembra, v komorni dvorani KC Bratuž. Kot je uvodoma povedal ravnatelj prof. Silvan Kerševan, je to "zgovorna izložba" šole. Šlo je za interni nastop, zraven pa so bili tudi gostje italijanskih goriških glasbenih šol in ustanov, ki so na različne načine povezani s prof. Gadžijevom oz. zvesto spremljajo dosežke njegovih gojencev. Nastop je še enkrat potrdil izjemno raven pedagoškega dela klavirskega mojstra, na katerega je šola zelo ponosna, je še povedal ravnatelj. Nastop sta uvedli učenki prof.

Ingrid Silič, šestletni dvojčici Tereza in Veronika Hlede; eno skladbico sta izvedli tudi

no stopnjo tudi zahtevnih skladb velikih klasikov, kakršni so npr. Bach, Schumann,

je gradi in oblikuje osebnost mladega človeka, kar je posebno lepo videti in slišati. Še lepše pa je zaznati, kako se prav ob črno-belih tipkah razodevajo različni značaji mladih talentov; med njimi so nežni in občutljivi, pa tudi vihravi in temperamentni. Prof. Gadžijevu iskreno čestitamo, njegovim

štiročno. Sledili so Peter Soban, Matej Hlede in Alexandra Tofful, Anja Šinigoj in Gašper Vuga kot gosta s Srednje glasbene in baletne šole Ljubljana, Alessandro Villalva, Giuseppe Guarrera, Alexander Gadžijev in Bruno Mereu. Prav vsi gojenci so se izkazali, med njimi tudi prav majhni, še najbolj pa seveda "zrelejši", ki znajo vsakokrat "preseči same sebe" in dosejajo odlično poustvarjal-

Beethoven, Mozart, Chopin, Haydn, Prokofjev, Liszt idr. Študij vsakega instrumenta, na poseben način klavirja, po svo-

gojencem pa voščimo, da bi še naprej hodili po tej poti in nudili poslušalcem še veliko glasbenih užitkov. / DD

Novo na SCGV Emil Komel

SCGV Emil Komel, Zveza primorskih glasbenih šol in mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier pripravljajo projekt Musica in. Na sporedu bodo izpopolnjevalni tečaji klavirja (S. Gadžijev), violine (Č. Šiškočič), violončela (V. Legiša) in solopetja (A. Svab); prvi trije bodo potekali od 7. do 9. januarja 2010, četrty pa od 11. do 13. januarja. Dne 8. januarja bo prof. Marina Horak imela seminar na temo Skriti potenciali; 9.1. bo prof. Alenka Rebulova govorila na temo Ustvarjalnost pred ovirami pri vzgojnem delu, 20.1. pa prof. Riccardo Zadra in prof. Federica Righini na temo Psicofisiologia della esecuzione musicale. Na razpis Solo&Orkester pa se glasbeniki (rojeni med 1.1.1984 in 31.12.1992) lahko vpišejo do 30. januarja. Informacije na šoli Komel (tel. 0481 532163, mail info@emilkomel.eu).

**tiskarna
grafica goriziana**

34170 gorica • ul. a. gregorčič, 18 • tel. 0481 22116
fax 0481 22079 • e-mail: info@graficagoriziana.com
www.graficagoriziana.com

IL BOTTONE
Sošol Nadja
**Kupuj v samem
središču Gorice!**
Izbira in kakovost brez primerjave
Decembra še ugodneje!
TRAVNIK 26
zraven Katoliške knjigarne

Vesele praznike
**URARNA
ZLATARNA
ŠULIGOJ**
Gorica, ulica Carducci, 49
Tel. 0481.535657 • www.suligoj.com

Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu v leto 2010 veliko veselja, zdravlja, uspehov in nadaljnega uresničevanja vaših želja!

**Poklicno Združenje
Svetovalcev za Delo**
& Adriano PERIC
Martin DRUFOVKA
www.consulenzelavoro.it

NARDIN G. GORICA
Ulica Svetega Mihaela 324
Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410

ZASTOPSTVO FORST

JOHN BULL BITTER ALE

laško pivo

**PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES**
E. ČUK
CEFARIN R. & SAKSIDA A.
GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

**ALUMINIJASTE
ZASTEKLITVE
KOVASKI IZDELKI**
Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund
**STANDREZ
GORICA**
Ul. A. Gregorčič 24
Tel. 0481/21514 • Fax 0481/21987

**GOSTILNA
PODVERŠIČ**
GORICA,
ul. Brigata Pavia 61, tel. 0481 530518

GOSTILNA 1971 GOSTILNA
V. PRIMOŽIČ
DOMAČA KUHINJA
GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134
Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

**Potovalna agencija
GOTOUR**
www.gotourviaggi.it
Potovanja - letalske karte
izleti - posebne ponudbe
ul. Sauro 12 - GORICA
tel. 0481.531213 • faks 0481.531180
e-mail: gotour@gotourviaggi.it

**POCITNICE
V NARAVI**
LA SUBIDA
kraj Monte 22
Krmin (GO)
Tel. (0481) 60531
www.lasubida.it

Ložanda
"Deveta" 1870
VRH SVETEGA MIHAELA
Tel. 0481.882488
www.devetak.com
OKUSNE DOBROTE DOMACE ZEMLJE
...in sproščen oddih na Krasu v novih prostorih Ložande
Čotova družina se zahvaljuje vsem prijateljem,
ki so pripomogli k našim uspehom v letu 2009
in vošči vsem polno zdravlja in veselja v letu 2010

**Gostilna
«FRANC»**
Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih
SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

KOSIČ
OBUTVE: Raštel 7
GEOX shop:
Ulica Oberdan 7
KIDS
Otroška oblačila in obutev
Ul. Oberdan 8
VSE ZA ŠPORT
SPORT
Raštel 19
K2 OUTLET: Raštel 12
K2 TECHNICAL FOOTWEAR:
Raštel 8
GORICA

Deški zbor St. Florianer Sängerknaben v Centru Bratuž

Toplo božično voščilo

I skren in dolg aplavz, ki je v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v nedeljo, 20. decembra, zvečer skoraj prekinil petje otroškega zbora St. Florianer Sängerknaben, ko so otroški glasovi "zlatih dečkov" zapeli slovensko božično pesem Kaj se vam zdi, pastirci vi, je bil najlepša nagrada za otroke in njihovega dirigenta Franza Farnbergerja ter za spremljevalno instrumentalno skupino Collegium Ennsegg. Dveurni koncert klasičnih božičnih pesmi, kateremu sta ob koncu sledili še dve pesmi na zahtevo ploskajočih poslušalcev, je v veliko dvorano Centra Bratuž privabil veliko

ljubitelj petja, predvsem pa je bilo lepo videti izjemno število mladih družin z otroki, kako so zavzeto in zbrano poslušali ubrano in dovršeno petje

dečkov zbora St. Florianer Sängerknaben. Ravnateljica Centra Bratuž Franka Žgavec nam je povedala, da so koncert deškega zbora priredili predvsem kot

predbožično srečanje in kot voščilo vsem ljubiteljem dobre glasbe v našem kulturnem centru: "Z lepo glasbo lahko tudi zelo lepo voščimo drug drugemu, dečki pa so s svojim petjem ogreli naša srca"! Res je, mladi pevci so ubrano prepevali, izstopal je mladi plavalasi solist, ki je dobesedno očaral poslušalce s svojim srebrnim glasom.

Foto DPD

ŠTANDREŽ Tradicionalna pobuda

Praznik miru in prijateljstva

Z obiskom najstarejših vasčanov so otroci štandreške osnovne šole Fran Erjavca začeli predbožična srečanja ob Prazniku miru in prijateljstva, ki ga že več let prireja štandreški rajonski svet ob sodelovanju osnovne šole, župnije in društve. Učenci četrtega in petega razreda, razdeljeni v tri skupine, so v petek, 18. decembra, obiskali v spremstvu učiteljev skoraj petdeset najstarejših domačinov in jim izročili lepe voščilnice, ki so jih izdelali v šoli, božično cvetje in slaščice. Pri vsaki družini so lepo

zapeli božične pesmi. Za obisk in voščila so bili starejši člani štandreške skupnosti vidno ganjeni in hvaležni otrokom, da so se jih spomnili v tem predbožičnem času. Res lepa in hvalevredna pobuda, ko se mlada in starejša generacija sreča

nadaljeval v nedeljo, 20. decembra, v štandreški cerkvi, kjer so otroci z božičnimi vsebinami pričarali pravo božično razpoloženje. Pri sporedu so se z lepim petjem izkazali otroci štandreškega vrtca in učenci osnovnih šol iz štandreže in Vrtojbe. Predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak je nagovoril številne prisotne in

2010. Osnovnošolski otroci so nekdanji ravnateljici Miroslavi Braini poklonili lepo izdelane glanaste jaslice. Program so dovršeno končali pevci mešanega zbora štandrež pod vodstvom Davida Bandlja. Vedno lepa sveta noč je dala pečat srečanju v cerkvi. Na trgu pred cerkvijo je sledila prijetna družabnost. Štandreška dekleta in žene so pripravile lepo okrašene božične kompozicije in jih ponudile prisotnim. Učenci pa so poskrbeli za voščilnice in druga darila. Na voljo so bile tudi knjige Goriške Mohorjeve družbe. Praznik se bo nadaljeval v nedeljo, 27. decembra, ko bo s trga pred cerkvijo krenila dobrodelna baklada do Jeremitišča, kjer so postavili lepe velike lese ne jaslice, ki jih je izdelala Sonja Maligoj.

Foto DP

ta in si zaželela vsega dobrega. Praznik miru in prijateljstva se je

jim voščil blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto

Slovenska konzulta

Goriška občina naj izvaja 21. člen zaščitnega zakona

Na decembrski seji Slovenske konzulte pri goriški občini so obravnavali razna vprašanja, ki zanimajo našo skupnost in ki niso še rešena. Predsednik konzulte Ivo Cotič je poročal, da je seznanil goriškega župana Romolija z

vprašanj. Konzulta je tudi obravnavala potrebo po novi sekciji slovenskega vrtca, za katero pa goriška občina nima posluha in ugovarja, da glede na število rojstev ni potrebe po odprtju novih sekcij. Za obnovo poslopja, kjer bodo imele sedež otroške ja

društva, ki delujejo na občinskem teritoriju. Drugi projekt predvideva okrepitev uradne občinske spletne strani s prevodom v slovenski in furlanski jezik. Občani bodo tako lahko sodelovali v materinščini pri institucionalnih dejavnostih goriške občine. Odborništvo za mladinsko politiko občine Gorica želi s projektom "Gorica-Gorock 5" spodbuditi sodelovanje mladih pri oblikovanju pobud na področju rock glasbe na čezmejnem teritoriju. Pri projektu sodelujejo

poleg občin Gorica, Nova Gorica in Šempeter tudi društva, med katerimi je tudi Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Po seji je goriški župan Ettore Romoli sprejel predstavnike konzulte ob 35. letu ustanovitve konzulte za etnično skupnost v Gorici in zbrane nagovoril s toplimi besedami, bili pa so prisotni tudi nekateri dosedanja predsedniki konzulte: Mirko Primožič, ki je nadomestil umrlega Emila Valentinčiča, Marko Marinič, Rudi Pavšič, Damjan Paulin in Igor Komel, odsotna pa sta bila Vladimir Šturm in Albin Sirk. Ivo Cotič je orisal dosežanje delo, medtem ko je župan poudaril pomen sožitja in zavzemanja za skupno dobro, nato so skupaj nazdravili novemu letu.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih
gledaliških skupin

Amatersko gledališče VRBA - Vrboje

Fran Milčinski

BUTALCI

komedija

režija: Bogomir VERAS

nedelja, 3. januarja 2010, ob 17. uri
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja vstopnic in rezervacija sedeža: na blagajni uro pred predstavo

Informacije: Božidar Taboj 0481 20678

vstopnica 6,50 evrov, znižana 4,50 evrov

*študenti, osebe starejše od 70 let, družinske in družinske skupine

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

Duhovnja sv. Ivana: v božični noči bo maša v Zavodu sv. Družine ob 20. uri, pri sv. Ivanu ob 24. uri. V soboto, 26.12., v mestu nedeljski urnik maš; pri sv. Ivanu po maši ob 10. uri ogled družinskih jaslic. Ob 15. uri koncert v stolnici. 27. decembra ob 10. uri pri sv. Ivanu blagoslov otrok ob jaslicah na praznik sv. Družine, nato ogled posnetkov jaslic in nagrajevanje tekmovanja. **Štandreški rajonski svet** vabi v nedeljo, 27. decembra, na dobrodelno baklado. Odhod s trga pred cerkvijo ob 17. uri do Jeremitišča. Sodelujejo štandreška društva.

Knjižnica Damir Feigel obvešča, da bo zaprta od 24. decembra do 3. januarja. 4. in 5. januarja bo odprta od 15. do 19. ure.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem silvestrovanja, ki bo v kleti Dobrovo v Brdih v torek, 29. decembra, da bo prvi avtobus odpeljal s trga Medalje d'oro pri ul. Catterini ob 16.30, nato s postanki pri vagi blizu pevskega mosta, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu. Drugi avtobus bo odpeljal ob 16.30 iz Doberdoba, nato s Poljan, Vrha, iz Sovodenj in Štandreža. Priporoča se točnost.

Bratska skupnost Franciškega svetnega reda Concetta Bertoli iz Gorice in skupnost s Kapele prirejata v nedeljo, 10. januarja, ob 17. uri v cerkvi v Štandrežu bratsko srečanje pred jaslicami v spomin na prve jaslice iz Greccia, ki jih je pripravil sv. Frančišek I. 1223. Nastopila bosta otroška zbora iz Štandreža in s Kapele.

Občina Sovodnje vabi na tradicionalni Novoletni koncert, ki bo v občinski telovadnici v nedeljo, 10. januarja, ob 18.30. Nastopajo dekleška pevka skupina Bodeča neža, ansambel Nomos in oktet Vrtinca. Sledi skupna zdravica.

Vabimo vas na osemndnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje se prične na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu po Sv. treh kraljih vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200,00 evrov.

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi na tradicionalno poletno potovanje: Škotska - gradovi in legende. Potovanje bo od 21. do 28. avgusta 2010. Za informacije Ivo Kovic (tel. 0481/882285).

Zahvala

Ob izgubi ljubljene mame in sestre

Vilme Obljubek vd. Mazzarino se toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam bili blizu med njeno dolgo boleznijo, zanjo molili, darovali in jo pospremili na zadnji poti, ter bolničarkam ustanove ADI. Posebna zahvala dr. Carliju, g. Markežiču za pogrebni obred in Bruni za njeno razpoložljivost in obzirno prisotnost. Hčeri Daniela in Manuela ter sestra Mirjam in brat Ivo

Voščila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom in prijateljem vesel Božič in srečno novo leto. Italijanska in slovenska laična združenja goriške nadškofije voščijo, da bi Božič bil priložnost, ko se Jezus rodi v srcih vseh nas.

Darovi

Za slovensko Karitas - za revne družine: župnija Šempolaj 180,00, šempoljski cerkveni pevski zbor 150,00 in župnija Zgonik 185,00 evrov.

Za lačne otroke po svetu: dragi Vilmi Obljubek vd. Mazzarino namesto cvetja na grob Bruna 50,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 25.12.2009 do 31.12.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri.

Petek, 25. decembra (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 26. decembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. decembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 29. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. decembra (v studiu Danilo Cotar): Pogled v dušo in svet: Mir ljudem na zemlji - Izbor melodij.

Četrtek, 31. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

AŠZ OLYMPIA

KROŽEK ANTON GREGORČIČ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
SLOVENSKA SKUPNOST
PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

vabijo na

**BOŽIČNI DOBRODELNI VEČER V SPOMIN
NA DR. MIRKA ŠPACAPANA**

nastopajo:

OPZ Vesejaki iz Doberdoba - zborovodja Lucija Lavrenčič

MPS Akord iz Podgore - zborovodja Dario Bertinazzi

MePZ Podgora - zborovodja Peter Pirih

MePZ F. B. Sedej iz Števerjana - zborovodja Aleksandra Pertot

slavnosni govornik Jurij Palik

petek, 8. januarja 2010, ob 20. uri
župnijska cerkev sv. Justa v Podgori

Izkupiček dobrodelnega večera bo namenjen neprofitnemu društvu Mirko Špacapan - Amore per sempre / Ljubezen za vedno iz Vidma, ki skrbi za paliativno nego onkoloških bolnikov.

Foto Bumbaco

vsebinsko 21. člena zaščitnega zakona in priporočil občinski upravi, naj izvaja tisti del člena, ki predvideva prisotnost predstavnikov slovenske manjšine v raznih občinskih komisijah. Gre za komisije in odbore, ki se ukvarjajo z urbanistiko, z urejanjem teritorija in drugimi vprašanji, ki so v pristojnosti krajevnih uprav in so zelo pomembne za našo skupnost. S tem da smo v teh komisijah prisotni, lahko predstavimo svoje predloge in zahteve glede teh

sli, je občina oddala dela zakonit in za prihodnje leto se predvideva odprtje slovenskih jasli. Odprto pa ostaja vprašanje upravljanja jasli. Tudi za dela na osnovni šoli Oton Župancič v ulici Brolo se predvideva, da bodo stekla v poletnih mesecih. Občinski odbornik Stefano Cerreta je poročal o projektih, ki jih je goriška občina predložila Deželi Furlaniji Julijski krajini, upoštevajoč deželni zakon 482/99. Občina namerava organizirati promocijsko informativ-

Pravljice sveta v Feiglovi knjižnici

Skok v španski pravljnični krog

Zadnje izmed decembrskih srečanj s pravljicami sveta je bilo v ponedeljek, 14. t. m., v topli prisrčnosti mladinske sobe, ki si je z okrašeno smrečico nadela božični čar. Božična je bila tudi vsebina pravljice Čarobne sani, ki sicer ni vzklikla v slovenskem ljudskem okolju in pripoveduje, kako si je Božiček s pomočjo svojih pomočnikov palčkov izbral severne jelene, da so mu vlekli sani, s katerimi je kot blisk poletel pod nebo, da je lahko pravočasno obdaril pridne otroke. Pravljnični splet je nad

dvajsetim otrokom s simpatično rdečo čepico na glavi in belim cofkom ljubko pripovedovala drobna dijakinja Tamara Peteani, ki se je kot prisrčna pravljica izkazala že lani. Brez vsakega rekvizita je živahno spleta dolgo pripoved in ob koncu prejela zaslužen aplavz prisotnih in priložnostno darilo iz rok Vesne Tomsic, ki je kot vselej v verzih povabila pred otroke gostjo, tokrat dijakinjo iz Zavoda združenega sveta v Devinu, Antonello di Capua, ki je sicer Italijanka, a izvrstno obvlada španščino. Črnolaska je otrokom s pomočjo risbic povedala zgodbo La tormenta en el campo. Malim poslušalcem je bila vsebina pravljice o nevihti, med katero so najbolj uživale žabe v mlakah, kar razumljivo. Še bolj pa so bili veseli, ko jih je Antonella povabila v krog, da so skupaj zapeli in zarajali pesmico v španščini – refren so takoj osvojili –; naučila jih je tudi dva španska pozdrava: ola (ciao) in adios (na svidenje). Iz kovčka je izvela še tipična mala španska glasbila, na katera so otroci poizkusili igrati.

Pravljice sveta bodo male cicibane spet osrečile v novem letu. Prva bo v ponedeljek, 11. januarja 2010, ob 18. uri. / IK

Sporočilo Luči miru iz Betlehema

Kaj ti bo plamen, če srca ni zraven?

“**L**etos nimamo zate nič novega. Kot vedno: leno svečo in en plamen, enega človeka in en nasmehek.

Res nič posebnega. Človek in sveča, kakršnih srečaš na stotine, s plamenom in nasmehom, kot bi ju lahko imel vsak. Pa ju nima. Ta plamen ima posebno moč. Ta plamen je luč od Boga. Zmore ti dati upanje, moč in pogum. Zmore ti vžgati srce. Kot ga je vžgal človeku z nasmehom. A ne, ker ga nosi; ker ti ga daje. Zdaj je res tvoj! Ko te je torej plamen vžgal, ga nesi nekemu. Nekomu, ki mu je ugasnilo srce. Zanj si ga našel, zanj gori v tebi. In ne boj se, če ti po poti ugasne plamen. Da ti le ne ugasne srce. Saj... Kaj ti bo plamen, če srca ni zraven?”

To je poslanica, ki spremlja letošnjo Luč miru iz Betlehema po celotni Sloveniji. Vsakega vabi, da sprejme plamen in da ga širi naprej, v obliki drobnih besed, pogledov in dejanj, v obliki zglednega krščanskega življenja, v obliki ljubezni do sočloveka.

Sprejem Luči miru iz Betlehema na Dunaju

Luč miru iz Betlehema je droben plamen,

ki gori vse leto v votlini v Betlehemu, prav tam, kjer se je Jezus rodil. Akcija poteka že od leta 1986. Nastala je pri avstrijski televiziji ORF, kjer snemajo oddajo “Lichts in Dunkel” - Luč v temi. Oddaja je namenjena otrokom, zato je plamen prižgal otrok, ki se

je v tistem letu posebno izkazal. Že od vsega začetka so se dunajski skavti odločili, da bodo sodelovali pri akciji in poma-

gali širiti luč po celotnem avstrijskem ozemlju. Srečanje se je iz leta v leto večalo, saj so začeli tja prihajati skavti iz cele Evrope. V zadnjih letih so se za akcijo zavzeli tudi skavti iz Združenih držav Amerike.

Osrednja slovesnost podelitve Luči miru poteka vsako leto na Dunaju. Letos je bila v soboto, 12. decembra, v srbski pravoslavni cerkvi, ki je sicer zelo lepa, a zdaleč premajhna, da bi lahko sprejela vse skavte, ki so prišli tja. Slovenska odprava je bila zelo številna. Na Dunaj se je odpeljalo približno sto ljudi, trideset jih je bilo iz slovenske zamejske skavtske orga-

Postanek na Dunaju je bil sicer zelo kratek, a je mladim skavtom pustil v srcu veliko lepih spominov. Po sprejemu luči so se skavti nastanili v središču Dunaja, saj so jim ponudili dunajski skavti svoje prostore, da lahko prenočijo. Štirinajst skavtov iz Gorice (starih od petnajst do sedemnajst let) je šlo na potepanje po Dunaju. Kot je v navadi pri skavtih, ni bilo potepanje prosto, pač pa so morali udeleženci izpeljati določene naloge. Poleg glavnih znamenitosti so prišli v stik tudi s Slovenci, ki živijo na Dunaju, saj so morali obiskati slovenski dom Korotan. On koncu igre jih je čakala

In memoriam

Spomin na Vilmo Obljubek

V torek, 15. decembra, smo se na goriškem pokopališču poslovili od Vilme Obljubek – Mazzarino, ki je odšla k večnemu počitku v soboto, 12. tega meseca, po mučni boleznini, ki jo je vdano prenašala ob zgledni oskrbi predvsem dragih hčerk in sestre. Spominjali se jo bomo kot skromno, prijazno in gibčno gospo, ki je ljubila naravo in človeka. Vilma, Goričanka – stanovala je ob severni železniški postaji – je imela kar razgibano življenje. V mladosti se je zaradi delavne krize odločila, da odide v Egipt in se tam zaposli. V novi deželi je spoznala tudi moža in se poročila. Rodila se jima je hčerka in odselili so se v Anglijo, kjer se jima je rodila še druga hčerka. Čez leta so se vrnili v rodno Gorico. Izgubila je moža in pred kratkim še sestro Vido, ki je tudi skoraj celo svoje življenje preživela po raznih italijanskih mestih in se nazadnje izčrpana vrnila domov. Tisti, ki živimo v severnem delu mesta, smo večkrat srečevali obe skupaj s tretjo sestro Mirjam na sprehodih. Ljubezen do narave je vse tri tesno povezovala. Vilma se je tudi rada udeleževala potovanj, ki jih je organiziralo društvo Rupa – Peč. Rada je hodila k telovadbi v Močnikov dom in prav tam jo bomo vse močno pogrešale. Hčerkama Danieli in Manueli, sestri Mirjam, bratu Ivi in njegovi družini iskreno sožalje. / Marilka

Goriški vrtljak / Veliki polžek
Čarovnije
Protipackarije

Končno so prišli na svoj račun tudi abonenti Velikega polžka! Zaradi tehničnih ovir je bil prireditelj Goriškega vrtljaka, Kulturni center Lojze Bratuž, primoran nekoliko spremeniti njihov abonmajiški program in tako so osnovnošolci, od drugega do petega razreda, iz goriškega in doberdobskega ravateljstva prišli na prvo predstavo, ki je kot vselej imela dve ponovitvi, šele v ponedeljek, 30. novembra, ko je v veliko dvorano KCLB prišla v goste pevka Damjana Golavšek z glasbeno gledališko predstavo Čarovnije – Protipackarije v režiji Društva Muzikalček. Zasnova jo je Golavškova, scenarij in songe je napisala Damjana Kenda Hussu, za glasbo in pri-

redbo pa je poskrbel Karel Novak. Poleg Damjane Golavšek sta pravljnično zgodbo z ekološkim nadihom, ki pa

žal ni imel dovolj poudarka, uprizorili sestre Tinka in Iva Vivoda Gobec. Protagonistke zgodbe, vseskozi prepletene s pesmimi in plesom, so tri vile, ki imajo vsaka svoj značaj, svoje navade in razvade: Narcisa je zagledana v svojo lepoto, Vileda ima neznansko rada red in čistočo, Vitalka je pa vneta športnica. Lepo živijo v Zelenem dolu in pazijo na zdravo prehrano, dokler okolja ne začne onesnaževati tovarna, ki z dovoljenjem brezvestnega župana namesto naravi prijaznih čistil in kozmetike izdeluje strupena umetna gnojila, škropiva itd. Vile dobijo

izpuščaje in se začnejo resno boriti proti packarijam, ki so prisotne na slovenskem območju: ZSKSS (Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov), ZTS (Zveza tabornikov Slovenije), SZSO (Slovenska zamejska skavtska organizacija) in ZBOKSS (Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtov in skavtinj).

intermezij, ki so komentirali dogajanje, gledalce pa so nedvomno najbolj očarali bogati, domiselno ukrojeni kostumi živih barv, ki si jih je zamislil eden izmed najboljših kostumografov na Slovenskem, Alan Hranitelj; za svoje kreacije – prave umetnine iz blaga – je prejel ničkoliko nagrad in imel že veliko razstav doma in po svetu.

IK

SLOVENSKA SKUPNOST Goriško pokrajinsko tajništvo

Mnenje SSK o žgočih goriških problematikah

Vponedeljek, 14. t. m., so se spet sestali izvoljeni upravitelji SSK iz goriške občine in obravnavali aktualne tematike, ki zadevajo upravni vidik tako na ravni občine kot rajonskih svetov. Srečanje je vodil koordinator Bernard Špacapan, prisotni pa so bili trije občinski svetniki Marilka Koršič, Silvan Primožič in Božidar Tabaj, pokrajinska odbornica Mara Černic, rajonska predsednica Lovrenc Peršolja in Marjan Brescia ter rajonska svetnika Marko Brajnik in Vidmar. Srečanja se je udeležil tudi pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek.

Najbolj je izstopala problematika okoli širitve avtocestnega odseka od Vileša do Vrtojbe, za katerega je bil položen temeljni kamen v soboto, 12. decembra, prav pri avtocestni postaji. Dogodka sta se udeležila pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek in predsednik rajonskega sveta v Podgori Walter Bandelj. Sicer so goriški izvoljeni upravitelji SSK to tematiko že obravnavali pred kakim mesecem, ob obisku deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca v Štandrežu. Marjan Brescia, predsednik rajonskega sveta Štandrež, je še enkrat predstavljal problematiko prometa, ki

najbolj tare Štandrež, saj je že sedaj krožni tok na koncu avtocestnega odseka zelo pomanjkljiv glede preusmerjanja predvsem tovornega prometa in se večkrat zgodi, da veliki kamioni “tavajo” po ozkih štandreških ulicah. Problem je tudi v tem, da so pomanjkljivi tudi vsi dostopi v mesto. Sam izhod na sedanje križišče pa je tudi problematičen za vse tiste turiste, ki želijo obiskati Goriška Brda med Števerjanom in Pevmo.

Izvoljeni predstavniki SSK so bili složni v mnenju, da je pri tem ostala negibna prav sedanja goriška občinska uprava, ki si ni prizadevala, da bi pozorno sledila poteku načrtovanja in zahtevala primerne rešitve. Danes bo vse to težje izvedljivo, saj je načrt že začel izvršitveni postopek, kar ne daje večjega manevrskega prostora. To pa bo v škodo gospodarskemu sektorju in pa seveda štandreškemu

prebivalcem. Preveriti pa bo treba tudi, kako je prišlo do spremembe predloga pristojne goriške komisije, ki je bil oblikovan v času Brancatijske uprave in je predvideval izhod pri Pari.

Občinski svetnik Silvan Primožič je poročal o vložitvi dnevnega reda na zadnjem zasedanju goriškega občinskega sveta. Z dnevnim redom je vložena zahteva, da naj goriški občinski svet razpravlja o omenjenem problemu in o ponovni uporabi prehodnega tunela Bombi, za kar si najbolj prizadevajo prav trgovci na Travniku. Dejstvo je, da predstavlja zaprtje predora ukinitvev pomembne povezave iz vzhodnega proti zahodnemu delu mesta in Brdom. Povezava, ki je potekala skozi tunel Bombi in po Drevoedu 20. septembra pa ni bila primerno nadomeščena. Zaradi tega je ohranjen dostop do samega

Travnika, kar povzroča nemajhno škodo tamkajšnjim trgovcem in preglavice v prometu, ki prihaja v mesto po ulici III. armata. Goriški izvoljeni upravitelji SSK so spregovorili tudi o zaskrbljujočem stanju goriškega zdravstva. Odločno so obsodili napovedana ali namignjena zapiranja raznih zdravstvenih uslug. Pri tem pa so podčrtali dejstvo, da je treba pri

tem iskati vzroke tudi v zavrnitvi projekta o čezmejnem zdravstvu, ki je bila edina resna razvojna pot za goriško in novogoriško zdravstvo. Prav tisti, ki danes najbolj kričijo, bi si morali glede tega resno izprašati vest, saj so najbolj nasprotovali čezmejnemu sodelovanju in ga po volitvah 2007, ko so spet prevzeli občinsko upravo, tudi ukinili.

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA v sodelovanju z ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na tradicionalno božičnico z igrice

EVRO ZA PRIJATELJA

igrajo otroci OPZ s sodelovanjem DVS Bodeča neža

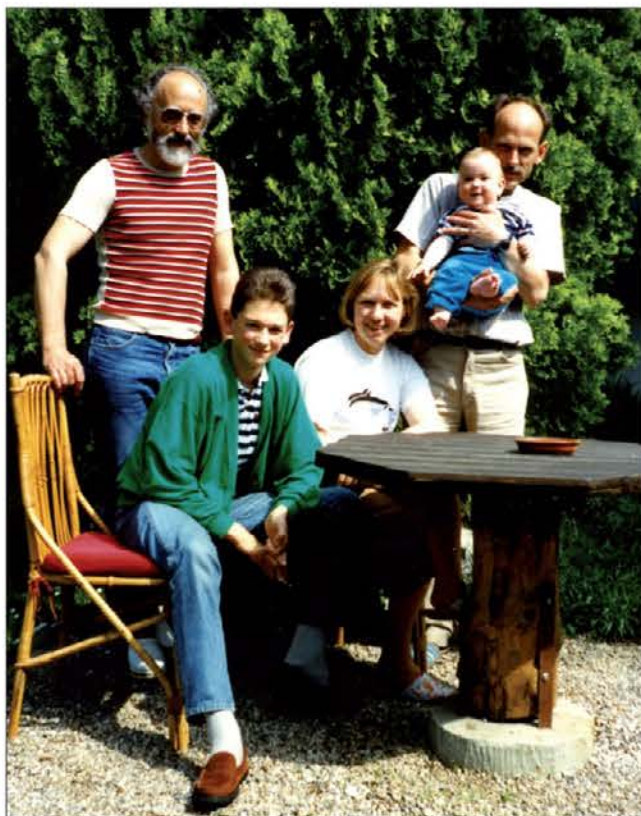
Na dan Sv. Družine, 27. decembra, po sv. maši, ki bo od 10.30 v cerkvi na Vrh Sv. Mihaela

Ob nepričakovanem slovesu prijatelja Spomin na Matijo

Z Matijo Beličičem sva navezala prve stike v gimnazij-
skih letih, ko sva se vsako
jutro z openskim tramvajem
spuščala proti Trstu. Tam je bila
takrat onkraj mesta v ulici Starega
lazareta slovenska klasična gimna-
zija. Bila sva oba letnik '43, čeprav
na skrajnih koncih, januarja in de-
cembra. Vojna je bila na višku, a
vendar srečno leto, saj so se Hi-
tlerju končno začele tresti hlače.
Kmalu sva se ujela, morda zaradi
neke skupne upornosti do pravil
in neugnane želje po prostosti.
Mene so kot otroka iz čisto
kmečkega okolja v odmaknjeni
kraški vasičili spravili čez mejo v
Italijo, prav tako so čez mejo priv-
lekli tudi njega. Sam ne bi vedel, a
morda je bilo vse povezano s tem.
Na liceju smo vsi vedeli, da je Ma-
tija nedosegljiv v poznavanju kla-
sičnih jezikov, še posebno je imel
rad grščino. Zato smo ga prepriča-
li, da je ugotovil avtorje od-
lomkov, zbranih v knjigi Seicento
temi di versione dal greco, iz kate-
re nam je profesor Alojz Rebula iz-
biral šolske naloge. Poiskali smo
prevoje in jih zbrali v blok - no-
tesu. Med šolskimi nalogami so
potem strani, odtrgane iz tega no-
tesa, skrivaj krožile pod klopmi.
On sam se je šolskih nalog lotil čisto
drugače. V odmerjenem času,
ki je bil za vse nas prekratek, je pri-
pravil po dva prevoda: enega bolj
dobesednega in enega literarno iz-
delanega.
Po maturi je vse presenetil, ko se je
odločil za študij teologije. Dobro
sem ga poznal in nekaj mi ni da-
lo, da bi v to njegovo pot verjel.
Oba sva odšla na študij v tuja me-
sta, a stika nisva nikoli izgubila.
Najino prijateljstvo ni bilo nič ču-
stveno, Matija tega ni dovolil. Vse
težke trenutke pred raznimi
preizkušnjami in številne slovese
je vedno zapečatil po špartansko.
Ko me ni bilo na Opčinah za daljši
čas, je redno obiskoval mojo ma-

mo, ki ga je imela izredno rada, in
on njo.
Matija ni imel državljanstva in za-
to ni mogel dobiti potnega lista.
To ga je utesnjevalo, zato se je od-
ločil, da se prostovoljno vrne v
Jugoslavijo. Takoj
so ga odposlali
služit vojaščino
nekam na južni
Balkan, mu vrni-
li državljanstvo
in izdali potni li-
st. Živel je v Lju-
bljani in še na-
prej študiral. To-
da z oblastmi se
je kmalu nekaj
zapletlo. Matija
ni pomišljal. V
temni noči je
med Mirnom in
Rupo prečkal Vi-
pavo in pobegnil
nazaj v Italijo. Bi-
lo je zgodaj
spomladi leta
1978. Jaz sem se
med tem naselil z

Na vrtu v Gorici leta
1990 z Matevžem v
naročju

družino v Gorici. Preživel je nekaj
tednov pri nas, ne da bi se javil
oblastem. Ko si je opomogel, se je
lepega jutra odpravil na pot proti
Nemčiji, kjer je nameraval na-
daljevati študij teologije. Na pot je
odšel v svojem slogu: lahko
oblečen, brez hrane in denarja, z
žepno izdajo nekega srednjeveške-
ga filozofa, ne vem več katerega.
Mejo med Italijo in Avstrijo je
prečkal skozi zasnežene gozdove
nekje pri Trbižu. Iz Celovca mi je
poslal kartico, na katero je zapisal:
Uspešno čez breg ino pa sneg. Iz
Nemčije so ga vrnili v Avstrijo in
dolgo let je preživel v begunskem

zikom se je poigraval kot s staro
igračko. Primerki njegovih dopi-
snic bi spadali v antologijo. Med
besedilo je rad vrnil grške citate in
v oklepaju navedel prevod, da bi
se z ženo, čeprav oba klasika, ne
mučila s slovarjem.
Študij je dokončno opustil in se
nepričakovano poročil z dunaj-
skim dekletom. Matijo sem poz-
nal in zopet nisem verjel v njego-
vo odločitev. Čez nekaj let sta se
sporazumno razšla in ostala v
prijateljskih odnosih.
Najlepše je bilo, ko je prišel Matija
v Gorico na obisk, večkrat prav za
Božič. Navadno se je ustavil pri
nas več tednov, tudi cel mesec.
Zgodilo se je približno vsako dru-
go leto, bilo je razburljivo in
utrudljivo. Naša dva sinova sta ga
nestrpnost pričakovala. Njegov
prihod je pomenil popoln preo-
brat v hišnem redu. Vse, kar je prej
veljalo, ni veljalo več. Za otroka je
bila to vesela potrditev, da so z Ma-
tijo možne temeljite spremembe
v družinskem pravilniku. Ležišče
smo mu pripravili v sobi, kjer ima-

mo knjižnico. Na obeh straneh so
po policah knjige od tal do stro-
pa, on je bil v sredi. S polic je kar
jermal in si naložil kupe knjig oko-
li postelje. Ležal je dobesedno za
knjižnimi okopi. Pisal je rad pri
mizi v jedilnici in nas sproti zaba-
val z opazkami. Nekoč se je zgle-
dal v Dnevnik cesarja Marka Avre-
lija v Sovretovem prevodu, in ker
je ta knjiga pošla, jo je v nekaj
nočeh prepisal. Pi-
sal je z majhno pisa-
vo, izredno enako-
merno in natanč-
no, od daleč je bila
videti kakor tisk.
Črk ni rad povezo-
val, zato je bila pisa-
va podobna grški.
Ko smo šli mi spat,
se je lotil dela, in ko
sem zjutraj vstal in
začel šariti po
kuhinji z lončki in
skodelicami, je on
pospravil šila in ko-
pita ter šel spat.
V posebno veselje
mu je bil šah. Ker ni
našel med nami
enakovrednega so-
igralca, je na naj-
višjih stopnjah
težavnosti izzival
računalnik. Tudi ta-
rok smo potegnili
na dan, ko je bil Ma-
tija pri nas. Igrali
smo pozno v noč,
bil je strasten, ni
maral odnehati. Če-

prav je imel slabe karte, je hotel
vedno prevzeti igro in pogosto je
tudi zmagal. V življenju se mu je
namerilo nasprotno: imel je do-
bre karte, a jih ni hotel izkoristiti,
nemara iz neke prirojene upornos-
ti. Pri tem je vendar ohranil zau-
panje v Boga in trdno vero.
Zadnjič je bil pri nas spomladi le-
ta 2008. Prav zaradi tiste meje, čez
katero so naju kot otroka s težavo
spravili in je bila zdaj popolnoma
odprta, sva se prav hudo sporekla.
Pozdravila sva se nič kaj prijazno
in teža mi je ostala na vesti, ko sem
izvedel, da se v Gorico res ne bo
več vrnil. Ostal nam bo v spomi-
nu, pa še kako.
Leto dni po tistem obisku, spom-
ladi 2009, so ga našli mrtvega v
stanovanju na Dunaju. Večkrat je
izrazil željo, da bi preminil tako,
brez ceremonij in brez hrupa. Ma-
ti in bratje so poskrbeli, da ni ostal
sam sredi tujega mesta in smo ga
lahko pospremili k počitku na Lju-
bljanskih Žalah. Njegovo življenje
je bilo nemirno, Bog mu daj miru.
Danilo Čotar

Kratki

Petnajst let Jazz cluba Gajo: zavetje jazzerjev in literatov

Jazz club Gajo je v prvem decembrskem tednu praznoval 15-letnico delovanja. V klubu so v petek, 4. decembra, praznovali jubilej s koncertom zasedbe DOM Big Banda pod vodstvom Braca Doblekarja in pevke Nine Strnad. Na koncertu so predstavili novo zgoščenko Moj Piran. Jazz club Gajo na Beethovnovi ulici je prvo in edino društvo v javnem interesu na področju kulture pri promociji slovenske jazzovske ustvarjalnosti in slovenske literature. V obdobju od 1994 do 2009 je bilo med drugim realiziranih več kot 3000 koncertov in drugih kulturnih prireditev ter posnetih 115 televizijskih oddaj Slovenska jazz scena. Ob 10-letnici kluba je bil posnet in večkrat ponovljen enourni dokumentarec, ki ga je predvajala tudi skupna evropska tv mreža 3SAT. V klubiški založbi so v preteklih letih izdali sedem zgoščenek priznanih slovenskih in mednarodnih jazzovskih ustvarjalcev, ki so nastopili v Jazz klubu Gajo. Lastnik kluba in bobnar Drago Gajo je prostor na Beethovnovi spremenil tudi v literarno srečališče. Poleg številnih novinarskih konferenc slovenskih založb, ki jih gosti v dopoldanskih urah, so priljubljeni tudi literarni večeri. V Jazz klubu Gajo so nastopila tudi svetovno znana imena književnosti H. C. Artmann, Tomas Tranströmer, Bernardo Atxaga in zadnja nobelovka Herta Müller.

"Gospodarska kriza je dala zalet mafiji!"

Gospodarska kriza je dala zalet mafiji v celotni Evropi in še utrdila svojo zasidranost, je prepričan italijanski novinar in pisatelj Roberto Saviano. "Gospodarska kriza je bila ne nazadnje darilo mafiji", je, po poročanju Slovenske tiskovne agencije, dejal Saviano v Münchnu, kjer so mu izročili nagrado brata in sestre Scholl. Mafija letno v italijansko državno blagajno prelije več milijard evrov, zato je pomemben gospodarski dejavnik. Komaj 30-letni Saviano je v knjigah Gomorra in Nasprotje smrti razgrnil kriminalne posle mafije. Živi pod policijsko zaščito. Saviano je z ogromnim pogumom spregovoril o zadevah, o katerih se nihče ne upa izrehati, je žirija za nagrado utemeljila svojo odločitev. Nagrada znaša 10.000 evrov, vsako leto jo podeljuje bavarska deželna zveza Borznega združenja nemških knjigotržcev in mesto München. Nagrada spominja na pogumna študenta Hansa in Sophie Scholl, ki sta odpor proti terorju nacionalsocialističnih oblasti leta 1943 v Münchnu plačala z življenjem. Nagrado so že prejeli Jürgen Habermas, Christa Wolf in umorjena novinarka Anna Politkovska. "V Italiji je gospodarstvo, kar se tiče mafije, najbolj pomembna stvar", je Saviano povedal pred uradno slovesnostjo. Celotno državne ustanove pogosto priznavajo, da italijanska država letno obrne za 100 milijard denarja, ki izhajajo iz mafijskih poslov. V času gospodarske krize so ti prihodki postali še bolj nujno potrebni. Dejstvo, da so nagrado podelili njemu, pa se mu zdi dober znak, da mafija ni več obrobna tema. "To me navdaja z velikim upanjem", je dejal Saviano, ki se mu zdi dobro, če bi po vsej Evropi sprejeli enotno zakonodajo za boj proti mafiji.

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI
CENTER
LOJZE BRATUŽ

Vsem svojim članicam,
sodelavcem in prijateljem
vošči srečen Božič
in zdravja polno
novo leto 2010
...
**SLOVENSKA
PROSVETA**

ARS Združenje ARS,
ki Vas bo
tudi v prihodnje
osrečilo z odličnimi
razstavami naših umetnikov,
Vam vošči vesele božične
praznike, miru in dobrega
v novem letu!

**ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV**

želi vsem svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem
blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 2010

**ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE**

želi članom,
društvom, pevskim
zborom,
organizacijam
in vsem, ki njeno
delo podpirajo
in spremljajo, duhovno
bogat praznik
Gospodovega
rojstva in
Božji blagoslov
v novem letu 2010

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

Veselim se jutranje zarje nad Nanosom
in Matajurjem in zahajajočega sonca,
ko se v živih barvah potaplja v našem
Jadranskem morju, prav tam,
kjer tudi Soča hiti v njegov objem.

Blagoslovljen Božič in srečno
ter uspeha polno Novo leto 2010.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

**Slovenska skupnost
Zbirna stranka Slovencev v Italiji**

želi ob božičnih praznikih in ob vstopu v novo leto 2010
vsem svojim članom, somišljenikom, kandidatom in
izvoljenim predstavnikom ter vsem Slovincem v deželi
Furlaniji - Julijski krajini veliko uspešnega delovanja pod
skupno evropsko streho brez meja

SLOVENSKA SKUPNOST
Trst-Gorica-Videm

KB
1909

Società finanziaria per azioni
Finančna delniška družba

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

Nova Gorica / Mestna galerija
Pixxelpoint

Te dni je v novogoriški Mestni galeriji potekala deseta izvedba mednarodnega festivala novomedijske umetnosti Pixxelpoint. Festival se je skozi leta uveljavil v slovenskem in tudi čezmejnem, mednarodnem prostoru. Postal je pomemben trenutek srečanja in spoznavanja

razvijajo sodelovanje na medijskem področju, ki je že samo po sebi globalno zastavljeno. Vodilna tema letošnje jubilejne izvedbe je nosila naslov Bilo je nekoč na Zahodu / Once Upon a Time in the West. Razpisal jo je letošnji kurator in umetniški kritik Domenico Quaranta, zav-

Nizozemske, Hrvaške, Slovenije, Italije, Grčije, Turčije vse do ZDA in Tajske.

Koncept razstave obuja nostalgичni pogled na preteklost in se želi kritično spopasti z uveljavljeno besedno zvezo "novi mediji". Človek je v tem času navajen na vsakodnevne tehnološke novosti. Hitremu in tekmovalno zastavljenemu napredku je skoraj nemogoče slediti, obenem pa se že zastareli, a še vedno delujoči aparati kopičijo neke v pozabi. Poleg tega pa novi mediji sploh niso tako novi, Internet je star že dvajset let, njegov predhodnik je še starejši. Prva videoigrica je nastala pred približno štiridesetimi leti. Videorekorderji, avdiokasete, utripajoče sličice, kvadratni možički, stari dobri Commodor 64... vse to in še marsikaj je ostalo neke v naši zavesti. Ustvarjalci so za letošnji Pixxelpoint dobili nalogo obujanja mrtvih medijev in starih tehnologij. Stari aparati so ponovno oživel, pokazali svojo neminljivo lepoto in čar z novimi ter nepredvidljivimi možnostmi uporabe.

Poleg osrednje razstave so med festivalom potekali še najrazličnejši dogodki, filmske projekcije, delavnice, koncert, Pixxeldinner v Galeriji Tir na Mostovni, kjer so udeleženci razpravljali o umetnosti novih medijev. Na mejnem prehodu na Erjavčevi ulici so v organizaciji Zavoda Kinoateljše Šmihel in Kinoateljše Gorica izvedli urbano akcijo zbiranja spominov. Ob festivalu je izšel tudi katalog, v katerem so predstavljeni vsi sodelujoči avtorji.

KB

novih tehnologij ter nešteti možnosti, ki jih nudijo za ustvarjanje. Festival je usmerjen v približevanje informacijske tehnologije širšemu občinstvu in seznanitev predvsem mlajših generacij z drugačnimi možnostmi uporabe računalnika.

K sodelovanju so organizatorji povabili tudi Univerzo DAMS - goriški oddelek videmske univerze in društvo Lucide iz Gorice, saj tako spodbujajo ustvarjalnost na čezmejnem območju in

zet raziskovalec spletne in novomedijske umetnosti, ki živi in dela v Bresci. V Mestni galeriji in v prostorih goriške Fundacije Cassa di Risparmio je predstavil skupaj 31 projektov. Nekatere je izbral med tistimi, ki so prispeli na razpis, druge, že bolj uveljavljene ustvarjalce, pa je sam povabil k sodelovanju, saj se je njihovo delo ujemalo z razpisano temo. Predstavili so se avtorji s celega sveta, od Nemčije, Velike Britanije, Irske, Švedske,

G.F. Händel, F.J. Haydn, F. Mendelssohn
Velike glasbene obletnice

Letos se glasbeni svet spominja na obletnice treh velikih skladateljev, ki so zapustili globoke sledove v zgodovini glasbe. To so Georg Friedrich Händel (1685-1759), Franz Joseph Haydn (1732-1809) in Felix Mendelssohn - Bartholdy (1809-1847). Pri Händlu se spominjamo 250-letnice smrti, pri Haydnu gre za 200-letnico smrti in Mendelssohnu za 200-letnico rojstva.

G. F. Händel je gotovo eden največjih svetovnih skladateljev. Rojen je bil v mestu Halle v Nemčiji, umrl pa je v Londonu. Händel je bil vsestranski glasbenik, in sicer predvsem skladatelj, slovel pa je tudi kot odlični organist in čembalist. Kot skladatelj je pisal tako instrumentalno kot vokalno glasbo. Napisal je veliko oratorijev in kantat, orgelskih koncertov in fug. Znani so njegovi Concerti grossi. Skladatelj je napisal veliko oper, zelo znana je opera Julij Cezar. Med številnimi oratoriji je najbolj znan Messiah na angleški tekst z zelo znano Ale-

sta še Wolfgang Amadeus Mozart in Ludwig van Beethoven. Haydn se je rodil v kraju Rohrau na avstrijskem Gradiščanskem (Burgenland) in tu je tudi največ časa deloval zlasti na dvoru kneza Esterhazyja v Eisenstadtu (Železno). Že okoli samo je imelo poseben vpliv na Haydnovo glasbo. To je namreč ozemlje, kjer živijo še Madžari in gradiščanski Hrvati, zato je tudi Haydn v svojih skladbah marsikdaj uporabil ljudske motive. Zapisali smo že, da je Haydn oče simfonije, z njim pa je ta instrumentalna glasbena oblika dobila že

mo, da je imel Haydn stike s slovenskimi glasbeniki, ki so ga obiskali, on pa jim je poklonil eno svojih maš. Haydnov slog je včasih lahкотen, včasih

Felix Mendelssohn - Bartholdy

slovesen, je obenem preprost, po potrebi pa tudi veličasten. Felix Mendelssohn - Bartholdy spada med velike skladatelje nemške romantike. Rojen je bil v Hamburgu, tudi on je veliko potoval. Njegov opus obsega tako velika simfonična dela, komorno glasbo in dela za posamezne instrumente, zlasti violino, klavir in orgle. Med simfonijami sta zlasti znani "Škotska" ter "italijanska". Njegov koncert za violino in orkester v e-molu je gotovo eden najlepših v glasbeni zgodovini. Znana je njegova scenska glasba za Shakespearjev Sen kresne noči (v katerem je slavna poročna koračnica). Mendelssohn je napisal dva veličastna oratorija Elias in Paulus. Napisal je še razne psalme, motete in druga zborovska dela. Skladatelj je tudi ponovno odkril J. S. Bacha, ki je bil v romantiki že skoraj pozabljen. Sam pa se je tudi oblikovno navdihoval pri njem, saj je veliko uporabljal prav Bachov kontrapunkt. Za orgle je Mendelssohn napisal šest sonat in še vrsto preludijev in fug. Vse to kaže, da je bil Mendelssohn zelo bogat in vsebinsko razvejen glsbenik.

Andrej Bratuž

Franz Joseph Haydn

formalno današnjo obliko večje skladbe v štirih stavkih, ki sta jo kasneje še izpopolnila Mozart in Beethoven. Haydn je napisal 104 simfonije, ki jih danes pogosto izvajajo. Skladatelj je tudi veliko potoval, zlasti v Veliko Britanijo (to priča, recimo, oxfordska ali londonska simfonijska).

Naj še zapišemo, da je Haydn avtor znane avstrijske cesarske himne Gott erhalte (Bog ohrani), ki je kot taka ostala v Avstriji do razpada cesarstva leta 1918. Avstrijski skladatelj je napisal tudi veliko nabožnih glasbenih del. Znan je tudi njegov latinske maše. Haydn se je lotil tudi oratorijev, od katerih je prvi Stvarjenje, drugi pa Letni časi. Kot zanimivost naj še omeni-

Georg Friedrich Händel

lujo. Med ostalimi oratoriji naj omenimo še Juda Makabejca. Barviti sta njegova Glasba na vodi pa tudi Umetni ognji. Franz Joseph Haydn sodi gotovo med največje skladatelje svojega časa. Posebno je znan kot oče simfonije in godalne kvarteta in je prvi od velikih dunajskih klasikov. Ostala dva

TKGalerija / Razstava Deziderija Švare
Nenapisana pisma...

"Samo ljubezen je vir sprejemanja in odpuščanja".

V tej misli se zgošča sporočilnost nove razstave tržaškega slikarja Deziderija Švare z naslovom Nenapisana pisma: postavitev so odprli v soboto, 12. decembra, v TKGaleriji in tako sklenili niz likovnih razstav v tem sončnem letu. Navedene besede je umetnik napisal na spodnjem delu ene izmed slik, ki tvorijo niz novih tankočutnih podob, rojevajo pa se kot kontinuiteta z dosedanjim Švarovim opusom. "Tudi tokrat ostaja barva glavna nosilka njegove likovne pripovedi: barva je namreč Deziderij Švari luč in vir resnice ter vsega dobrega", je dejala umetnostna kritičarka Jasna Merku'. Podoba pisma se oblikovno prepleta z umetniku priljubljeno motiviko pogleda na obzorje in osredotoča pozornost na stičišče med nebom in zemljo, "ob prepletanju vide-nega in slutenega zaradi iskanja sinteze v oblikah in osredotočanju na sicer zelo osebne barve sklade, ki se pa omejujejo na sorodne barvne tone". Slika potemtakem pridobi preko palete rožnato oranžne prizvok večje intimne bližine, medtem ko vzbujajo modrikasto indigo tonalitete večji občutek kontemplativnosti. Intima in razmišljanje sta namreč

za umetnika most, ki ga veže na stvarstvo in na ljudi, ki ga obdajajo. Umetniško snovanje slikarja ni zavrtlo vase, saj išče nenehne soočanja z bližnjim: Deziderij Švara se osredotoča na vrline, ki so za vsakega bistvenega pomena. Snovna in oblikovna podoba umetnikovih del - ki so po mnenju Merkujeve najlahtnejši izraz minimalistične struje - ne

neskončnost čustev, v neskončnost biti.

"Komu so torej ta pisma naslovljena?" je umetnika vprašala Jasna Merku'.

"Naslovljena so vsem, ki so odprti dialogu. Verjamem, da nismo rojeni zato, da živimo sami, vsak v svojem zaprtim krogu: če smo pripravljeni na soočanje z bližnjim, nas bo ta gotovo poslušal", je sklenil Švara, ki je obiskovalce razstave povabil, naj mu v priložnostnem poštnem nabiralniku pred razstavno dvorano izročijo v pisni obliki lastne utrinke in misli.

Foto IG

nehno podira pregrade, ki ločujejo ljudi, posamezne entitete se tako spajajo v brezčasni duhovni sorodnosti. Nenapisana pisma so tako novo simbolno sredstvo, preko katerega umetnik popelje gledalca v neskončnost dobrega, v

Kulturni dogodek, ki se ga je udeležilo veliko Švarovih kolegov in prijateljev, je obogatil nastop kitarista Janoša Jurinčiča, gojenca prof. Marka Ferija na Glasbeni matici.

Igor Gregori

Goriška Mohorjeva družba
vošči vsem bralcem
blagoslovljen Božič
in srečno Novo leto 2010!

Prezrte male stvari Lučke

Zunaj sneži, počasi in igri-vo, kot sneži verjetno, lodkar stoji svet. Nič se ni spremenilo, tale beli objem, ki vabi k razmišljanju in posedanju ter ima pri nas, na severni polobli, čaroben prazničen pridih, je tak od pamtiveka. Takega poznajo gozdovi in živali, takega pozna svet in takega pozna človek, najbolj seveda otroci, ki se ga veselo iz leta v leto. Želja po toplini je v teh zvezdavih snežinkah, v zavetje nas vabijo, k peči, k prijateljem in k počitku. Ko sneg pobeli vasi in gozdove, se svet nekako ustavi, živali se poskrijejo, polja obmirujejo. In neke globoko v nas se oglašajo klic iz davnih dni, ki nas vabi k počitku, k posedanju ob peči, k razmisleku ob oknu, kamor počasi, druga za drugo, sedajo snežinke in se topijo na steklu. Pa ni več tako, za večino izmed nas ni več tako, ker je nekdo z vrha zuakazal, da ne more biti, da svet ne sme več sanjati ob peči... Ker je treba tudi v objemu belih snežink proizvajati, hiteti, kupovati. Zato da gre svet naprej, pravijo. A sama nisem prepričana, da je smer, v katero hitimo, res smer napredka. Pred nakupovalnim središčem je kot po navadi polno avtomobilov, beli sneg se topi pod umazanimi gumami, umazane brozge in blata je vedno več. Nič več nežne beline, samo umazanija, ki se zajeda v sivi-

no. Po nakupih hodim, kot hodimo vsi, ker moram, nobenega veselja pa ne čutim do tega, nobene mrzlice. Prej strah in odpor. Ker ne maram vrveža, brezglavega hitenja, ko gremo drug mimo drugega, kot bi bile založene police pomembnejše od nasmeha. In ne maram histeričnega joka otrok, začaranih od reklam, ki se na neskončnih hodnikih spaja z zavajajočo, osladno glasbo. Kot bi nam kdo dopovedoval, da smo v pravilni deželi. Pa nismo, pravljic ni več, že zdavnaj jih ni več. Še notri ne znajo več pripovedovati o princeskah in začaranih gradovih. Zato pa tako glasno jočejo otroci. Ker smo vsi začarani in kot okameneli, stojimo sredi založenih polic. Od vsega predprazničnega vrveža imam rada edino lučke, pa še te samo, če so skromne, majhne, modre ali rumene, sramežljive utripajoče lučke. V mrazu in temi, bi brez lučk težko shajala. Ker me spominjajo na veselje, na razigranost, na dolge poletne noči, na zvezdnato nebo sredi avgusta. Pa o praznikih govorijo, o toplini in o tolikih otroških

željah, ko jih še vedno nosim s sabo, skrite globoko v srcu. Zdi se mi, kot bi bili vsi moji občutki sestavljeni iz svetlobe, tako rada jo imam. Ljubim sonce, pa lučke in ogenj, ki tli v peči. Pa nebo, ko je svetlomoder, in zasnežene vrhove, ko se

leskečejo pod zlatimi žarki. LUČ. Še pokojnim prižigamo sveče, za dušo, za zveličanje. Zato, da bi jim luč svetila večno. Barvane lučke gledam in pri srcu mi je težko. Tu čisto blizu, pa vendar tako daleč od prazničnega vrvenja, leži v sivi bolnišnici moja prijateljica. Pravzaprav sva skoraj samo bežni znanki, saj sva se spoznali na spletni klepetalnici. Kljub temu jo imam rada, kot da bi bi-

le prijateljice že dolga leta. Vežejo nas misli in občutki, ki jih je dandanes lažje izmenjati na Facebooku kot pa iz oči v oči.

Zdaj pa mi je težko, ker vem, da ona teh lučk ne vidi, da ne vidi barv in blestenja božičnih okrasov, da zaman zre skozi okno in se sprašuje po soncu, ki sva ga tolikokrat skupaj iskali, ko sta nas preganjali megla in tema. Zdaj je okoli Ane tema noč in dan, megla je gosta, kot še nikoli, njo pa je strah in težko ji je, ko je v tem predprazničnem času sama, tako zelo sama. Ker so obiski v bol-

nišnici prepovedani, jo večkrat pokličem, rada bi ji prinesla lučk, rada bi ji podarila rumene sončne žarke. A ne zmorem niti besed. Težko je, mi je zaupala zadnjič, tako težko, da mi gre samo na jok. Ti ne veš, koliko pomenijo oči, koliko občutkov, koliko lepote dojemamo z njimi, mi je razlagala. Ne vem, kaj naj ji rečem, kaj naj ji podarim, da bo našla nekaj svetlobe, da bo okusila lepoto teh lučk, ki gorijo za

nas, a ki jih v naglici morda sploh ne vidimo. Ana jih sedaj išče, zaman. Pa o prazničnih sanjah, o poticah, ki naj bi jih spekla za najdražje, o družini, o domu... Na Ano mislim, ko hodim mimo ljudi, ki drvijo po nakupih in ne vedo za moje misli. Niti za lučke ne vedo niti za to, da bi bilo brez njih težko. Včasih se mi zdijo tako nesrečni, ko pritiskajo na tipke pri bankomatu in jemljejo denar, da bi si kupili srečo. Pa ne vedo, da jo imajo neke doma, da so jo morda celo izgubili. Ne vedo, da se sreče ne da kupiti. Sreča je v nas, samo najti jo moramo. In dojeti lepoto svetlobe, rumenih sončnih žarkov in modrega, svobodnega neba. Želim si, da bi bila čim prej doma, daleč od tega glasnega nakupovanja, daleč od reklam, daleč od zvočnikov, ki nikoli ne obmolknejo in nam delijo zavajajoče nasvete za praznične dni. Rada bi bila doma, tam si bom prižgala peč in prisluhnila prasketanju v njej, pa lučke na dreveščku bom prižgala, da bodo pregnale temo in strah, ki je v meni. Potem bom sedla na kavč in vzela v roke telefon. Z Ano bom, ki je sama v tisti temni bolniški sobi, in povedala ji bom o snežinkah, ki se lovijo pred mojim oknom in počasi padajo na Črne hribe. Povedala ji bom o lučkah na dreveščku, o svetlobi, ki nikoli ne ugasne, o prijateljstvu. In skupaj se bova veselile tistega dne, ko bo tudi ona spet lahko videla lučke in ko bo sonce spet posijalo skozi malo okno bolniške sobe. Ker obedve hočeva, da bo tako. In verjameva...

Suzana Pertot

Nazadnje je bila Beseda

Nazadnje je bila Beseda. A Zemlja, puhla, prazna, v svoji neobsijani polovici, si je zatisnila oči in človek se ozrl je v nebo, sam sebe je zaljubljeno poljubil, sklenil: Beseda, to sem jaz in druge ni.

A ga objela je obsijana roka, ga premaknila nežno kot otroka in ga vodila k jaslim: glej, Beseda! Kristus: včeraj, danes, jutri, vedno!

Sem mislil, mati, si je otrl pot na čelu, sem mislil, mislil, mislil, se ji nasmihal, je poredno.

Bruna M. Pertot

Lepa življenjska obletnica Milko Matičetov 90-letnik

V letu 2009, od katerega se počasi poslavljamo, je slavil 90 let, slovenski etnolog, akademik dr. Milko Matičetov, rojen v Koprivi na Krasu 10. septembra 1919. V počastitev njegovega častitljivega življenjskega jubileja je Inštitut za slovensko narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti preteklega 17. decembra vabil na predstavitev inštitutske revije Traditiones in na ogled kratkega filma Koprivski razgovori, ki sta v celoti posvečena liku znamenitega slovenskega znanstvenika. V pričujočem zapisu pa bi želela obuditi spomine na svoje prvo srečanje z našim uglednim narodopiscem, strokovnjakom za rezijansko in beneško ljudsko izročilo. Dr. Matičetovega sem osebno spoznala pred dvesta letoma, ko sem za Radio Trst A z njim posnela pogovor o pisanju rezijanskega slovarja, s čimer se je tedaj znani etnograf intenzivno ukvarjal. Še danes se živo spominjam, kako prijazno me je skupaj z ženo sprejel na njenem domu v Ljubljani in mi v daljšem radijskem intervjuju pripovedoval o svoji bogati življenjski in poklicni poti. Milko Matičetov je obiskoval klasično gimnazijo v Gorici, kjer je maturiral leta 1938. Iz gimnazijskih let mu je bilo po lastnih besedah najbolj všeč to, da se je lahko družil z dijaki z vseh koncev Primorske. Od nekdanjih profesorjev sta se mu še posebej vtisnila v spomin dr. Anton Kacin, ki ga je učil slovenščino, in prof. Jožko Bratuž, profesor latinščine in grščine, brat goriškega skladatelja Lojzeta Bratuža, ki ga je tudi dve leti učil petje v malem semenišču. Po dokončani gimnaziji je Milko Matičetov študiral klasič-

no in moderno filologijo na Univerzi v Padovi. Aprila 1952 se je zaposlil na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, sprva kot višji asistent na Inštitutu za slovensko narodopisje,

leta 1975 pa je bil imenovan za upravnika inštituta. Kot lahko beremo v Slovenskem primorskem biografskem leksikonu, je dr. Matičetov že daljnjega leta 1940 začel zbirati in komparativno raziskovati slovensko ljudsko slovstvo in verovanja, posebej ljudsko pripovedništvo. Čeprav mu je bilo delovno območje ves slovenski narodni prostor, se je najbolj vneto ukvarjal z raziskovanjem obrobni krajev, kot so Ter, Rezija, Zgornja savska dolina Prekmurje in Porabje. Samo Reziji je posvetil nad 60 razprav in člankov, med leti 1962 in 1976 je v Reziji registriral nad 3000 tekstov ljudskega izročila in jih spravil v arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ki ga je ustano-

vil pri Inštitutu za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. To njegovo ogromno delo je izredno važno, saj je na ta način Rezijo in njeno ljudsko kulturo približal najprestižnejšim mednarodnim znanstvenim ustanovam. Sprva, ko še ni imel magnetofona, si je vse skrbno in natančno zapisoval in zaupal mi je, da še danes hrani tiste starejše zapise iz daljnjega leta 1940. Vseskozi je bil bolj terenski, nekabinetni raziskovalec, ki so ga mikali predvsem melodija ljudske govorice ter bogastvo in lepota rezijanske pesmi. Kot potepuški zbiratelj mu je z informatorji na terenu uspelo navezati pristen, topel človeški stik, tako da so ga ljudje lepo sprejemali in mu radi pripovedovali. "Kamorkoli sem prišel, povsod so bili krajani veseli, da je sploh še kdo, ki mu je pri srcu staro izročilo, in odprle so se jim spominske zapornice..." je z učinkovito metaforo opisal zbiranje pričevanj med ljudmi dr. Matičetov. Ko sem ga vprašala, od kod to njegovo veliko zanimanje za Rezijo in njeno etnografsko blago, mi je povedal, da je to "se-

me" vanj "vsadil" nekdanji avberski župnik in poslanec v rimskem parlamentu Virgil Šček. Le-ta je bil v času fašizma iz Gorice kazensko premeščen v majhno vasico na sežanskem Krasu, po imenu Avber, in iz nje naredil, kot se je slikovito izrazil dr. Matičetov, prave "Kraške Atene", ker je tam ustanovil "Kraški krožek" in okrog sebe zbral dijake ter jih navduševal, da so se zanimali za preteklost in zgodovino svojega kraja. Mladi izobraženci so se zbirali na njegovem domu, kamor so obvezno prihajali dvakrat na leto, na dan svetega Štefana in na Velikonočni ponedeljek, ko jih je Virgil Šček prijazno pogostil in jim organiziral predavanja starejših višješolcev ali študentov, med katerimi je bil tudi narodnopolitični delavec Stanko Vuk. V Primorskem biografskem leksikonu je v geslu, posvečenem Milku Matičetovemu, cenjeni profesor Martin Jevnikar zapisal, da se je ta znani slovenski narodopisec v svojih člankih podpisoval z različnimi psevdonimi. Našel jih je kar nekaj, in sicer Vane Bilič, Vane Orel, Japek in Jape Kruh. Mladi Bogomilo Omari (to je bilo njegovo uradno ime) se je kot Matičetov, ki je bilo domače ime rojstne hiše v Koprivi, prvič podpisal leta 1941 v strokovni reviji Bulgaria in ta priimek uzakonil leta 1947 zase in za družino. Milko Matičetov je leta 2002 prejel Štekljevo nagrado, ki jo Občina Komen podeljuje za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega izročila. Bil je drugi prejemnik tega priznanja, prvič, leta 2001, so to nagrado podelili tržaškemu skladatelju in jezikoslovcu Pavletu Merkuju, ki se je tudi posvetil raziskovanju terškega narečja in proučevanju glasbenega ter ljudskega blaga Slovencev v Italiji. Ob podelitvi Štekljeve nagrade 2002 v župnijski cerkvi sv.

Andreja v Gorjanskem je o liku Milka Matičetovega govoril tedanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, dr. Boštjan Žekš, ki je v priložnostnem nagovoru poudaril, da je nagrajenec najuspešnejši zbiralec ljudskega gradiva na Slovenskem in ob tem odličen znanstvenik, saj je v slovensko narodopisje uvedel mednarodna strokovna merila in stroko dvignil na evropsko in svetovno raven. Svoje razmišljanje pa je dr. Žekš zaključil

z besedami, da "moramo nadaljevati z raziskavami, ki utrjujejo slovensko samobitnost, saj bomo le tako pridobili malo več nacionalnega ponosa in samozavesti, ki nam ves čas primanjkuje in ki jo bomo v tem odprtem svetu potrebovali. Imamo mnogo stvari, ki so izjeme v svetovnem merilu, in mnogo ljudi, na katere moramo biti ponosni. Eden izmed njih je nedvomno Milko Matičetov".

Ines Škabar

Božič, pesem sreče

Morje ob mestu, kaj nocoj šepeteš?
O kom na okna trkaš v luč zaves?
Če prav te čujem, nosiš pesem sreče:
postal nam Detece je Sin Nebes.

Valovi tvoji pljuskaajo ob skale,
od koder v Betlehem hite poti.
Tu karavane bi lahko obstale...
kot nekdaš se jim kam drugam mudi.

A ti, morje, ne nehaš šepetati
o Njem, ki Človek je za nas postal.
In Človek hoče vekomaj ostati –
bo kdo ljudi Boga se sramoval?...

Morje ob mestu, zdrami nam zvonove:
ob tistih v stolpih – tiste v dnu srca!
Da sreča si bo upala v domove
in Jezušček se znova v njih smehlja.

Vladimir Kos

ZBOROVSKO PETJE MePZ Jacobus Gallus

Bogata dejavnost v predbožičnem času

A dventni in božični čas sta za vse zборе obdobje intenzivnega dela in mešani zbor Gallus se ni izneveril tradiciji, temveč je celo povečal število nastopov s sodelovanjem na mednarodni reviji deželne sekcije Zveze italijanskih zborovskih društev Nativitas in s prirejanjem božične revije, ki je ravno tako vsakoletna priložnost za izmenjave z gostujočimi zbori. Božični program je prvi od večjih projektov tržaškega zbora v letošnji sezoni, ki se je pričela z vstopom nekaterih novih, po večini mladih članov. Zborovodja Marko Sancin je izbral in pripravil koncertni program, ki so ga pevci v enem tednu izvedli na petih koncertih v različnih krajih:

V soboto, 12. decembra, smo imeli koncert v cerkvi nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu, kjer je nastopil gost iz Vicenze, to je Ensemble La Rose, odlični ženski sestav, ki si je v petih letih pod taktirko Joseja Borge priboril vrsto nagrad. Koncert smo priredili v sodelovanju s svetoivanskim društvom Marij Kogoj. V nedeljo, 13., smo delili koncert s postojnskim Mešanim pevskim zborom, ki ga od letos vodi Mirko Ferlan. V cerkvi na Pesku nas je sprejelo društvo Krasno polje iz Gročane. Naslednjega dne smo v pozdrav zapeli nekaj pesmi pred celovečernim nastopom Akademskega pevskega

cionalno Gallusovo božično revijo v cerkvi v Škednju; z nami so zapeli dekliški zbor Kraški slavček, ki ga vodi Mirko Ferlan, kvartet Volnik, ki deluje pod mentorstvom Walterja Lo Nigra, in mešani zbor Rdeča-Zvezda-Devin pod vodstvom Rada Miliča. Sledila je še božičnica Glasbene matice v cerkvi na Katinari, kjer smo zapeli nekaj pesmi v sklopu predpraznične revije solistov in skupin Sole. Razen v ponedeljek, ko je bila udeležba bolj skromna, so bila ostala prizorišča nabito polna.

Natpran delovni koledar je verjetno preizkusil vzdržljivost in rednost pevcev. Kako so se odzvali tej izkušnji in s kakšnim programom ste nastopili?

Pevci so sprejeli pozitivno velik napor, ki ga je število nastopov zahtevalo, in so s koncerta na koncert izboljšali svoj doprinos. Letošnji program zbora Gallus je popolnoma prenovljen, zato so bili naši prvi sezonski nastopi. Repertoar je segal od velikih klasikov, kot sta Locus iste Antona Brucknerja in Tebe pojem Sergeja Rachmaninova, do novosti, na primer Bogorodice Devo Arva Pärta ali Gaelic blessing Johna Rutterja.

Po božičnih pevskih voščilih bo novo leto prineslo kakšen poseben izživ?

Z novim letom se začena delo za tekmovanje v Vittoriju Venetu, kjer bomo nastopili v kategoriji

Foto IG

zbora Univerze na Primorskem, ki ga vodi Ambrož Čopi. Koncert je nastal z združenimi močmi nastopajočih in smo ga izvedli v luteranski cerkvi v Trstu. V petek, 18., pa smo sooblikovali tradi-

za ljudsko glasbo. V glavnem je program že pripravljen, dopolnili ga bomo in čim več nastopali, da bi se s solidnim obvladanjem programa odrezali čim boljše.

PAL

RADIJSKI ODER Evropski sejem

Gledališka skupina je uspešno nastopila v Parizu

Prejšnji konec tedna se je gledališka skupina Radijskega odra mudila v Parizu, kjer je gostovala s predstavo Snežna kraljica. Otroško igro, s katero se je ekipa, sestavljena tako iz mlajših kot starejših igralcev, že predstavila na odru Marijinega doma v Gledališkem vrtljaku, je režirala sama pobudnica gledališkega abonmaja Lučka Susič. V njej nastopa štirinajst igralcev: vloga snežne kraljice je pripadla Patriziji Jurincic oz. Valentini Oblak, deček Kay in deklica Gerda sta bila Niko Trento in Tina Busan, družino razbojnikov so sestavljali Mitja in Boštjan Petaros, Kim Furlan in Danijel Simonettig, babica je bila Maruška Guštin, v vlogi hudička in dedka mraza je nastopil Nikolaj Pintar, angelčka je poosebila Julija Berdon, Laponko pa Helena Perrot. Predstavo so oblikovale tudi deklice Veronika Škerlavaj ter Urška in Mojca Petaros, za

koreografije je poskrbela Jelka Bogatec, za glasbo Aljoša Sakšida, za sceno pa Magda Samec.

Snežna kraljica je prejšnji teden zaživela tudi na Esplanade Trocadero v Village de Noel, sejmu, ki je tik ob pariški najznamenitejši turistični atrakciji, stolpu Tour Eiffel. Božični

sejem sestavljajo številne stojnice, kjer si lahko obiskovalci ogledajo in priskrbijo marsikatero slano ali sladko poslastico

iz različnih evropskih držav, med njimi tudi iz Slovenije, božične okraske, bižuterijo in še marsikaj. Na sejmu je nastopilo tudi veliko pevskih in folklornih skupin iz različnih

držav, Slovenijo pa so v enem izmed šotorov predstavljali prav tržaški igralci. Otrokom dobro znana igra o snežni kraljici, ki s svojim ledenim poljubom osvoji dečka Kaja, je navdušila publiko, ki sicer zaradi vremenskih okoliščin ni bila številna. V posebno čast pa je bil gledališki skupini obisk slovenskega ambasadorja v Parizu, ki je bil nad predstavo zelo navdušen in se je zahvalil skupini, da je prinesla lepo slovensko besedo v francosko prestolnico. Ne gre pa pozabiti tudi gospe Eve Sutlić, ki je poskrbela vabilo Ambasade republike Slovenije in odgovorne za slovensko kulturo v Parizu. Pariška izkušnja je bila za štirinajst igralcev tudi priložnost, da si ogledajo znamenitosti prestolnice. Privoščili so si sprehod po najbolj znani pariški ulici Champs Elysees, si ogledali nekatere muzeje in mestne četrti, Montmartre in cerkev Sacre Coeur, Sainte Chapelle, znameniti Moulin Rouge in še marsikaj, najmlajši pa so se verjetno najbolj navdušili nad zabaviščem Disneyland. Šlo je torej za izkušnjo, ki jo gre brez dvoma kmalu ponoviti.

Patrizia Jurincic

Združenje slovenskih športnih društev

Kriza je zajela tudi šport!

Zadnja seja izvršnega odbora Združenja slovenskih športnih društev v Italiji je bila dokaj pesimistično obarvana. Prisotni so namreč izrazili veliko zaskrbljenost zaradi nastajajočih razmer v naši organizaciji, kjer prihaja čedalje bolj izrazito na dan, da bo vsa naša dejavnost, spriči grozečega kleščanja finančnih sredstev, v prihodnje zelo osiromašena. Skorajda protislovno izpade analiza doseženih rezultatov v letu, od katerega se poslavljamo, saj so naša društva ponovno segla z nekaterimi svojimi predstavniki v sam svetovni in evropski vrh, veliko pa lahko beležimo tudi izjemnih uveljavitev v državnem in deželnem merilu, da o pokrajinskih uspehih niti ne govorimo. In vendar visi nad vsem tem široko

razpredenem delovanju in uspehi kot Damoklejev meč nevarnost, da vsa ta aktivnost zastane. ZSSDI je skozi vsa leta svojega obstoja zelo pazila na razpoložljiva sredstva, jih skrbno upravljala in ni nikoli naših družbi ustvarjala problemov s kakimi nepredvidenimi pri-manjkljaji. Tega načela se trdno drži tudi danes, saj je v svojih programih že zamrznilo celo vrsto prispevkov, kot npr. prispevke iz sklopa za uspešnost, zato da bi obdržala bilanco v pozitivnem ravnesju. Skrbni nastajajo ob pogledu na naslednje leto. ZSSDI je namreč v zadnjih desetletjih kakovostno zelo zraslo in se prelilo v kvaliteten servis, ki je na voljo vsem svojim članicam in ki deluje danes kot utečen stroj. Društva se lahko na urade ZSSDI obračajo – in to tudi delajo – ob vsakem tre-

nutku in vedno dobijo točne odgovore, ki so povezani z upravnimi in davčnimi obveznostmi, ki so včasih za odbornike naših društev, ki so predvsem veliki zanesenjaki in se društvu predajajo s prostovoljnimi delom, težko rešljiva uganika. Izvršni odbor si težko predstavlja, da bi že itak skromni profesionalni kader, s katerim razpolaga, lahko krčili. Taka hipoteza bi predstavljala smrtni udarec naši organiziranosti, krčenje prispevkov pa bi pomenilo dvig rok v znak vdajanja prav pri delu z najbolj delikatno plastjo naše manjšine, t. j. delu z mladimi. Športno udejstvovanje je instrument, s katerim privabljam v slovenski krog našo mladino, ki se tudi danes vsem iniciativam, ki prihajajo s športnega področja, odziva masovno in z velikim navdušenjem. Zato šport ni samo domena našega športnega sveta in ZSSDI-ja, ampak mora biti kot delovanje vpleten v vse strukture naše manjšinske organiziranosti in potrebuje podporo in razumevanje vseh. Izvršni odbor ZSSDI upa, da ne bo

prišlo do najhujšega in da politika ne bo ostala gluha za potrebe naše manjšine, in upa, da se bodo stvari – mogoče tik pred zdajci – pozitivno rešile. So pa tudi mnenja, da bi moralo vsekakor priti v sklopu upravljanja naše stvarnosti do bolj poglobljenih razgovorov in analiz o tem, kako naprej. Tu prav gotovo ni mišljena nikakršna revolucija v odnosih med manjšinskimi organizacijami, odborniki ZSSDI-ja tudi ne razmišljajo o tem, da bi kogarkoli odpisali ali komurkoli rezali peruti. ZSSDI za to ni poklicano, pa tudi nobene pravice nima, da sosedu gleda v skledo. Je pa dejstvo, da ZSSDI močno pogrša temeljito analizo o stanju vsega našega delovanja, sociološke analize o tem, kaj naša manjšina želi in kam hoče priti, in ne na zadnje številčne analize o tem, kaj in kje ter s čim se naši ljudje ukvarjajo. Če je res, da smo po dolgih letih s šolsko populacijo ponovno presegli število štiri tisoč, potem je že to sam na sebi za-rek upanja, da ni res, da je vse za-voženo. Vprašanje je le, kako pametno voziti naprej.

SLOVENSKI KLUB Predstavitev knjige Marte Verginelle

Primorsko vprašanje in slovenski spomin

Knjiga Marte Verginelle z naslovom Meja drugih – Primorsko vprašanje in slovenski spomin je pred časom nastala v italijanskem jeziku, da bi italijansko publiko seznanila z dogajanjem vzhodne meje v kočljivem obdobju med obema vojnami. Mejna črta, ki je po prvi svetovni vojni omogočila, da je bil velik del t. i. iredentističnega ozemlja, s Trstom, Gorico in Istro, priključen k Italiji, je ustvarila nelagodje med širokimi plastmi slovenskega in hrvaškega prebivalstva, živečega na tem ozemlju, ki je bilo po letu 1918 vključeno v Kraljevino Italijo. Odkultiv narodnega telesa matični domovini je povzročila nemir, protest in obžalovanje med skoraj pol milijona Slovenci in Hrvati, ki so ostali v Italiji. V knjigi so v ospredju usode slovenskih in hrvaških političnih beguncev in begunk, ki so bežali v Jugoslavijo, zatiranje fašizma na meji in ireden-

tistični cilji antifašističnega gibanja, ki je ilegalno delovalo od dvajsetih let dalje do izbruha druge svetovne vojne. Posamezne usode kažejo na pripadnosti in posebnosti slovenske manjšinske družbe, ki je doživela močan ekonomski in družbeni razcvet pred razpadom habsburške monarhije, bila preganjana od italijanske države v svojem političnem in institucionalnem pojavljanju, kar je med slovensko-hrvaškim prebivalstvom sprožilo protitalijansko vzdušje. Knjiga je v italijanskih medijih imela velik odmev in žela tudi dober uspeh med bralci. Publikacija je pred nedavnim izšla tudi v slovenskem prevodu: dosedanje informacije pa dajejo razumeti, da bo slovenski prostor knjigo sprejel z običajno distanco, kakršna je značilna za odnos, ki ga osrednjeslovenski milje vzpostavlja do primorske preteklosti. "Kulturni habitus slovenske prestolnice doživlja

Primorsko z drugačnimi kanoni kot preostalo slovensko ozemlje", je dejala avtorica na večeru Slovenskega kluba, ki je bil v torek, 15. decembra, v Gregorčičevi dvorani (na predstavivti knjige sta sodelovala še zgodovinarja Jože Pirjevec in Egon Pelikan).

prosto dualistično diskriminanto med mestom (italijanskim – kulturnogospodarsko naprednim okoljem) in podeželjem (slovenskim – kulturnogospodarsko zaostalim področjem). To je namreč prepričanje, ki je skovalo temelje tržaško – italijanskega zgodovinopisja o zahodni meji v zadnjih dese-

izhaja zadrega, ker se morajo soočiti s stvarnostjo, ki je popolnoma ne obvladajo". Kljub temu pa si italijanski zgodovinarji lastijo primat nad interpretacijo preteklosti tega prostora, kar je morda odvisno tudi od političnih nagnjenj bolj kot od strokovnih. Tak položaj je v zadnjem času zaznati tudi na

li ugledni profesorji. Povsem drugačno je stanje slovensko-primorskih zgodovinskih raziskovalcev, ki so glede zgodovinskega tolmačenja tega področja v zadnjih letih stopili na nova pota. Mednje sodi tudi Marta Verginella, ki je v svoji knjigi poudarila zlasti pomen slovenskega srednjega sloja, ki je od srede 19. stoletja vse do nastopa fašizma "predstavljala najbolj moderen del slovenskega občestva" – tako Pirjevec. Ta vidik zaradi prej omenjenih razlogov zbada v oči italijanske kolege, v času jugoslovanskega režima pa tudi komunistično oblast, ki je zaradi nazorskega prepričanja itak obsojala buržoazno pripadnost. Marta Verginella pa je na podlagi raziskovanj družbenega tkiva in njegove vpetosti v zgodovinska dogajanja zaobjela kompleksnost celotne slike: gre za "postmoderno zgodovinopisje" (Pelikan), ki pretekle dogodke jemlje z distance. Avtorica skuša bralca seznaniti s travmami, ki so globoko zaznamovale ta prostor, zato da bi oblikovala pravejšo okolje, v katerem bi poglano seme sočustvovanja s trpljenjem vseh.

IG

Egon Pelikan, Marta Verginella, Jože Pirjevec in Daria Betocchi (foto IG)

Še več. Slovenske študije o primorski zgodovini se celo opirajo na italijansko zgodovinopisje, ki je do analize vprašanja zahodne meje vzpostavilo točno določene koordinate, ki se zreducirajo na pavšalno in pre-

tletjih. Med razlogi za tako stanje je prof. Pirjevec, ki je pristojin in metodologijo Marte Verginelle ocenil za inovativna, omenil dejstvo, da italijanski in tržaški zgodovinarji ne poznajo slovenskega jezika: "Iz tega

Inštituta za zgodovino odpor-ništa, ki je nekoč veljal za najbolj odprto raziskovalno ustanovo v Trstu; fakulteta za zgodovino na tržaški univerzi pa je od 80. let dalje itak izgubila prestiž, ki so ji ga do tedaj prispeva-

Kratke

110-letnica kulturnega društva Lipa

Nekateri so prišli, da bi praznovali 110-letnico kulturnega društva Lipa, ker so prijatelji in sorodniki peli v zboru združenih pevcev ali jih je privabila misel na dvestočlansko zasedbo, drugi zaradi prikupnega programa koncerta, da bi podprli trud preko devetdesetčlanskega orkestra mladih iz Novega mesta, tretji pa, da bi spodbudno napolnili dvorano Kulturnega doma, ki več mesecev sameva zaradi krznega položaja SSG. Več dobrih razlogov je v soboto, 12. decembra, privabilo precej številno občinstvo v veliko dvorano tržaškega slovenskega gledališča, kjer je bilo zadnje poglavje celoletnega praznovanja visokega jubileja društva iz Bazovice. Veliki finale vrste prireditev je bil koncert za simfonični orkester in zbor, ki je z dopadljivim programom znanih skladb dal zahtevnemu podvigu prikupno podobo za širše občinstvo in za pretežno amaterske in mlade izvajalce. Raznolikost žanrov, od Elgarjeve koračnice do Trnuljčice P. I. Čajkovskega, jazzovskega spleta Cola Porterja ali glasbe iz filma Gladiator, je značilnost pedagoškega načrta, na katerem sloni delo tega orkestra učencev in profesorjev novomeške glasbene šole Marjana Kozine. Velika zasedba je pod ne dovolj spodbudnim in energičnim vodstvom Sandija Franka samostojno izvedla prvi del večera, ki je obsegal tudi nastope nekaterih mladih solistov znotraj in izven orkestra. Združeni zbori Lipa, Igor Gruden in Divača so pristopili pri odlomku iz operete Caričine amazonke Tržačana Viktorja Parme, nato je vsak od sodelujočih zborovodij imel možnost, da je vodil celotno zasedbo pri eni skladbi. Anton Baloh je prevzel vodstvo Mozartovega moteta Ave verum, zborovodkinja nabrežinskega zbora Mira Fabjan pa je vodila odlomek iz operete Majda Marjana Kozine. Pobudnica celotnega projekta, zborovodkinja Tamara Razem Locatelli je imela čast, da je zaključila celotni koncert z radostnimi toni skladbe Hallelujah iz Händlovega oratorija Messiah. Igranje v tem orkestru je dragocena izkušnja za učence glasbene šole in ves vložen trud je poplačal tudi nastopajoče z velikim zadovoljstvom, da so lahko doživeli redko izkušnjo sodelovanja s tolikimi glasbeniki s programom, ki ne spada v redni repertoar amaterskih zborov. Tovrstna, bolj neobičajna in velikopotezna izbira ob obletnici društva je z naslovom večera S prijatelji v novi čas izrazila sporočilo društva, ki želi posodobljati svoje nazore in poglede, saj imajo tudi ljubitelji pravico in delno tudi dolžnost, da gledajo naprej tudi z bolj ambicioznimi načrti. / PAL

Izjava Sklada Mitja Čuk

Člani Sklada Mitja Čuk, zbrani 16.12.2009 na občnem zboru na Opčinah, v zvezi z dogajanjem na deželni seji za porazdelitev prispevkov po Zakonu 38/2001, ugotavljamo:

- da g. občinski svetnik Iztok Furlanič Sklada Mitja Čuk ni uvrstil med svoje obiske, še zlasti ne, da bi "točno pregledal njegov proračun",
- da lokalna politična volja v zadnjih 20 letih Skladu še ni omogočila vstopa v seznam pomembnejših organizacij slovenske manjšine, čeprav ni mogoče spregledati njegove uspešnosti in pomembnosti njegovega dela za našo narodno skupnost,
- da zaradi tega Sklad spada pri razdeljevanju prispevkov med t. i. "enti minori", katerim bi po predlogu istega g. občinskega svetnika odbili še približno dodatnih 100.000,00 evrov, potem ko jih je za leto 2010 zmanjšal za 26% že novi deželni predlog o porazdelitvi,
- da je Sklad ustanova, ki za delo z otroki in mladino ter osebami s posebnimi potrebami zaposluje odvisno delovno silo in ima stalne stroške, katerim se ne more izogniti, čeprav je druge (fleksibilne) izdatke zaradi nenadnega umankljajja pri prispevkih za leto 2008 (ko še ni bilo krize) že znatno zmanjšala (npr.: Revija 6krat je izšla letos samo 1X).

Zaradi tega v imenu naše ustanove in zlasti v imenu njenih uslužbencev odločno protestiramo proti takemu razmišljanju v manjšini, ki je usmerjeno samo v strankarsko ali ideološko pripadnost in zapostavlja pravice in delo drugih, tudi če je to v javnosti ocenjeno kot zelo kvalitetno.

Zaradi tega v imenu naše ustanove in zlasti v imenu njenih uslužbencev odločno protestiramo proti takemu razmišljanju v manjšini, ki je usmerjeno samo v strankarsko ali ideološko pripadnost in zapostavlja pravice in delo drugih, tudi če je to v javnosti ocenjeno kot zelo kvalitetno.

Flajbanove nagrade

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje 23. natečaj za študijske nagrade iz sklada Mihael Flajban, namenjene univerzitetnim študentkam in študentom slovenske narodnosti iz naše dežele. Glavna nagrada znaša 1.500 evrov in je namenjena kandidatom, ki se vpišejo v prvi letnik univerze. Ta nagrada se obnavlja za vse letnike rednega študija, če dobitnik zadosti pogojem pravilnika. Poleg glavne nagrade so predvidene tudi enkratne nagrade za naslednje letnike.

Prošnje za nagrade, naslovljene na Slovensko dobrodelno društvo, je treba skupno s predvideno dokumentacijo prinesiti ali poslati po navadni pošti na sedež SDD (ul. Mazzini 46, prvo nadstropje, 34122 Trst) do 20. decembra 2009.

Podrobnejša pojasnila lahko zainteresenti prejmejo po elektronski pošti, če se na SDD obrnejo na naslov dobrodelno@libero. it.

PREDBOŽIČNO SREČANJE Slovenska Vincencijeva konferenca

Delovanje organizacije je treba poživiti

Člani in članice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu so v sredo, 16. decembra, obnovili tradicionalno

predbožično srečanje pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu. Predsednik SVK prof. Aldo Stefančič nam je pred verskim obredom, ki ga je daroval škof vikar za Slovence msgr. Franc Vončina, spregovoril o nedavnem

informativnem sestanku, na katerem je želel obvestiti podpornike, sodelavce in člane konference o programskih izhodiščih dobrodelne organizacije za prihodnje. "Slovenska Vincencijeva konferenca je žal v težavah bodisi na področju delovanja centralnega odbora bodisi v odnosu z ostalimi konferencami po naših župnijah. Beseda je tekla o tem, kako podkrepiti sodelovanje s sestrskimi ustanovami krajevnega značaja in kako organizirati delovanje naše konfer-

ence, kjer ta še ni prisotna: sklenili smo, da bi v župnijah, kjer je slovenska maša, ustanovili manjšo skupino oseb (največ dve), ki

nekoliko razvodeneli prav zaradi pomanjkanja goriških dejavnih članov. Ta problem moramo nujno rešiti, drugače bomo težko še

govorili o Vincencijevi konferenci iz Trsta in Gorice". Prof. Stefančič bo prihodnje leto potekel

Foto IG

Prof. Aldo Stefančič (foto IG)

predsedniški mandat: "Upam, da bomo našli koga, ki me bo nadomestil. Organizacije

nikakor ne mislim zapustiti, statut pa jasno določa dobo predsedniškega mandata, ki ne sme presegati dveh zaporednih imenovanj. Ne delam si utvar, da bi Vincencijeva konferenca pomladili, da bi pa oživili naše delovanje, no, mislim, da bo to mogoče". Predsednik SVK nam je še zaupal, da so odnosi s centralno konferenco v Rimu dobri, kljub temu da je treba "žal beležiti vedno več birokratskih ovir (zavarovanje, stanje članov, članarine, seznane itd.), kar znatno poveča administrativne obveznosti predsednikov krajevnih sekcij. Velike konference drugod po Italiji lahko razpolagajo tudi z lastnimi imovinami in drugimi dohodki, kar nedvomno veča kakovost njihove ponudbe. Naš položaj je povsem drugačen..." Kljub temu pa gre vsekakor poudariti, da SVK ponuja v naši manjšinski sredi pomoč potrebnim osebam, predvsem starejšim; redno delovanje SVK je med letom usmerjeno tudi v prirejanje nekaterih družabnih trenutkov, npr. izletov in predavanj. Slovenska Vincencijeva konferenca ponuja tudi finančno podporo ljudem v stiski in skrbi še za bolnike, katerim nudi predvsem človeško toplino. To delovanje poteka po tiho, brez nepotrebnih razglasanj ali kričeke reklame. Slog, v katerem deluje SVK, je skladen z mislijo, ki jo je med svojo homilijo izrekel msgr. Vončina: "Vaša dobrodelna dejavnost poteka v tišini, ljudje vaše dobrote morda ne vidijo, Bog pa jo še kako občuduje!"

IG

DSI Krožna pot po naših gradiščih

Premalo poznano bogastvo naših krajev

"Krožna pot po naših gradiščih" je naslov razstave, ki jo je v Peterlinovi dvorani pripravila in postavila Branka Sulčič, da bi pritegnila pozornost do zapostavljene teme naše daljne zgodovine. Gradišča so namreč značilna za naše kraje, vendar se o njih premalo zna in raziskuje. Razstava nazorno predstavlja predvsem gradišča v Volčji Dragi, Tomaju, Repentabru, Slivnem, Socerbu in pri Korošcih, odprli pa so jo na ponedeljekovem srečanju Društva slovenskih izobražencev. O gradiščih je na večeru ob avtorici razstave spregovorila arheologinja prof. Lidija Rupel, ki je leta 1993 s kolegom Stankom Flegom izdala eno temeljnih študij o tej tematiki "Prazgodovinska gradišča tržaške pokrajine". Najpomembnejšo vlogo pri raziskovanju gradišč je imel v naših krajih Carlo de Marchesetti (1850-1926), ki je leta 1903 iz-

dal knjigo "I castellieri di Trieste e della Venezia Giulia". Evidentiral je 455 gradišč od Posočja in Nadiških dolin do Kvarnera, delo pa je še danes izredne važnosti, med drugim tudi zaradi tega, ker je bilo več gradišč v vihravem 20. stoletju uničenih. Marchesetti je bil sicer po izobrazbi zdravnik, ko pa ga je po prošnji tržaškega mestnega sveta sprejel mesto ravnatelja Naravoslovnega muzeja, se je raziskovanju gradišč popolnoma predal. Drugi veliki raziskovalec gradišč

je bil tudi Tržačan, po rodu Čeh Karel Moser, Marchesettijev sodobnik, ki pa je vedno ostal v njegovi senči. Gradišča so utrjena naselja na vzpetinah, obdaja jih suh zid, v obzidju, ki je danes še eno redkih prič teh prazgodovinskih zgradb, so bile bivalne koče. Ni znano iz katerega materiala so bile, ker pa ni od njih ostalo nič-

ter žare polagali še razne pri-datke. Zelo bogato grobišče je pri Mostu na Soči, pri nas pa samo pri Korošcih. Drugje na Tržaškem grobišč niso našli, pa čeprav so prav gotovo bila: odnesla sta jih čas in gosta naseljenost kraškega teritorija. Gradišča so se sočasno pojavljala po vsej Evropi in sicer od srednje bronaste do konca bronaste dobe

in še deloma v železni dobi (redka so živila tudi v rimskem času in srednjem veku).

Kdo so bili gradiščarji, pa je še danes odprto vprašanje. Za bronasto dobo ne znamo in verjetno ne bomo tudi nikoli izvedeli, v železni dobi pa se je dolgo govorilo o Keltih, Ilirih in Venetih. Najnovejša razisko-

vanja vodijo v prepričanje, da ne moremo istovetiti narodnosti z najdbami: gradiščarji so lahko že imeli na primer keltske predmete, njihova narodnost pa ni bila nujno keltska.

Lidija Rupel in Branka Sulčič (foto Kroma)

sar, arheologi sklepajo, da so bile lesene. Najdbe, ki potrjujejo obstoj gradišča, so v glanem keramične. Bogatejše predmete se najde le v grobiščih, kjer so k upepeljenemu v grobne jamice

TREBČE Presenečenje za prihodnje leto

Koledar o vasi in njenih prebivalcih

Letošnje praznovanje zavetnika sv. Andreja je Trebencem in domačemu župniku g. Ivo Miklavcu prineslo lepo presenečenje: mladi domačin, štirinajstletni Samuel Kralj, je namreč izdelal očesu prijeten koledar za prihodnje leto, ki vsebuje veliko starejših in novjših fotografij o vaškem življenju in domačih verskih praznikih: skozi starodavne posnetke vse do kasnejših barvnih fotografij je tako mogoče poglobiti spoznanje spremembe, ki jih je vaško tkivo v času prestajalo, pa tudi marsikaj

drugega, kar je bilo vredno odvzeti preteklosti in pozabi.

"Zamisel za koledar mi je ponudila 55. obletnica župnije", je dejal Samuel. "Pred petimi leti so ob petdesetletnici praznovanja župnije v vasi priredili bogato fotografsko razstavo o Trebčah, posnetke – 200 starih in okrog 75 novih fotografij – so nato natisnili na CD", kar je bila podlaga za Samuelov koledar. Posnetke, ki tedaj poklonili posamezniki, ki so dragocen ma-

terial hranili doma, niso pa ga znali primerno ovrednotiti. "Med toliko fotografijami sem skušal izbrati take, ki bi se po snovni in oblikovni plati ne ponavljale, ki

ne bi bile enake. Iskal sem tudi primerke izpred petdesetih let, na katerih bi se sedanji starejši vaščani lahko prepoznali". Samuel se na tehnološke zakoni-

tosti spozna, saj obiskuje prvi letnik goriškega zavoda za informatiko Vega, tesno je povezan tudi z vaškim kulturnim in verskim življenjem: igra namreč harmonij v cerkvi, pri trebnski godbi pa so mu zaupana tolkala.

"Koledar sem zasnoval po vzorcu windows publisher in ga nato prilagodil zahtevam in potrebam tudi starejših vaščanov: povečal sem namreč imena dni, verskih praznikov, mesecev in števil. Posamezne koledarje sem nato povezal s plastično spiralo: produkt je namreč domače narave... Veliko pomoč, tudi moralno, mi je nudil moj oče". Samuel je skušal fotografsko gradivo razporediti na podlagi vzporednosti z verskimi prazniki v letu: "Fotografija Marijine procesije izpred več let krasi tako mesec maj, poletnim mesecem pa so priloženi

posnetki procesije sv. Rešnjega telesa. Mesec november pa je seveda povsem posvečen praznovanju župnijskega zavetnika in domači cerkvi". Samuel je doslej prodal kar 45 izvodov, nekatere pa je podaril društvom, ki so bila soudeležena pri pripravi letošnjega Andrejevega tedna. Samuel je s svojim delom globoko prodrl v preteklost domačega okolja: ali je tako mogoče uvideti močne razlike med nekdanjim vaškim življenjem in sedanjim? "Pa še kako! Zdi se mi, da je bilo nekoč vaško tkivo veliko bolj povezano kot danes; po fotografijah sodeč, je bilo nekoč mnogo več mladine zlasti pri verskih praznikih in cerkvenih obredih. Spremembe je videti tudi v uporabi nekaterih liturgičnih predmetov", je dejal nadarjen Samuel.

IG

DEŽELNI SVET Razprava o finančnem zakonu

Deželna uprava je sama odgovorna za svoje delo

Finančni zakon, ki ga bo obravnaval deželni svet, je dejansko prvi, ki je stoodstoten sad načrtovanja in izbir deželne desnosredinske politične večine, tako kot je izšla z volitev aprila 2008. "Ni alibijev in sklicevanj na odgovornosti prejšnje uprave", je dejal deželni svetnik Gabrovec v svojem posegu na splošni razpravi o osnutku deželnega zakona. Deželni svetnik Gabrovec je naglasil, da je finančni zakon "predvsem v znamenju vsestranskega krčenja izdatkov in vsakovrstnih omejevanj. Še več: neugodna finančna slika v državi in deželi ne kaže nobenih gotovih in verodostojnih znakov, ki bi napovedovali prepotrebni preobrat v letu 2010. Previdnost je zato na mestu, a vendar tudi v osnovni izbiri omejevanja izdatkov izražamo neke prioritete, ki so sad določene politične vizije", je dejal predstavnik SSK in poudaril, da zakon kaže na nestabilnost dotoka denarja iz davčnih postavk, ki ga seveda pogojuje in niža padec tako proizvodnje kot potrošnje. Prebiranje finančnih dokumentov in spremnih poročil odpira celo vrsto vprašanj in dvomov. Gabrovec se je zaustavil le pri dveh

glavnih sklopih, ki zadevajo kulturni sektor in neposredno tudi odnose do priznanih narodnojezičnih skupnosti, obenem še tematiko

skupnosti ne morem ne opozoriti na vprašanja financiranja dejavnosti slovenske manjšine, ki je, kar zadeva deželni sklad, dosegla

100%. Prav tako je težko razumljivo približno dvajsetodstotno znižanje postavke za financiranje obeh krovnih organizacij". Zakaj taka odločitev, se sprašuje Gabrovec. "Postavka deželnega sklada je pomenila edini primer čisto deželnega denarja za dejavnosti slovenske manjšine, saj je ves ostali budget vezan na denar, ki

Deželni svetnik Igor Gabrovec je s sodelavci in somišljeniki ter drugimi gosti nazdravil prihajajočim božičnim praznikom v kleti Benjamina Zidaricha v Praprotu

kmetijskega sektorja: uprava je namreč vključila pol milijona evrov za začetek obnavljanja terasastih vinogradov na tržaški obali. "To je le prvi korak v pravo smer, politika za razvoj pa še zdaleč ni rešena". "Kot izvoljeni predstavnik in pripadnik slovenske narodne

črtanje 100% višine doslej razpoložljivih sredstev: od 240.000 evrov, ki že niso bili visoka vsota, je v proračunu za prihodnji dve leti zapisana čista ničla. Srednja vrednost redukcij v poglavjih odbornišva za kulturo se suka med 20 in 50 odstotki, za Slovence pa kar za

prihaja iz rimskih blagajn. Tudi tega je letos v fazi sprejemanja finančnega zakona ponovno za milijon evrov manj, kar pomeni celih 20% krčenja. Obljube, da se bo denar vendarle povrnil po drugih poteh, v prvi polovici leta, ne morejo zadovoljiti. Slovenska narodna skupnost ima vtis, da je vsako leto postavljena pred zid izsiljevanja, ki jo šibi in ji onemogoča, da bi suvereno načrtovala svoje delovanje in potrebno posodobitev". Čista izjema je Slovensko stalno gledališče, ki mu je, tudi zaradi dramatične situacije, deželna uprava prihranila dodatno nižanje dotacije. Deželni proračun sprejema v vednost državno krčenje globalne dotacije za slovensko manjšino, ki pade od začetnih preko 5 milijonov na niti 4 milijone evrov. Z obvezo, da bodo postavke v fazi poletnega rebalansa popravljene, če se uresniči rimske obljube. "To pa ni dovolj. V tem procesu pogrešam odločnejši poseg deželne uprave v odnosu do Berlusconijske vlade, saj je redno, vsakoletno predbožično ustrahovanje slovenske narodne skupnosti nerazumljivo, neopravičljivo, nesramno in torej nesprejemljivo. Pri tem gre upoštevati, da so omenjena finančna sredstva na istem nivoju, torej na isti višini že približno petnajst let, kar pomeni, da sta jih dejansko že krepko skrčila čas in draginja. Pod udarom je tudi medijski sektor, tudi sam tiskani dnevnik slovenske manjšine, ki je iz leta v leto pod udarom zmanjševanja sklada za t. i. šibko založništvo". Iste skrbi ima italijanska manjšina v Sloveniji in na Hrvaškem, ki je opozorila na nesprejemljivo krčenje deželne dotacije Ljudski univerzi v višini 20%.

Obvestila

V župnijski dvorni v Nabrežini bo od 25. decembra 2009 do 6. januarja 2010 na ogled tradicionalna razstava jaslic vsega sveta. Razstava bo odprta s sledečim urnikom: ob četrtkih, sobotah in praznikih od 16. do 19. ure.

Župnija sv. Jerneja ap. in MePZ Sv. Jernej v sodelovanju z ZCPZ vabita na Koncert božičnih pesmi, posvečen Matiju Tomcu, ki bo v petek, 25. decembra, ob 18. uri, v župnijski cerkvi na Opčinah.

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu prireja niz božičnih pesmi v domovih za ostarele v tržaški pokrajini: v ponedeljek, 28. decembra 2009, ob 16. uri v Domu Jeralla na Padričah bo nastopila pevska skupina Anton Martin Slomšek iz Bazovice, ki jo vodi Zdenka Križmančič. V soboto, 9. januarja 2010, ob 16. uri v domu Solskih sester pri Sv. Ivanu

(Ul. delle Docce 34) v Trstu bo nastopila Mlajša Dekliška Pevska Skupina Vesela pomlad z Opčin, ki jo vodi Mira Fabjan. Vabljeni tudi sorodniki in znanci gostov teh Domov.

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje se prične na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu po Sv. treh kraljih vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200,00 evrov.

Darovi

Za Novi glas daruje Igor Švab 5 evrov.

Ob 100-ti obletnici tašče Viktorije daruje Janja Starc 50 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom in 50 evrov za Rojanski cerkveni pevski zbor.

FANTJE IZ POD GRMADE, OPZ LADJICA in CPZ DEVIN

vabijo na tradicionalni

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

na praznik sv. Štefana,

26. decembra 2009, ob 17. uri

v župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika v Šivanu

Etnografski muzej v Škedenju

Obisk župana Dipiazza

Na povabilo škedenjskega dušnega pastirja g. Dušana Jakomina si je tržaški župan Roberto Dipiazza z občinskima svetnikoma Robertom Decarlijem in Igorjem Švabom ter rajonskim svetnikom Sergijem Petarosom ogledal Etnografski muzej v Škedenju. Župan je pokazal veliko zadovoljstvo, da škedenjska skupnost z velikim občutkom

Foto Kroma

ohranja spomine življenja v tej mestni četrti, ki je bila še v polpretekli zgodovini pretežno slovenska in dobro poznana po krušaricah, ki so prihajale v Trst prodajati kruh. Župan je izrazil željo, da bi lahko nekateri eksponati, posebno stare razglednice in dokumenti, lahko dobili pomembno mesto v novih prostorih mestne knjižnice na trgu Hortis. Zato bo v bližnji prihodnosti prišel na ogled muzeja tudi ravnatelj mestnih muzejev dr. Adriano Dugulin. Obenem se je župan tudi obvezal, da bo občina v kratkem postavila dvojezične smerokaze, da bo lokacija škedenjskega muzeja lažje dostopna.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi pevovodjem, organistom,

pevkam in pevcem ter njihovim družinam

blagoslovljen Božič

in srečno Novo leto 2010

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

ob obletnici učlovečenja Božjega Sina

ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN

VSE DOBRO V NOvem LETU 2009

ter vabi vse vernike k skupnemu obhajanju božične skrivnosti, ki bo v cerkvi Novega sv. Antona v soboto, 26. decembra, ob 16. uri.

Vodil jo bo rodiški župnik Iztok Mozetič

VSE NAJBOLJŠE IN OBILO USPEHOV V LETU 2010

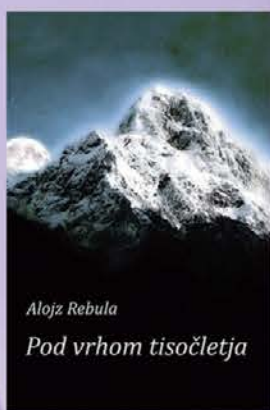
vsem našim članom, strankam, partnerjem, prijateljem in bralcem

Mladika vošči srečen Božič s knjigami

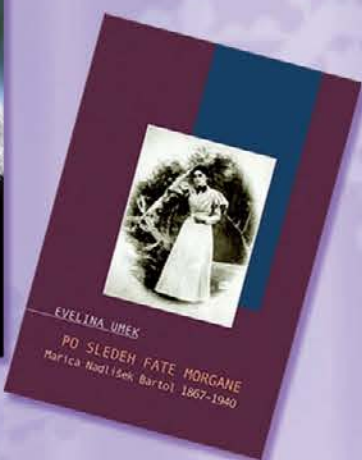
Vilma Purič
Burjin čas

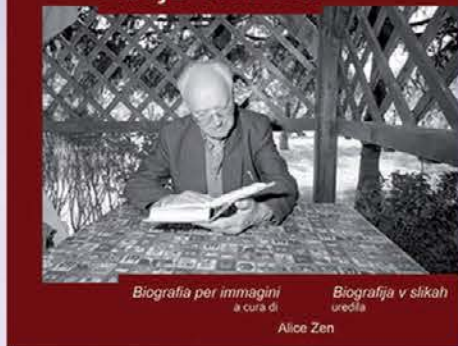
Alojz Rebula
Pod vrhom tisočletja

Evelina Umek
Po sledih fate morgane

Alojz Rebula

Alice Zen
Alojz Rebula
Biografija v slikah

L'ALTRA ANIMA
DI TRIESTE

L'altra anima di Trieste
ur. Marija Pirjevec

Založba
MLADIKA

ul. Donizetti 3, 34133, Trst
tel. +39 040 3480818 • fax +39 040 633307
www.mladika.com • uprava@mladika.com

Dragim Slovenkam
in Slovencem
voščim radostne
božične praznike,
zdravja, veselja
in zadovoljstva polno
novo leto 2010

IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

Kolumbijska Cartagena na Karibskem morju Slovenska poezija je zazvenela tudi tu!

Pod geslom Poezija ne propade nikoli so se v prvem tednu letošnjega decembra zbrali pesniki na pesniškem festivalu v kraju Cartagena de Indias ob Karibskem morju v južnoameriški državi Kolumbiji. Večina jih je prišla iz Latinske Amerike: Venezuele, Brazilije, Portorika, Kostarike, Tahitija, Salvadorja, Urugvaja, Čila, Peruja, pa še iz ZDA in Japonske, iz Evrope norveška pesnica Eldrid Lunden, iz Slovenije pa Tržačan Marko Kravos. Gostila lanskega, dvanajstega cartagenskega festivala, sta bila Miha Obit iz Benečije in Roberto Dedenaro iz Trsta. Program nastopov in srečanj trinajstega festivala je bil zelo gost.

beatniško sproščeni, pa vendarle socialno dimenzijo v ozadju – ter tradicionalni, na metričnih in pevskih (!) kanonih španske decimale sloneče pesništvo, ki ima v širših plasteh prebivalstva še velik ugled. Ta način pesniškega odzivanja na osebne in družbene dogodke je še zelo živ, na povabilo organizatorjev je eden teh ljudskih pevcev tudi improviziral tekst in z njim nastopil – ga zapel. Pesnik Marko Kravos je svoje pesmi bral v slovenščini, včasih v italijanščini, predvsem pa v španskih prevodih, za katere je poskrbel argentinski književnik (tudi prevajalec Prešerna v španščino) Juan Octavio Prenz. Sicer pa imajo pesniška srečanja v

nedavnim je UNESCO staro mestno jedro uvrstil na seznam svetovne kulturne dediščine, svojo prihodnost pa si to danes milijonsko mesto išče predvsem v turizmu. Zaznavna pa je ambicija mesta, da bi si predvsem v karibskem območju ponovno pridobilo nekdanji kulturni sloves in vlogo povezovalca v skupnem razvoju in opoziciji do velikega brata na severnih obalah Karibskega morja: ZDA.

V času globalne gospodarske recesije, ki najbolj prizadeva prav manj razvite; v času, ko se človeštvo vse bolj zaveda grožnje ekološke katastrofe – ta je otipljivo občutena tudi v Kolumbiji, ki se ji zaradi otoplitve in onesnaženja pogrezajo otočja in obale s koralnimi grebeni, vse pogostejše pa jo obiščejo tudi siloviti tornadi. V času silovitih notranjih napetosti v državi, v kateri je še vedno prisotna mamilaška mafija, v kateri tlijo spopadi z gverilo, odmevajo verbalni konflikti s sosednjo Venezuelo, v kateri sta pomanjkanje večine prebivalstva in razkošje vrhne plasti tesno drugo ob drugem, kot slama in ogenj – vsemu temu navkljub so prireditelji izpisali samozavestno misel: la poesia non fracasa nunca – poezija nikoli ne propade.

Prav nasprotno: kriza in sesedanje mastodontskih sistemov sta poeziji izziv in priložnost: za intimistično emancipacijo, kot družbeni resonančni prostor, kot postopek socializacije in samopotrjevanja človeškega obrobja, ki mu upravljalci sveta, posamezniki celin in držav odrekajo pravico do besede. In to se je v polni meri izkazalo prav na letošnjem cartagenskem pesniškem festivalu, ki je ne samo razgledan navzven, kot rečeno predvsem v latinskoameriški kontinent, ampak tudi trdno zakoreninjen v domačem okolju s prireditelji, delavnicami, tečaji in podobno angažiranimi javnimi nastopi prek vsega leta.

Peter Kuhar

Zvrstilo se je vsaj enajst prireditelstiki s časnikarji in založniki, branje na tamkajšnji univerzi, udeležba na pesniški delavnici v enem od predmestij, sodelovanje ob podeljevanju diplom in priznanj udeležencem pesniškega natečaja, večer pod milim nebom v navidez do skrajnosti ubožni mestni četrti El Amador (prepolni topline in prizadevnosti, da bi v utešujočem okolju dostojanstveno preživeli) pa nastopi v gledališču Adolfo Mejda sredi starega mesta, drugi pa v dvorcu iz kolonialnih časov na trgu San Domingo, kjer domuje španski kulturni center. V knjižnici predmestnega šolskega centra so bili udeleženci deležni še vpogleda v živo ustvarjanje kolumbijske poezije, kjer živi dvoje pristopov: modernistični,

Cartageni velik ugled v širšem latinskoameriškem prostoru in odmevajo v domačem in tujem tisku predvsem po zaslugi kolumbijskega pesnika in kulturnega animatorja Martina Salasa Avile, ki jih od vsega začetka vodi. Festival ima svojo spletno stran (www.festipoesiactagena.com), izdaja katalog z vzorčno predstavitev poezije vsakokratnih udeležencev – v izvirniku in španščini, podpira pa ga cela vrsta domačih in tujih institucij ter mednarodnih fundacij.

Cartagena, v kateri je festival potekal že trinajstič, je bilo nekoč, v času španske conquiste, najboga-tejše pristanišče v Novem svetu: od tod so galeje tovorile zlate tovore iz Eldorada. Zato se mesto še danes ponaša z razkošnimi palača-

V koprski stolnici Marije Vnebovzete Koncert APZ Univerze na Primorskem

Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem (APZ UP), ki ga vodi posoški rojak Ambrož Copi in deluje v študentski organizaciji Univerze na Primorskem (ŠOUP), se je uveljavil na Obali in v mednarodnem prostoru. Tik pred Božičem, ob sklenitvi koncertnega cikla doma, je k sodelovanju povabil še dve koprski zasedbi: Mešani pevski zbor Glasbene šole Koper in Mešani mladinski pevski zbor Gimnazije Koper.

Zadnji izmed koncertov v letošnjem kalendarju je bil zgovorno postavljen v adventni čas, in sicer 17. decembra v koprski stolnici Marije Vnebovzete. Tako so dobili pevci najlepšo priložnost se v svojem srcu obenem zahvaliti Mariji za izjemno boga-

to in uspešno sezono.

APZ Univerze na Primorskem pod okriljem študentske organizacije Univerze na Primorskem deluje že šesto sezono. Pod vodstvom Ambroža Čopija, skladatelja in dirigenta, poje v njem 50 študentov in študentov Univerze na Primorskem ter drugih zborovskih zanesenjakov. Repertoar zbora obsega poleg sakralne in posvete glasbe tudi sodobne kompozicije, poudarek pa je na redkeje izvedenih delih in na skladbah primorskih

skladateljev. Zbor posega, že vse od prvega leta delovanja – poleg dobrih uvrstitev na domačih tekmovanjih –, v mednarodni prostor z osvojenimi zlatimi priznanji in nagradami: tri zlate plakete in tri prva mesta, posebna nagrada za najboljšo izvedbo skladbe iz obdobja renesanse, Velika nagrada mesta Varne in posebna nagrada tujemu zboru za izvedbo skladbe bolgarskega skladatelja. S koncertno dejavnostjo po Sloveniji in v tujini promovira mlado univerzo in sodobno slovensko ustvarjalnost. APZ UP je izdal svojo prvo zgoščenko v letu 2008. V njej se je predstavil s posnetki s koncertov prvih treh let. V sezoni, ki se končuje, pa pripravlja že drugo zgoščenko.

MM

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Izliti mir navzven

V teh dneh si vsi zaželimo dobrega, kličemo k upanju, razumevanju, solidarnosti, miru, včasih zares občuteno, včasih pač izrečemo običajno čestitko, ker je v tem obdobju tako prav. Danes razmišljam o zadnji besedi v sledju želja: miru. Zaželimo si miru, a včasih tako nemo živimo, kot da bi se ta pojem izključno nanašal na odnose tam neke daleč, v Afriki ali na Bližnjem vzhodu. Pa se ne. Ne samo. Mir je lahko zaslediti v tako "neznatnih" stvareh, kot je lahko zavestno nestrinjanje s splošnim ljudskim športom opravljanja oseb, lahko ga najdeš v trenutkih, ko se odločiš, da se za nekaj – kar je bližnjega tako ali drugače prizadelo – oprustiš; najdeš ga v iskrenem "kako ti je?" osebi, za katero veš, da se spopada z zdravstvenimi težavami, najti ga je v odločitvi, da se navsezadnje pobotaš sam s sabo, s raznoraznimi občutki krivde, očitki, da morda v preteklosti nisi bil dovolj zvest samemu sebi. Čas je tudi za tovrsten mir, za nežno božanje svoje osebnosti, ker si navsezadnje tak, kakršen si, ravno zaradi vsega, kar si bil do sedaj, vključno z vsemi napakami.

Pomislmo na nekaj, kar nas je v življenju strlo. Morda je to oseba, kateri smo v tistem trenutku svojega življenja dovolili (ker za to gre), da nas rani, morda se je iz enega ali drugega razloga v nas razraščala jeza, ki nam ni dopuščala, da bi zares živeli, morda smo se enostavno pred hudimi življenjskimi preizkušnjami počutili tako nemočne, da nismo videli enega samega razloga, zaradi katerega naj bi v nekaj sploh verjeli. Mir pomeni tudi zavestno odločitev v nas, da se za ta "nekaj", v kar se izplača verjeti, zavzamemo. V naših srcih, v naših mislih. In posledično v dejanjih. Psihologi pravijo, da so misli sad naših odločitev, ne zavedamo se pa dovolj, v kolikšni meri jih lahko usmerjamo, ne zavzemamo se, da bi dan za dnem izboljšali svoj

odnos do življenja. Navsezadnje je tisti napol prazni ali napol polni kozarec izključno sad naših misli, naše zavestne odločitve, v kakšno smer naj grem.

Dobro se zavedam, da so, denimo, hude zdravstvene težave taka preizkušnja, ob kateri lahko vidiš prazno celo steklenico. Zato pogledajmo danes veliko lažje situacije. Odločitev za pozitivno življenjsko nastojenost je vedno poučna. Spominjam se prijatelja Irca, ki je na univerzi v Walesu vpisal dodiplomski študij (ki je v Veliki Britaniji izredno drag). Izhajal je iz galsko-govoreče družine z devetimi otroki. Devetimi. Študij si je lahko privoščil izključno zaradi (čeprav nizke) stipendije revnejšim študentom, ob (zavzetem) študiju pa je popoldne delal v knjižnici, vsak večer do zgodnjih jutranjih ur pa bil natakar. Živo se spominjam njegovega dostojanstva, ko je raje stradal, kot da bi mu kdo plačal obrok ob koncu meseca, ko so mu stroški izničili prejšnjo plačo, nove pa še ni bilo. Takrat tega nisem

razumela, zdelo se mi je pač neumno, danes gledam na to drugače. Že res, da si takrat še ni ustvaril družine, moral je skrbeti izključno zase, vseeno pa se je spopadal s situacijo, ki jo je znal obvladati edino z izredno močno voljo in nikakršnim samopomilovanjem. Nikoli, niti en sam trenutek ga nisem slišala izustiti, da je reven, in kako bi bilo lepo, če bi mu npr. starši plačevali najemnino. Nasprotno: če je mogel, je po svojih močeh drugim pomagal.

Morda je mir tak pojem, ki zaobjema tudi vse to. Ljubezen do življenja, odločitev za to, da se v dobrem in predvsem v slabem boriš za mir v sebi, ki se potem avtomatično izlije tudi navzven. Osebi, ki čuti mir, mir do življenja, ljubezen do vsakega trenutka, ki nam je dan, in predvsem sprejemanje vseh trenutkov, ki nam predstavljajo preizkušnjo, tej osebi uspe mir v velikih ali pa "neznatnih" stvareh tudi udeležnati.

Predlog za predsednika RS Danila Türka Državno odlikovanje tudi Stanetu Dolancu et co.

O neprimernosti odlikovanja Tomaža Ertla za njegove zasluge pri zaustavljanju miloševićevskega mitingaškega valjarja in posredno tudi za domnevno "zavarovanje demokratizacijskih procesov" v Sloveniji ob koncu osemdesetih let je bilo že toliko povedanega, da skoraj ni kaj več dodajati. Vseeno pa bi rad spomnil na vsebino treh pisem (Mladina, 22. 7. 1988), ki naj bi jih neki takratni slovenski politik, podpisan s kratko "S" (po vsej verjetnosti Stane Dolanc, prip. avt.) v času aretacije četverice naslovil trem svojim kolegom. V prvem, naslovljenem "Dragi Ivo" (po vsebini sodeč nekdo iz sodstva, prip. avt.), beremo med ostalim: "Gratuliram, da je ostalo pri dogovoru in ste javnost efikasno odstranili iz dvorane. Saj veš, da zna že tako dobro planirana zadeva v zadnjem trenutku propasti in tega zdaj res ne rabiva. Sploh pa se že vse skupaj predolgo vleče, to pravijo tudi v Beogradu, in jaz mislim, da morata ti in Šljiva (?) temu zdaj hitro narediti konec. Eden se zlomi (mišljen eden izmed aretirane četverice, prip. avt.), ostali padajo kot domine. To poznam. Kar se tiče stanja pri nas, je Sivonja (?) postal že strašansko nadležen, ampak kaj bo on, bolj me skrbi "Mali" (verjetno mišljen Milan Kučan, prip. avt.), ki je še vedno samo tiho, od kar smo ga postavili pred dejstva..." V drugem pismu, naslovljenem "Slobodanu" (nedvomno gre za Miloševića,

končno odkril tisto skupino, ki stoji za nosatimi vojaki v Mladini. Te mutivode je treba že enkrat onemogočiti, preveč postajajo popularni. Pritakni jim karkoli.

Osebo mi odgovarja zato..." Na navedene informacije sva s soprogo Nadjo reagirala s sestavkom v Primorskih novicah

(16. 8. 1988), v katerem sva med drugim zapisala tudi naslednje misli: "Branje je grozljivo in ne potrebuje nobenega komentara. Bralci smo ostali pretreseni... Če gre za verodostojne tekste, je treba javno razkrinkati opisano mafijso ozadje mašinerije oblasti ter njene akterje pozvati na odgovornost. Če je v tej državi kaj takega mogoče, potem ne gre samo za izdajo ustave in narač, ampak so bili s tem poteptani tudi vsi ideali, za katere je pred pol stoletja ta narod umiral v gozdovih..."

Glede na to, da je, sodeč po navedenih pismih, ob koncu osemdesetih let "varovanje procesov demokratizacije" v Sloveniji koordiniral Stane Dolanc in je bil Ertl zgolj njegov izvajalec, menim, da se je s podelitvijo odlikovanja Ertlu zgodila Dolancu velika krivica. Zato predlagam predsedniku Republike Türku, da to popravi in podeli odlikovanje posmrtno tudi Dolancu ali pa kar celotnemu slovenskemu Centralnemu komiteju in sodstvu, saj sta bila, očitno, oba organa angažirana pri "varovanju demokratizacije". Morda bi ga podelili tudi Miloševiću, saj sta z Dolancem usklajevala navedene procese.

Milan Gregorič

Vsesplošna kriza tudi v letu 2010

Trenja med vlado in opozicijo se nadaljujejo

V Sloveniji ljudje spoštljivo sprejemajo božične in novoletne želje in voščila, ki jih izražajo cerkveni dostojanstveniki in posvetne osebnosti ob praznikih. Javnost si želi, da bi bilo leto 2010 boljše od letošnjega, toda zaradi neugodnih izhodišč in stalne politične napetosti med strankami sedanje politične in izvršilne oblasti ter opozicije skoraj ni nobene možnosti, da bi v Sloveniji v letu 2010 premagali ali vsaj zmanjšali vse tri obstoječe krize: gospodarsko-finančno, socialno in politično.

Bruto domači proizvod države se je letos znižal za okoli 9%; skoraj 100.000 delavcev je izgubilo zaposlitev, javnofinančni in drugi primanjkljaji so se povečali do take višine, da Slovenija spada med najbolj zadolžene članice EU. Obstaja popolno neskladje med zatrjevanji predsednika vlade Boruta Pahorja, da je največji del krize premagan, in dejstvom, da vlada ni izpolnila zahteve najslabše plačanih delavcev, in sindikatov, naj omogoči povišanje minimalnih plačil vsaj na 600 evrov mesečno. Vlada pa hkrati načrtuje povišanje davkov in drugih obveznosti, pri čemer ne bo dodatno obremenila bogatih slojev prebivalstva.

Stanje v Sloveniji se zaostre zaradi znanega dejanja predsednika republike Danila Türka, ki je odlikoval Tomaža Ertla, zadnjega

notranjega ministra v obdobju Jugoslavije, za njegov domnevni prispevek k osamosvojitvi Slovenije. Ta ukrep je izzval proteste in ogorčenje opozicijskih političnih strank, obsodbo Evropske ljudske stranke, ki ima v Evropskem parlamentu največje število poslancev, in komentarje v mednarodnem tisku. Nekateri politiki v Bruslju so se začeli celo spraševati, kako je Slovenija z usmeritvijo, ki totalitarno preteklost vrača v sedanji čas, sploh lahko postala članica EU. Naša vlada je odlikovanje podprla, čeprav je besedilo njene izjave kazalo očitno zadrego. Predsednik SDS Janez Janša ostro zavrača odlikovanje in napoveduje, da bo treba ustvariti "novo slovensko politično pomlad" in ustanoviti "drugo republiko".

Najbolj nevtralen spopad med vladajočo politično opcijo in opozicijo je postal predvsem ideološke narave. Slovenska demokratska stranka in Slovenska ljudska stranka že izvajata postopek za vložitev ustavne obtožbe proti predsedniku države. Ta najbrž ne bo uspela, ker ima vlada zagotovljeno večino v državnem zboru, vendar je ustavna obtožba pomembno in redko dejanje, ki samo po sebi lahko povzroči nove zaplete in napetosti. O spornem odlikovanju je v daljšem prispevku, objavl-

jenem v Delu, razmišljal tudi ustanovitelj slovenske diplomacije in dolgoletni zunanji minister Dimitrij Rupel. Po njegovem je

sedaj pri nas ključno vprašanje, "ali se je novi čas svobode, neodvisnosti in demokracije začel s policijskimi akcijami komunistov ali nasprotno z akcijami svobodoljubnih in domoljubnih državljanov proti njim. So demokratični sistem in neodvisno Slovenijo uvedli demokrati ali nemara komunisti"? Vada je sprejela predlog novega

družinskega zakonika, ki enospolne skupnosti izenačuje s tradicionalno družino in jim omogoča tudi posvojitev otrok. Nasprotniki napovedujejo referendum. V javnosti je zelo odmevala novica, da je skupina za pregon organiziranega kriminala vložila obtožni predlog zoper nekdanjega obrambnega ministra Karla Erjavca in nekdanjega načelnika generalštaba Slovenske vojske Albina Gutmana. Povzročila naj bi kaznivo dejanje nevestnega dela v postopku za nakup kolesnih oklepnih vozil znamke Patria.

Spodbudni novosti v slovenski kulturi

Pri pregledu rokopisov pesnika Srečka Kosovela, ki jih hrani NUK v Ljubljani, so odkrili veliko število neobjavljenih pesmi. Pregledal jih je, uredil in razpravo ter opombe napisal Marjan Dolgan; izšle so v knjigi Srečko Kosovel Iz zapuščine. Knjiga obsega 255 strani običajnega formata, izdal jo je Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede SAZU.

Študenti ljubljanske univerze so spet začeli izdajati revijo Tribuna, glasilo, ki je v 70. letih prejšnjega stoletja kritično pisalo o tedanji oblasti, politiki in splošnih razmerah v državi. Obnovljena revija bo izhajala enkrat mesečno, študenti pa jo bodo prejeli brezplačno.

Marjan Drobež

Kratke

V Sloveniji drage bančne storitve

Evropska komisija je opozorila, da je Slovenija po cenah bančnih storitev osma najdražja država v EU. Skoraj vsak polnoletni prebivalec ima pri kakšni od številnih poslovnih oz. komercialnih bank tako imenovani transakcijski račun, banka pa za upravljanje tega računa odvzema 100 evrov na leto. Opozorila slovenske javnosti, da so bančne storitve v Sloveniji predrage, za kar ni opravičila, so bila doslej neuspešna. Evropska komisija je v svojem poročilu prebivalce posameznih držav, ki niso zadovoljni s postopki in cenami pri vodenju bančnih računov, pozvala, naj menjajo upravitelce bančnih računov. Ta predlog je zagotovo aktualen tudi v Sloveniji.

V tolminskem muzeju razstava novih arheoloških najdb z območja pri Srpenici

V tolminskem muzeju je na ogled nova arheološka razstava s naslovom Srpenica, speča lepota: železnodobno grobišče Na ograjenci. V letih 2003 in 2008 so bili namreč tam raziskani trije žgani grobovi iz časa med 6. in 4. stoletjem pred Kristusom. Gradivo iz grobov je primerljivo najdbam iz Kobarida in Mosta na Soči, hkrati pa je očitna velika navezava na materialno kulturo z venetskih najdišč v Padiški nižini. Najdišče se nahaja ob stari obsoški poti, ki je že v železni dobi povezovala Tolminsko in Bovško s Koroško. Grobišče pri Srpenici je poleg Bovca najsevernejše najdišče posoške svetolucijske arheološke skupine. Razstavo najdb iz železnodobnega grobišča Na ograjenci pri Srpenici je pripravil in uredil arheolog Miha Mlinar, na ogled pa bo do konca leta 2010.

V gostinstvu in turizmu prosta delovna mesta

Na tako imenovani nacionalni borzi dela v gostinstvu in turizmu Slovenije, ki je nedavno potekala v Mariboru, so ponovno opozorili na pomanjkanje delavcev v obeh dejavnostih. To je spodbudno zaradi siceršnje velike brezposelnosti v Sloveniji, kjer je brez dela že okoli 100.000 ljudi. V gostinstvu in turizmu je največje pomanjkanje natakarjev in kuharjev. Naj ob tem poudarimo, da je v Sloveniji zaposlenih skoraj 7 odstotkov delovno aktivnega prebivalstva. Nacionalno borzo dela v gostinstvu in turizmu je organiziralo Ministrstvo za gospodarstvo, ob sodelovanju posameznih podjetij ter sekcije za gostinstvo in turizem pri obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. Na borzi so predstavili tudi poklice v gostinstvu in turizmu in izobraževalni program v obeh dejavnostih. Po mnenju organizatorjev in udeležencev razmere v Sloveniji nudijo priložnosti za ustvarjanje uspešne kariere v gostinstvu in turizmu.

V Kozani v Goriških Brdih nov hotel

V Goriških Brdih, kjer si zelo prizadevajo za razvoj turizma, so dosegli nov uspeh. V vasi Kozana je namreč družba Projekt iz Nove Gorice odprla nov hotel z imenom Hotel Kozana, ki so ga zgradili na zemljišču nekdanje podružnične osnovne šole. Šolo so zaradi premajhnega števila otrok že zdavnaj opustili. V hotelu je 24 sobno opremljenih sob, v dveh restavracijah pa bodo ponujali značilno briško oziroma mediteransko hrano. Stroški zgraditve in opreme hotela so znašali okoli 2,5 milijona evrov, od tega zneska pa je družba Projekt pridobila 750.000 evrov nepovratnega evropskega denarja. Če upoštevamo prostore, namenjene turistom in drugim obiskovalcem Goriških Brd, ki jih imajo druge organizacije in zasebniki, imajo sedaj na tem območju skupaj že 350 ležišč za svoje goste.

V Sloveniji bo sedež pomembne evropske agencije

Slovenija je dosegla prvi uspeh v dolgoletnih prizadevanjih, da bi državo zbrali za sedež kakšne komisije, agencije ali drugega organa EU. V tej povezavi namreč deluje zelo veliko takih teles, ki imajo tudi precejšnje pristojnosti. Na sedežu EU v Bruslju deluje kar 35 agencij, v katerih so zaposleni tudi uradniki ali funkcionarji iz Slovenije. Omenjena prizadevanja so bila uspešna, saj so pristojni ministri na sestanku v Bruslju sklenili, da bo v Ljubljani sedež nove evropske komisije za sodelovanje energetske regulatorje, imenovane ACER. Njena osrednja naloga bo boj zoper podnebne spremembe in prizadevanje za varno preskrbo držav članic EU z energijo. Predvidevajo, da bo omenjena Agencija EU v Ljubljani že ob začetku delovanja zaposlila 50 vrhunskih strokovnjakov.

SNG Nova Gorica / Premiera Pirandellovega dela Izmuzljivost resnice

Resnice ni mogoče dokončno ujeti, ji pogledati jasno v obraz in dobiti zagotovilo, da je takšna, kakršna smo bili prepričani, da je oz. da mora biti, ne pusti, da bi jo zaklenili v skrinjico in se bahali, kako smo neizpodbitno prišli do nje. Lahko si le domišljamo, da smo tik pred njo, pa se nam spet skrivnostno in s porogljivim nasmeškom izmuzne in nas prepusti začetnim razkrivanjem, ki jim ni videti konca. Tako ponovno tavamo v temi začaranega kroga. Obličje resnice je po večini zastrto z gostim temnim pajčolanom, pod katerim lahko samo ugibamo, kaj se skriva. Tako zastrta in nerazrešljiva, vzravnana, a obenem pohabljen, opirajoča se na bergle, neprepoznava v svojem bistvu se resnica kot dama, prekrita s pajčolanom, ob koncu prikaže protagonistom "tragikomedije" z grotesknim nadihom Luigia Pirandella Kaj je resnica? Z besedami "Zase ne ena ne druga" pahne v brezno dvoma skupino do bolesi radovednih podeželanov bogatejšega sloja, ki so skušali priti do dna nerazrešljivi uganki o resničnem razmerju med tremi priseljenimi osebami, taščo, zetom in hčerjo. Ti so se po potresu, ki je popolnoma uničil njihovo vas in trdo posegel v njihovo življenje, zatekli v novi kraj in tam naleteli na radovedno družino, ki bi rada razkrila, ali je tašča gospa Frola res blazna, kakor o njej pravi zet Ponza, ali je on zaradi življenjskih dogodkov zblaznel, kot trdi tašča, in ali je njegova žena res hči gospe Frole. Do razrešitve se ne dokopljajo niti ob soočanju, v katerega prisilijo taščo in zeta, in niti, ko se prikaže gospa Ponza, ki je morda le privid. O resnici, ki je kot eno izmed ključnih človeških vprašanj v središču pozornosti mislecev od antike do

danes, razmišlja in se pri tem polgrava z "naivnimi radovedneži" Luigi Pirandello (1867-1936), eden izmed najbolj pomembnih italijanskih avtorjev 20. st., začetnik modernih struj v evropski dramatik. V njegovih delih je v ospredju brezizhodnost meščanske družbe, v kateri je resnica povsem relativna, subjektivnost razrojiliva, življenje pa iluzija in groteska. Za njegovo pisanje in razmišljanje je značilna tragična poanta, prepredena z razpoznavnim "pirandellovskim humorjem". Prav te Pirandellove značilnosti so močno prišle do izraza v novogoriški uprizoritvi njegovega dela Cose' e' (se vi pare), ki se je v mojstrskem prevodu Cirila Kosmača prelil v naslov Kaj je re-

snica? in ohranil neokrnjeno moč Pirandellovega sloga. To delo se je po tridesetih letih vrnilo na oder Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica z istim režiserjem, Dušanom Mlakarjem, ki je, ob dramaturški razčlenitvi Martine Mrhar, v jasni, izostreni režijski konceptualni uresničitvi osvetlil Pirandellove nianse raz-

glabljanja ter poudaril njegovo svojevrstno z ironijo prepredeno humornost. Ta je razvidna iz prikaza skupine "uglajenih" meščanov, ki so prepričani, da imajo resnico v pesti. Z grotesknimi niansami so jih prepričljivo in odmerjeni karikiranosti utelesili Jože Hrovat, Ana Facchini, Milan Vodopivec, Dušana Ristić, Gorazd Jakomini, Teja Glažar, Nevenka Vrančič, Marjuta Slamič in Arna Hadžialjević ter Peter Harl, nova člana SNG Nova Gorica. Nosilec Pirandellove misli je brez dvoma Lamberto Laudisi, ki z izrazito distanco opazuje morbozno zalezovanje resnice sorodnikov in prijateljev, že vnaprej vedo, da je njihovo početje jalovo. Zelo pronicljiv in scensko efektan je njegov monolog pred ogromnim ogledalom (zrcalno kuliso), ki kot odsev človeške podobe izkrljva njegovo subjektivnost. S prepoznavnim igalskim na-

v preprost črn kostum v nasprotju z razkošnimi, lepo krojenimi barvnimi kostumi, ki se imenitno usklajujejo s karakterizacijo "pomeščanjenih" vaščanov. Značajska bolj labilnega zeta Ponzo je v mračnejših, živčnejših tonih odslal Radoš Bolčina. Emblematično figuro gospe Ponze je kot prikazen v megli skrivnostno zarisala nova članica SNG Nova Gorica, Medea Novak. Iz scenografske podobe Janje Korun, s košarico in prepredenimi vrvmi v ozadju, je vela tesnoba ozračja kljub širini skoraj praznega odrskega prizorišča. K celotni ubranosti sta prispevali tudi glasba Mirka Vuksanovića in osvetlitev Sama Oblokarja. Premierska publika, ki je v četrtek, 10. decembra, polno zasedla dvorano, je toplotno zaploskala izvajalcem in bila zadovoljna, da so v delu nastopali domači igralci, ki so - vsaj nekateri - prepogosto, neupravičeno, bili potisnjeni na obrobje. Ko je stopil na oder direktor SNG Nova Gorica Jožko Čuk, se je ploskanje osredotočilo na režiserja Mlakarja, ki letos slavi sedemdeseti življenjski jubilej in je v novogoriškem gledališču zrežiral veliko odmevnih predstav, in Iva Barišiča, izvrstnega igralca, ki je pred štiridesetimi leti prvič nastopil na profesionalnem odru. V kot vselej lepo oblikovanem gledališkem listu je tudi pogovor s tema gledališčnikoma, ki ga je z njima imela Martina Mrhar. Pred predstavo so v rotundi gledališča odprli priložnostno razstavo Luigi Pirandello na novogoriškem odru, ki jo je pripravila Tea Rogelj. Po predstavi so se občinstvo in ustvarjalci ustavili v predverju na družabnosti, ki je ob obloženih mizah radostno obeležila štirideset let profesionalnega delovanja novogoriškega gledališča.

Iva Koršič

Pogovor s prof. Dino Slama

Glasba je najgloblji izraz ljubezni

Ze dolgo je za nami praznik zavetnice cerkvene glasbe, sv. Cecilije. To je priložnost, da se zamislimo v vlogo glasbe v liturgiji in življenju nasploh, saj "vse rodi se iz ljubezni ene", kot pravi Prešeren. To miselno pot nam bo pomagala razumeti ugledna glasbena pedagoginja in skladateljica, prof. Dina Slama. Glasba je izražanje z zvoki; je lahko najgloblji izraz ljubezni: uspavanke, podoknice, žalostinke – za vse dobe življenja. Upala bi si trditi, da je glasbeni jezik bogatejši od govornega. Če napišem besedo "ljubim", lahko pomislim na določeno osebo, na domovino, ali na karkoli, kar mi je pri srcu. Beseda ljubim je zapisana vedno enako. Če hočem svojo ljubezen izraziti z glasbo, bo glasba v vsakem primeru bistveno drugačna. Zato bi morala cerkvena glasba že sama na sebi (brez pomoči besedila) vzbuja občutke, ki so za cerkev primerni. Temu bi dodala, da bi se morala glasba prilagajati tudi raznim obdobjem v cerkvenem letu. Spominjam se, da v adventnem in postnem času nismo igrali orgel, zbor je pel "a cappella", kvečjemu ob spremljavi harmonija. Tudi vmesnih dodatkov nismo igrali, da ne govorim o kakšnem pompozem uvodu ali koncu. Vse to je seveda v velikem nasprotju z današnjo prakso, zlasti tam, kjer pri maši igrajo "razglašene" kitare, ki nikakor ne morejo nuditi tiste harmonije (odsev harmonije v stvarstvu), ki nam jo dajajo orgle.

Ali bi nam lahko orisali začetke svoje glasbene poti. Kje in kako ste spoznavali svet glasbe, še posebej cerkvene glasbe in orgel? Kako je potekalo vaše izobraževanje na tem področju?

Začelo se je v zgodnjih otroških letih, ko sem s svojimi domačimi "pela" na cerkvenem koru. Takrat so me očarali zvoki orgel in občudovala sem takratno organistko Sabino Bastiani, ki je te zvoke skoraj čarobno izvajala iz instrumenta. Gospodična Bastiani je to gotovo opazila, saj je moji mami svetovala in jo končno prepričala, da mi je omogočila študij klavirja. Po nekaj letih sem se vpisala na konservatorij. Ko sem dovolj napredovala, me je gospodična Bastiani uvajala v igranje orgel; njena zasluga je bila tudi, da sem kasneje začela študirati kompozicijo s profesorjem Tomejem.

Posebej bi naglasili svet zborovske glasbe, saj vas

poznamo tudi kot zborovodkinjo in skladateljico. Najprej petje samo, torej?

Kot ima Bastianijeva zasluge, da sem začela s klavirjem in kasneje z orglami, tako ima zasluge za moje delo z zborom šentjakovski kaplan g. Ivan Omersa. Takrat je on vodil šentjakovski cerkveni pevski zbor, in ker je bil sam preobremenjen z delom, me je stalno vzpodbujal, naj bi vendar sprejela dirigiranje zbora. Od takrat moja ljubezen do zborovske glasbe, tako nabožne kot posvetne.

Napisali ste veliko cerkvenih pesmi za mešani zbor, a tudi veliko pesmi za otroške zборе. Ustvarjate navadno za stvarne potrebe ali ko dobite primereno besedilo in vas toliko časa nagovarja, da sedete in napišete tudi glasbo?

Res sem začela pisati cerkvene pesmi za stvarne potrebe pevskega zbora; morala sem prilagajati že obstoječe skladbe zmogljivosti pevcev, večkrat pa smo tudi potrebovali nove skladbe. Lahko rečem, da sem začela pisati tudi iz notranje nuje, ko v cerkvenem obredu ni bilo več latinščine in je bila maša (kot tudi pesmi med obredom) v slovenščini. Pri pisanju za otroke pa me mora vedno najprej pritegniti besedilo.

Znani ste tudi po tem, da ste s svojim možem, Milošem Pahorjem, a tudi s hčerko Ireno in drugimi glasbeniki ustvarili in dolga leta bili duša skupine Gallus Consort. Zakaj stara glasba in kakšen pomen in odmev ima v današnjem času?

Izraz "stara glasba" nam pomeni predvsem odnos do glasbe. Tako kot restavrirajo stare slike in freske, da jih danes lahko občudujemo take, kot so si jih zamislili umetniki, tako se želimo v "stari glasbi" približati avtorjem preteklih stoletij. Zato moramo uporabljati "stare" instrumente (tudi danes izdelane po originalnih primerkih) in se moramo "učiti" iz starih učbenikov. Za razumevanje stila nam je lahko v veliko pomoč tudi likovna umetnost. Stara glasba nam pomeni umirjenost, duhovnost, poglobljenost itd. Vsekakor pa jo danes doživljamo drugače. Zelo zanimiva se mi zdi ideja glede Chopinovih skladb: baje je rad uporabljal tonalitete s črnimi tipkami, ker so ga tonalitete s pretežno belimi tipkami preveč spominjale na cerkveno glasbo. Telemann je na primer napisal več skladb (tafelmusik), ki jih je gospoda poslušala kar

med obedi. Mislim pa, da so te skladbe danes bolj "cerkvene" od tistih popevk, kjer je cerkveno le besedilo: glasba ima namreč svojo govorico, ki je drugačna od govornice besed. Kdor nima dovolj senzibilnosti, da bi to razumel, prinaša v cerkev glasbo, ki spada le v zabavišča. Duhovna ritmična

glasba se mi zdi pravi absurd: ali je duhovna ali je ritmična. Verjamem, da lahko Cerkev s tako glasbo pridobiva mladino, ne more pa mladini nuditi duhovnih vrednot.

Še danes se živo spominjam, kako smo na poletnem seminarju v Bellunu (z uglednimi mednarodnimi gosti) čakali pred zaprtimi vrati stolnice, da nam cerkvena oblast dovolji izvajati Frescobaldijeve skladbe. Nič ni pomagalo, da je Frescobaldi te skladbe pisal pravzaprav za cerkev: ker ni bilo nabožnega besedila, so vrata cerkve ostala zaprta.

Sveti Jakob je bil do nedavnega kulturno in glasbeno izredno živahna župnija in okraj. Kakšne spomine imate na duhovnike in laike, ki so pomagali oblikovati to živo in ustvarjalno občestvo?

Omenila sem že gospoda Omersa, ki je bil prava duša slovenskega življa pri Sv. Jakobu. S svojo umirjenostjo in doslednostjo je znal marsikdaj rešiti probleme, ki so lahko nastajali ob sožitju obeh narodnosti: spoštovali so ga tako Slovenci kot Italijani. Prav tako mi je ostal v spominu gospod Silvo Šuligoj. Veliko si je prizadeval za to, da bi pridobil otroke in njihove starše. Zavedal se je, kako je pomembno, da sta šola in cerkev povezani: ustanovil je šentjakovsko kulturno društvo in poskrbel, da je društvo dobilo svoje prostore. Vzpodbujal je vsakovrstne kulturne dejavnosti: na njegovo

vo pobudo sta začela delovati otroški pevski zbor (kasneje mladinska

skupina) in dramska skupina (ki je nastopala ob raznih priložnostih: Božič, miklavževanje, dan mam itd.)

Ali se strinjate s trditvijo, da je v Trstu – zaradi manjšega števila Slovencev v primerjavi s preteklostjo – vedno manj organiziranega delovanja bodisi na župnijski

gojiteljev, ki so nam znali posredovati gotove vrednote. Danes tega ne vidim več in zato tudi ne morem obsojati mladim. Vsekakor so te moje misli le splošne, saj pre malo poznam stanje v raznih župnijah.

Bili ste dolga leta duša dramske skupine, ki je delovala v prostorih Marijinega doma v ulici Risorta. Kaj vam pomeni gledališče?

Gledališče je življenje. Nastopanje daje otrokom več samostojnosti, da na odru lahko bolj pristno zaživijo, in jim pogolte zavest o doživljanju čustev.

Zato sem prepričana, da je gledališče za otroke nekaj izredno pozitivnega, še zlasti danes, ko je slovenski jezik tako zelo osiromašen.

V Marijinem domu "na Risorti" sta bili vodilni osebnosti dr. Jože Prešeren (voditelj Marijine družbe) in igralka-režiserka gospa Stana Kopitar Offizia. Življenje v takratnem Marijinem domu je bilo polno in pestro. Marijine družbenice so bile po svojih močeh izredno aktivne in so se nekatere dobesedno razdajale. Verjetno je bila ta dobra volja tako "nalezljiva", da sem po svojih skromnih močeh tam prav rada pomagala.

Vendar mislim, da moram v času, ko je toliko govora o našem gledališču, svoj odgovor dopolniti tudi v tem oziru. Mislim, da se naše gledališče prilagaja splošnim težnjam in daje prednost provokativnemu; gledalca hoče šokirati, ne daje mu pristnih čustev. Da povem, kaj mislim, si sposodim besede pisatelja in dramatika Evalda Fliserja: "Uf! Kateri dramatik si ne bi želel ogledati uprizoritve svojega dela... Že zato, da vidi, kako zelo bo uprizoritelj uspelo njegov tekst razčleniti, počeptati, pohoditi, pribiti na križ in zlorabiti za forsiranje svojih lastnih vizij (kar je na vseh koncih sveta zelo priljubljena praksa)". Tako gleda-

lišče odklanjam. Želela bi si, da bi bilo tudi v gledališču tako, kot je danes v t. i. stari glasbi: kar največje spoštovanje do avtorja. Če ima režiser dovolj svojih idej, naj kar sam napiše novo delo!

Povrnimo se k cerkveni glasbi. Skladate kaj novega ali mogoče pripravljate kakšno novost za objavo?

Ko je pred leti hčerka Irena pregledovala Trinkove skladbe (ki jih je potem izdala Zveza cerkvenih pevskih zborov), sem zaradi nekaterih naslovov, ki so se večkrat ponavljali, pomislila na to, da skladatelj piše ne le iz zunanje potrebe, ker nekdo pač skladbo potrebuje, pač pa tudi iz notranje potrebe. To se da gaja tudi meni: ko nekaj napišem, na to kmalu pozabim; in potem pišem znova. Nikoli nisem pisala izrecno za objavo; imam pa veliko pripravljenih skladb. Pomislila sem tudi na to, da bi svoje cerkvene skladbe objavila na spletni strani Gallus Consorta in bi si jih lahko zainteresirani natisnili sami.

Ob koncu še eno vprašanje. Kaj bi si želeli za letošnje božične praznike izvajati in zakaj?

Uvodoma sem povedala, da je glasba lahko najgloblji izraz ljubezni. Slaven violončelist je rekel, da moraš ljubiti ali sovražiti, če hočeš lepo igrati. Ljubezen pa je lahko takšna ali drugačna: kdaj pa kdaj slišim koncertanta, ki ljubi - samega sebe; spet drugič lahko slišim ekshibicijo nečimrnosti. Večkrat tudi v cerkvi, zlasti če so v cerkvi za določen prostor prevelike orgle in organist misli, da je čim večja zvočnost nekakšna vrlina. Sama presojam kvaliteto glasbe po globini čustva. Prepričana sem, da je občuteno petje preprostih pevcev lahko kvalitetnejše od še tako briljantne izvedbe poklicnega zbora. To se lahko zgodi, ko v božičnem času pojemo naše prelepe ljudske božične pesmi - in ne nazadnje tudi Gruberjevo "Sveta noč"...

Igor Gregori

Z 8. strani

Kaj ti bo plamen, če srca ni zraven?

Sprejem Luči miru iz Betlehema za primorsko regijo

V nedeljo, 13. decembra, je v Novi Gorici potekal osrednji sprejem Luči miru iz Betlehema za primorsko regijo. Srečanja se je udeležilo približno dvesto skavtov iz celotne Primorske. Zbrali so se na Kostanjevici, kjer so se najprej morali plaziti pod šotorkami. V temi so poslušali zvoke, ki so spremljali lučko na njeni dolgi poti iz Betlehema najprej do Dunaja in nato do Slovenije. Kmalu zatem so se udeležili svete maše, ki jo je daroval koprski škof msgr. Metod Pirih.

Škof je poudaril poslanstvo skavtov in povedal, da so ravno mladi skavti luč novega tisočletja. Poudaril je tudi podobo Luči kot duhovnosti, ki jo skavti nosijo naprej s svojimi dobrimi deli.

Sprejem Luči je trenutek, ki ga skavti že vrsto let izkoriščajo za to, da se slovenska in italijanska skupnost približata. Drugi del srečanja je potekal na Travniku, kjer so se srečanja ude-

ležili tudi italijanski skavti AGE-SCI. Predstavnik italijanskih skavtov Lorenzo Ceriani je poudaril pomen Luči miru iz Betlehema pri povezovanju skavtov in ljudi, ki živijo ob meji. Prav s takimi dejanji se po njegovem mnenju rušijo meje, ki jih imamo ljudje v glavah. Nato so skavti prebrali poslanico v obeh jezikih in razdelili plamen med vse prisotne. Sledil je neuradni del, kjer je dobila Luč miru svoje pravo mesto: v srcu vsakega. Skavti z obeh strani meje so se ob petju in veselju družili in se spoznava-

Sprejem Luči miru iz Betlehema v Štmaru

Luč miru iz Betlehema je v vasi ob vznožju Sabotina priložnost, da se povežejo različne organizacije. Pri sprejemu luči namreč že vrsto let sodelujejo Okrožni svet za Pevmo, Štmaver in Oslavje, kulturno društvo Sabotin, župnija sv. Mavra in Silvestra, župnija Solkan, Turistično društvo Solkan in skavti z obeh strani meje. Srečanje je letos potekalo v soboto, 19. decembra, in se ga je, kljub zasneženi pokrajini, udeležilo okoli sto ljudi. Solkanci so se peš napotili v Štmaver, kjer so se na nekdanjem kmečkem mejnem prehodu srečali s sosedi z drugega brega Soče in jim predali plamen. Skupaj so nadaljevali pot do kmečke domačije Grad Štmaver, kjer je najprej potekal kulturni program. Nastopili so otroci

Štmavrskega otroškega pevskega zbora, pevci iz Solkana in moški pevski zbor Štmaver. Skavti so zbranim prebrali poslanico, ki spremlja letošnjo Luč miru. V prostorni kleti domačije so se nato posladkali in ogreli s toplim čajem ali vinom. Priložnost so izkoristili za to, da so se še boljše povezali s soslednjim vasjo in si voščili ob praznikih. Predbožično srečanje je za Štmavce in Solkance zelo pomembno. O tem priča dejstvo, da se ga vsako leto udeležuje lepo število ljudi.

NOVI
GLAS

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačno tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v ponedeljek, 21. decembra, ob 12. uri.

Razmišljanje o klicu k svetosti

“Gospod ni prišel klicat pravičnih...”

Pred nekaj tedni je med mašo v neki cerkvi na Tržaškem izzvenel stavek: “Za nas duhovnike je nujno, da smo sveti, drugače smo življenjski poraženci”. Če izvzamemo osebo, ki je ta stavek izrekla, in nekatere redke primere, ki jih osebno poznam in niso iz naših krajev, je svetost med duhovniki velika redkost. Iz tega potemtakem sledi vznemirljiva ugotovitev, da so, vsaj velika večina duhovnikov, ki jih poznamo, v bistvu življenjski poraženci. Pri tem svetost ni mišljena kot nekaj statičnega in absolutnega, temveč kot izbira tiste poti, ki zahteva pogum in človeku omogoča, da priznava lastne napake in se je z njimi pripravljen soočiti. Stavek, ki ga je izrekel duhovnik, je bil izjemno učinkovit, na neki način brutalen, kljub temu ali celo prav zaradi tega pa je izzvenel evangeljsko.

Lahko bi se zdelo, da gre za enega izmed tistih stavkov, ki jih nekateri spretni duhovniki uporabljajo pri pridigah, da bi naredili močan vtis. Vendar pa, poznavajoč življenje in delo duhovnika, ki je ta stavek izrekel - to je njegova konkretna dejanja v vsakdanjem življenju in njegovo preprosto, skromno držo -, v tem primeru ni šlo za nikakršno izumetničeno retoriko. Ne, šlo je za nekaj veliko bolj pristnega in globokega, v bistvu za nekaj duhovnega, ob čemer se mi zdi vredno, da se zaustavimo. Pri tej izjavi najbolj pretrese: 1. jasno in odločno razločevanje

med svetostjo in polomom 2. dejstvo, da je stavek bil izrecno namenjen samo duhovnikom, kajti pridigar bi lahko rekel tudi: mi kristjani, mi katoličani, mi ljudje itd... Pa ne, rekel je “mi, duhovniki”.

V zvezi s prvo točko, in sicer, da so nedopustne vmesne poti, so slovit teologi (v skladu z vrsticami 14 - 16, 3. poglavja iz Apokalipse) istega prepričanja, da je vmesna pot, pot povprečneža in mlačneža, v očeh Boga veliko bolj nevarna kot greh sam na sebi. V grešniku, ki zaradi svojega klavrnega stanja občuti močno grenko-

bo in nemir, se lahko prebudi želja po spreobrnitvi, lahko najde Gospoda, kajti, “kjer se je pomnožil greh, se je veliko bolj pomnožila milost” (Rim 5, 20). Za mlačneža, ki se poleg vsega še čuti brez napak pred Gospodom in pred brati, pa ni nobene rešitve, saj Gospod ni prišel klicat pravičnih, ampak grešnike (Mt 9, 13).

Kar se tiče druge točke, in sicer, da je stavek namenjen izključno kategoriji duhovnikov, je to vezano na dejstvo, da so - kot pravijo tudi nekateri znani teologi - religiozne oblasti edina vrsta ljudi, ki lahko grešijo zoper Svetega Duha. Duhovniki imajo eno odgovornost več od drugih, če na eni strani lahko delajo veliko dobrega, lahko na drugi strani delajo veliko hudega. Če namreč govorijo o Božji besedi in v Njenem imenu, vendar pa v Njenem imenu ne delajo, temveč jo izkoriščajo v lastne namene in za ohranjanje lastnih privilegijev oz. če čisto preprosto ne naredijo ničesar, da bi Božjo Besedo udeležili, so spodobni oddaljiti preprostega človeka od Boga, če prikažejo dobro kot nekaj slabega in slabo kot nekaj dobrega. Za Jezusa tega greha ni možno odpustiti. Kljub temu pa je tudi ta greh - kot je apostol Pavel izkazal - popravljiv. A v tem primeru velja pogovor, ki

pravi, da skrajno hude bolezni zahtevajo skrajno huda zdravila. Zdravilo je nakazano prav v tej pridigi, ki mi jo je bilo dano poslušati. To se pravi, pogum, s katerim ti uspe priznati lastne napake in sprejeti resnico lastne polumije. Seveda je to treba urediti z dejanji ne z besedami.

Adam Selj

Za prijaznejšo prihodnost Deset želja za naš šport v novem letu

Dragi zamejski šport, leto 2009 je naokrog in 2010 že trka na vrata. Usliši, prosimo te, katero od naslednjih desetih pobožnih želja, da bomo lahko - novinarji, ki spremljamo slovenski šport v Italiji, pa tudi

preneha z igralsko kariero. - Naj se naša moštva ne izkažejo samo v bratomornih derbijih in nato klavirno izgubijo tudi proti najšibkejšim nasprotnikom. - Naj bo pozitivna kritika končno sprejeta kot predlog za iz-

vsa slovenska športna skupnost v Italiji - čez dvajset mesecev še bolj zadovoljni in srečni, kot smo danes. - Naj se vodilne glave v amaterskem nogometu vendarle že odločijo za reformo prvenstev, to se pravi za prekinitev v najbolj mrzlem obdobju v letu. Jesenski in spomladanski del, kot ju imajo v Sloveniji, bi najbrž bila z mesec in pol trajajočo prekinitvijo okoli novega leta dobra rešitev. Mraz je šele pritisnil, burja pa nas je ob robu igrišč že pošteno zdelala. - Naj se naš najbolj talentirani in perspektivni športniki ali športnica na vrat na nosi ne odloči, da

boljšanje stanja in ne kot osebni napad ali celo vojna napoved. - Naj se v prihodnji sezoni pri kateri od slovenskih ekip, ki nastopajo v dvoranskih športih, vendarle odločijo za igranje domačih tekem v terminu sobotnega popoldneva ob 18. uri. Vsi namreč igrajo zvečer, ko je za medije (novinarji, kamere, fotografi) nemogoče biti povsod zraven. Za gledalce pa se tako aperitiv prav nevarno zavleče. - Naj se prireditev Naš športnik iz defileja staršev nagrajencev prelevi v izložbo najboljših športnikov. Mogoče s približanjem termina neposredno k

božičnim praznikom. - Naj se na tekmah v mladinskih prvenstvih starši - gledalci že enkrat nehajo obnašati tako, kot da bi bil njihov dvajsetletni sin Cristiano Ronaldo, v resnici sproščeno srečanje na igrišču pa tekma Združene države Amerike - Sovjetska zveza v času hladne vojne.

- Naj bo vnovična uvrstitev slovenskih nogometašev na svetovno prvenstvo vzpodbuda tudi našim športnikom, da lahko tudi mali in maloštevilni z vztrajnim delom in složnostjo uresničijo vrhunske cilje. - Naj se stiki z društvu v Sloveniji utrdijo in okrepijo, da ne bo o zamejskem športu v matici tekla beseda samo enkrat letno na tradicionalni dolžnostni tiskovni konferenci v Ljubljani. Ko so naše peterke na primer eno nedeljo v mesecu potovale na trofeje Jadran po celi Primorski, je bila namreč raven naše košarke višja in so nas v Sloveniji bolje poznali in cenili.

- Naj se nazadnje naši klubi, če že težko najdejo skupni jezik za sodelovanje in združevanje, vsaj vzajemno spoštujejo in se med sabo ne ovirajo. Hvala!

HC

Zaradi snega, ledu in sploh slabega vremena so v soboto, 19. decembra, in v nedeljo, 20. decembra, preložili glavino tekem v vseh športnih panogah.

HOKEJ IN LINE

Moška A1 liga: Polet Kwins - Asiago 1:7

KOŠARKA

Moška C liga: Marghera - Jadran 74:53

Moška D liga: Kontovel - Monfalcone 75:57

ODBOJKA

Moška C liga: FerroAlluminio - Sloga 2:3

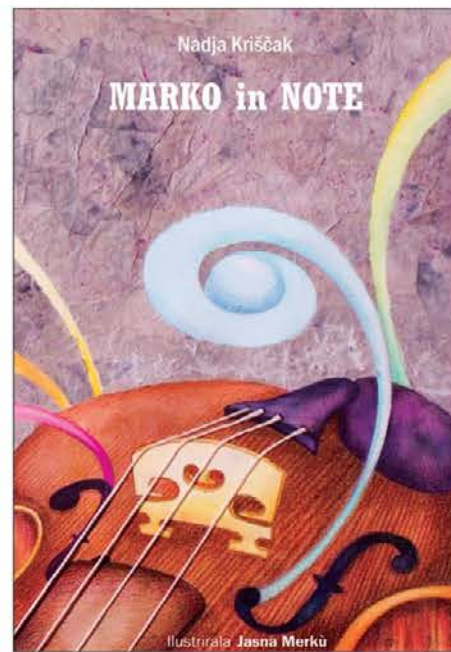
Pravljica v zbirki Goriške Mohorjeve družbe

Marko in note

Tudi letos je sveti Miklavž pripravil presenečenje za staro in mlado: iz malhe Goriške Mohorjeve družbe je poleg koledarja za leto 2010 potegnil še delo Umor v zaspanem mestu Martina Kuchlinga v zbirki Večernice, za otroke pa sodobno pravljico Marko in note, ki jo je napisala Nadja Krišćak. Knjige nagovarjajo bralca že s svojo likovno podobo, saj so platnice vseh treh v sozvočju, na njih kraljujejo odtenki rjavkaste, bež in sivkaste barve.

Umirjenost jesenske barvne palete pestrijo na zunanji platnici otroške knjige odlični zamahi živahnih barv. Avtorica Nadja Krišćak, znana časnikarka, kulturna delavka in duša folklorne skupine Stu ledi, je zaupala besedilo Jasni Merku'. Ta ga je sicer svojčas že opremila z ilustracijami, vendar se je odločila, da v poklon pokojni prijatelji pravljico na novo ilustrira. Tako je nastala Mohorjeva izdaja, ki jo je Jasna pospremila s posvetilom: Hvala ti, Nadja, da lahko skupaj zaživimo v pravljici! In res, iz sodobno opremljene knjige, v kateri se čipkasti detajli, tkanine in kolaži spajajo z mestoma poduhovljenimi, mestoma bolj realističnimi ilustracijami vsakdanjega življenja mladostnika, diha avtoričin značaj. S krepkimi zamahi in z otroku dojemljivim pripovednim slogom je Nadja Krišćak zadelo bistvo. V zgodbi nastopa raizgrani Marko, ki se - tako kot mnogi otroci - uk-

varja z glasbo, a bi raje pohajkoval s prijatelji, se žogal ali sedel ob po-

toku. Učne ure violine pri profesorju Lokovcu so za dečka težke in naporne, pa čeprav se včasih nota zakotali kot ping pong žogica, druga spet kot milnat mehurček zleti v zrak in se razpoči. Violina postane za malega junaka “škata”, od srca se namučti z lokom in strunami, da se mu utrne želja, da... da bi končno vse nadležnice (note) izginile. Naj zaenkrat razdrijem, da se v zgodbo aktivno vključita še dve pravljici bitji, etično vilinsko bitijce Violinčka in škratovsko naravnano možiček Hu-

slar. Zgodba se zaplete in razplete v klasičnem pravljicnem slogu.

Avtorica je s svojo pripovedjo zadelo v črno: le kdo od mladih muzikantov, ki se na željo staršev ukvarjajo s tem ali onim instrumentom, še zlasti violinist, ki nateguje lok, se ne bi vsaj enkrat poistovel z Markovo željo? A glasba premaguje vse, prežarja jo neka skrivnostna notranja moč, da zmaga nad odsotnostjo zvoka, tišino. Tudi ilustracije v kombinirani tehniki delujejo v tej smeri: drobni vzorčki papirnatega kolaža, živahni stenski tapetni vzorci ter izrezki notnih in črkovnih zapisov zapolnjujejo praznino, vračajo življenje in osmišljajo lebdede silhuete bitij iz magičnega glasbenega sveta. Zelo lep je prizor ob potoku, kjer se pravljica vodnih bitij - ribic prepleta z zelenim nadihom sodobne ekološke občutljivosti. Zamišljeni in

včasih resnobi izraz nastopajočih likov iz stvarnega sveta, ki jim je ilustratorica Jasna Merku' vdahnila živo podobo, se naposled omehta in se razveže v skleni Markov nasmeh. Sodobna pravljica nagovarja otroka z nazornim in razumljivim jezikom, ki naj mu približa tudi poimenovanje not (C, D, E...): v njej se svet zvokov in not preliva v svet barv, govorica barvnih nians in otenkov se ubrano prepleta z govorico besedi.

Majda Artač Sturman

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

18

Hočeš ali nočeš, pričakovanje Božiča in Novega leta je pri nas povezano z nakupovalno mrzlico in z lučkami, pa čeprav nas ni malo, ko vsako leto znova pišemo o tem, kako zmotno je misliti, da boš luknje in puščave v sebi zapolnil z vedno novimi nakupi in največkrat s predmeti, ki niso potrebni, z ustvarjenimi potrebami torej, ki jih dandanes ni malo, ampak odločno preveč. Kot sam tudi nisem mnenja, da nekatere stvari niso potrebne, tudi take, za katere se na prvi pogled zdi, da jih ne rabimo. Lahko je govoriti, da nekaj ni potrebno, če to že imaš, predvsem vsem tistim je to lahko govoriti, ki tega nikdar niso imeli. Na misel mi prihajajo tisti, ki podnajemnikom razlagajo, koliko stroškov imaš z lastno hišo. Ne rečem, da to govorjenje ni že naravnost nesramno, a vsaj nevljudno in nič kaj prijazno pa to gotovo je. In se zares lepo sliši tista, največkrat prazna floskula, kako da je lepše darovati kot pa prejeti darilo, a dejstvo je, da vsi radi prejemo darila. Mi je prav zato precej razumljiv in blizu današnji tih bes preprostih ljudi, ki so svoje prihranke zaupali bančnikom, le ti pa so jih kasneje tiho in predvsem pa brez vsake odgovornosti zapravili, a si prav te dni ponovno delijo dobičke, vedno na račun preprostih ljudi, ki niso, nimajo in nikdar ne bodo imeli ne vploga kot tudi ne možnosti vpliva na bančne storitve, vsaj na tistem nivoju ne, kjer se vse odloča. Kot mi je tuje moraliziranje o tem, kako nepotrebno je nakupovanje daril in vseh tistih priboljškov, ki še kako označujejo božični čas, če se le ne sprenevedamo! Nihče od nas, ki smo poizkusili pomanjkanje, si ne želi nazaj v čase, ko nam je mraz šel do kosti, ker smo bili slabo obuti, slabo oblečeni in smo živeli v slabo, če sploh!, zakurjenih domovih! Mene še danes zebe iz otroštva in tudi zato nimam rad ne snega in ne mraza, še danes me zebe, ko pomislim na mrzle spalnice, skromne, predvsem pa maloštevilne odeje in tudi na dejstvo, da nam starši niso mogli niti ene same pomaranče kupiti ob Božiču, če o darilih niti ne govorim, ker so ta prišla kasneje, veliko kasneje, ko smo sami, ja, tudi zmotno!, mislili, da si bomo odkupili z denarjem tudi pomanjkanje v otroštvu. In mi je zato jasno, zakaj moja generacija, in tista pred mojo še bolj, dobesedno še danes ponori ob božičnih lučkah, pred razkošnimi izložbami. In seveda istočasno tudi razumem ženo, ki mi sredi praznične Ljubljane kot ekonomistka in izvedenka v ekonomski statistiki znanstveno razloži, kako malo morajo vložiti podjetniki v reklamo za mojo generacijo:

“ko pa tega ni potrebno početi, saj je to za vas zares nepotrebno, kot da bi skušali vdreti skozi na stežaj odprta vrata, je to, ko pa dobesedno ponorite že ob lučkah v izložbah!” In me tako prizemlji, saj zelo plastično pokaže, kako moja generacija skuša danes s potrebnimi in nepotrebnimi nakupi odkupiti še tisto boleče pomanjkanje, skozi katerega smo prišli v današnji razkošni čas. Da, razkošni čas! In vem, da me boste takoj opozorili na ljudi, ki so izgubili službo, na odrinjene in pozabljene, a zame je naš čas še vedno razkošni čas. Zame je razkošje, vsak dan znova praznik!, že dejstvo, da smo danes vsi na toplem, da si za malo denarja lahko privoščimo več kot dostojna oblačila, čevlje, da si vsakdo lahko privošči ob Božiču pomaranče in mandarine, to zlato južno sadje, ki govori o morju in soncu, o vsem tistem, zaradi česar je naš sredozemski svet tako lep in je od vedno bil tako lep, saj si drugače ne morem razložiti desjta, da si ga je tudi Bog izbral za prihod na svet! Ko nam je jasno, da smo srečneži že zato, ker nam je toplo, ker nam je lahko lepo, le če to hočemo, tudi sredi zime, da, bomo zmogli v sebi najti tudi tisto zdravo in zlato mero, ki nam bo onemogočila pretirano tekanje od trgovine do trgovine in nepotrebno ter zmotno zapravljanje denarja, predvsem pa nam bo ta zlata mera

pomagala v sebi najti tisti občutek za solidarnost, da bomo tudi bližnjim in potrebnim pomagali! Božični čas je tudi čas za knjigo, da, za knjigo, ker ti knjiga pomaga najti sebe, ko se z njeno pomočjo sprehajaš po duhovnih poljanah lepega in dobrega, Lepega in Dobrega. Kot otrok sem s pomočjo pokojnega svetniškega duhovnika Ludvika Rusjana, kakšen Bric je to bil!!!, vstopil v svet knjige in si zaželel bogastva: da bi živel sredi bogato založenih polic s knjigami! Postal sem torej bogat! Prijatelj Aleš Berger, imeniten prevajalec in pisec, se je namuznil, ko sem mu nekoč pripovedoval, kako sem doma otrokom pred leti na glas zvečer prebral njegov vrhunsko lepi prevod Prevortove pesmi Barbara, ki v njegovem prevodu v slovenščini tako zveni, da moraš imeti kamen namesto srca, če nisi ob poslušanju ganjen! A se je pri meni na obisku zavedel, o kakšnem bogastvu govorim, ko sem vzel s police knjigo njegovih prevodov in sem na glas otrokom in njemu prebral Barbaro. Ko se ne sprašuješ, kaj sploh počnem tukaj! Tega bogastva vam želim ob Božiču, tega razkošja vam želim!

Aleš Berger

*Veseli Božič^v
in srečno^v
novo leto 2010
vam želita*

ZKB
1908 credito cooperativo del carso
zadružna kraška banka

Doberdò e Savogna
Doberdob in Sovodnje